

III 4.264
1-2

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA
"EMINESCU" IASI

III 4284

BCU IAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

14
III 4264
Vol 1-2

BCU IAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1885
80.

C. A. ROSETTI

III 4264

SCRIERI DIN JUNETE

SI

ESILIU

TOMUL I + 1/2

A DUOA EDITIUNE

Preciul ambelor Tomuri 10 Lei

BUCURESCI

TIPOGRAFIA „ROMANUL”, CAROL GOBL

14, STRADA DOAMNEI, 14

1096 1885

B.C.U.- IASI 553747

REINREGISTRAT

26 JUL. 1938

Biblioteca Universitatii Iasi

1336/II

SCRIERI DIN JUNETE

TABLA MATERIELOR

TOMUL I

	<u>Pagina</u>
Prefața césurilor de multămire	3
<i>Manfred</i>	11
<i>Césurile de multămire</i>	99
Dedicațiune la secsul frumos:	101
X A cui e vina?	103
X Pisma	105
Schimbarea mea	107
X Dorința	110
Pe albumul unei Dómnice	112
Cămașa fericitului	114
X Tribunalul Amоруlui	117
Vremea	120
X Judecata ochilor	122
X Revederea	126
X Racul meu	129
Bolnava țerăncuță	131
Tânguirea unui poet	136
Neatérnatul	139
X Haina mea	142
La S***	144
Mângâierea poetului	147
Cântec arab	150
Din englezesce, a lui lord Biron	151
Faceți zéu și voi așa	152

II

La Dómnă***	155
Invocațiune.	157
Dupe Victor Hugo	159
Fluturul.	162
Femeia cea mai nobilă scú perderea iluziunii mele . .	164
Demisiunea la Amor	171
Ajunul dascálului Vilibald	176
Cuvînt pus la înmormîntarea lui Dimitrie Roset, în schitul Pascrea 1842, Septembre 3	188
Epitaful lui Dimitrie Roset	192
<i>Câte-va poezii mai noi</i>	193
Răspunsul femeicii la acuzarea ce i s'a făcut prin poezia A cui e vina?	195
La o i înorată	197
Influența țigaretii asupra mea	199
Un bilion de dăruit pentru anul noú.	202
Câte-va cuvinte asupra canțonetei	206

PREFATA

Socrat a ȕis, s u daca n'o fi ȕis avea de g nd se ȕic , că tot omul e dator se facă ceva bun pentru patria sea. Mie 'm -a plăcut mult ast cur nt,  'a- i dori se 'l  i pui  in lucrare (pentru că n'a  crea se mor pe c p t tul me ). Neert ndu-m   ns  d' u cam-dată imprejurările ca se 'm  implinesc ac st  dorin t , am ot rit ca cel pu in se 'n t limba Engleză  i se fac pe Rom ni se cunóscă un autor a a de mare ca Lord Byron, de care indresnesc a ȕice că nu  u de c t  u f r'e slabă idee.

Am ot rit dar  i  t  că spre dorul  inf ti ez aci una din poemele séle.

M'am sil t, prec t m'a ertat, nu limba ei puterea mea, a o traduce bine. Nu sci  dac'am isbut t, dar sci  c'am intrabat, m'am  f tu t  'alesea am asudat s pt m ni întregi pentru un singur vers: am  i marturi, Domnii mei!  i cu tótă ac st  muncă, ne in   nc  in stare se 'n teley pe acest mare autor, n'a i fi isbut t se fac nici at t, daca n'a i fi fost mult ajutat de Domnul Doctor Bernhard Solt (profesorul me ), care cu t te că este un om f rte literat, un om care pot se ȕic că este  u adev rat  fericire pentru Rom ni d'a 'l avea in m dlocul lor (de  i, mai nimeni nu profit  de asemenea comori) dar  ns   i el  nsu i s'a g nd t alese  i mult ca se p trun a bine un singur vers d'al lui Byron.

Primii 'mă dar, Domnii mei, vă rog, cu blândete osteneala mea: erțați 'mă nisce greșeli care vin nu din voință, ci din nesciință, și eu, spre răsplătire, făgăduesc aci Românilor (de și sunt fripți sërmanii de făgădueli bune) că mă voiü sili ne'ncetat a înreța și, cu tôte că d'a traduce este uă lucrare îngrată, uă muncă pré mare care nu este cunoscută și prețuită de cât de cei ce-o încercă, tot făgăduesc însă că, cât mai curênd mă vor erța împrejurările, îi voiü face se aibă tôte scrierile acestui autor traduse bine, și în versuri bune.

Acum dați 'mă vă rog roie se vă vorbesc puțin și despre celelalte posesiöre ale mele ș'apoî vă las sănătoși.

Pravila la föia 2, paragraf 3, dice:

„Cei nevirstnicii veri-ce tocmelä vor face färü adaverirea pärintilor lor sëü a epitropului este färü täre, d- le este spre stricäciune, iar de le este spre folos e cu täre“.

Uă bunä parte dintr'ensele sunt scrise äncä de când eram nevirstnic, și chiar acum sunt äncä nevirstnic de carte; d'aceia, pe temeiuil pravilei dic: tot ce vâ fi bun pröcesce pe séma mea, tot ce va fi rêu nu tine de mine.

O se 'mă diceți pôte că de este äșü de ce se le public? o se vă răspund c'acéstä întrebäpë äre roie se 'mă o facä numä scesul frumos cärüia și sunt închinale, cäci numä pentru el am scris; însä în viitor mă făgăduesc a scri și pentru al Dumnérosträ, și la a duoa tipärire a scrierilor mele, acei roie se criticați și punctuația de reți voi.

1843.

C. A. ROSETTI.

NOTÄ. — El a luat äcest legämint pentru că era otärit a nu le retipäri, precum a și făcut pän'acum.

MANFRED

POEMA DRAMATICA

IN TREI ACTE

DE

LORD BYRON.

TRADUSĂ DIN ENGLEȘESCE

LA 1843

ȘI INCHINATĂ

D-lui COLONEL IOAN CAMPINEANU

DE

C. A. ROSETTI

DOMNULUI

COLONEL IOAN CAMPINEANU

La tot ce e virtute, la tot ce e sfințire
La tot ce-aduce bine la nēmul românesc,
Ai fost și ești tu gata ca se te dai jertfize.
La orî-ce bine 'n frunte, Române, te gădese!
Mi-am 'nvățat eu legea de când te scii pe tine;
Dărinți, virtute, țeră, tu m'ai făcut s'ador!
L'acēsta dar ca 'ntăia lucrare de la mine
Primesce a fi și 'n frunte'i, primesce-o ca odor.

C. A. ROSETTI.

MANFRED

PERSÓNELE

MANFRED

UN VINĂTOR DE CĂPIÓRE

ABATUL MĂNĂSTIRII S. MORIS

MANUIL

ERMAN

DINA ALPILOR

IRIMAN

NEMESIS

URSITELE

DUHURÍ S. C. L.

*Priveliscea este între Alpii de sus, parte în Cetățuia
lui Manfred, și parte în munți.*

There are more things in heayen and earth. Horatio,
Than are dreamt of in your philosophy.

Se află lucruri multe
In cer și pe pământ,
Orațio, de care
Filosofia ta
Nici c'a visat de ele.

ACTUL I. *)

SCENA ANTÂIA

(Uă galerie gotică — miezul nopții.)

Manfred (singur).

Umplută iarăși lampa mai trebuie a fi,
Dar și atunci nu pôte se arđă-atât de mult
Pe cât mai pot eu încă se staū și se veghez! —
Și ațipirea'mă — dacă ațip — nu este somn,

*) Tot ce pôte cunôște cineva despre acéstă dramă, este că, pe când Byron se afla în Veneția în anul 1817, 15 Februarie, a scris lui Murray :

„Am uitat se'ți spuii c' am sfârșit un fel de dramă în versuri albe,
pe care în véra trecută am început'o în Elveția. Astă poemă în dialoguri este în trei acte, dar prea metafisică, prea ciudată și mai neînțeleasă, ș. c. l.

Ci numai uă urmare de gânduri ce trudes,
 La care n'am putere a mē împotrivi :
 Uă pribegiare este în inimă'mi în veci
 Și ochiu'mi nu se 'nchide, de cât ca un blestem,
 Spre a putea se vedă afund, afund în ea.
 Trăiesc cu tóte—acestea, și etă cá și port
 Și forma și vederea de om resuflător.
 Dar îns'ar fi cu cale ca chin, nenorociri
 Se fie 'nvêțătorul a celui înțelept ;
 Durerea e știința : acei ce știu mai mult
 Se cade—a plânge jalnic fatalul adevêr ;
 Copaciu 'nvêțătorei nu e ș'al vieței pom.
 Științi, filosofie, isvóre de minuni,
 Ș'a lumi 'nțelepciune, pe tóte le-am cercat,
 Și 'n mintea mea se află putere se le fac
 Pe tóte—aceste róbe, supuse a fi la ea.—
 Zadarnică putere, căci nu mă mulțumesc :
 De multe ori la ómeni și bine am făcut,
 Ș'amestec chiar printr'ênșii de bun am întělnit —
 Dar însă nici cu asta eū nu mă mulțumesc :
 Vrăjmași avuiū mulțime și n'am fost subjugat,
 Ba încă mulți dintr'ênșii cădură 'n fața mea —
 Dar însă nici cu asta eū nu mă mulțumesc :
 Bun, rēu, viiétă, patimi, puteri, tot ce am vėđut
 Domnind în cei-l-alți ómeni, în inimă 'mi a fost

In 1818 aflând Lord Byron, că era amenințat d'uă traducțiune a lui Manfred
 în limba italiană, a scris unui prieten al lui D. Hoppner :

„Daca poți silesec-te se veđi pe acel om, și dându'ori-ce va cere fá'l se
 ,ardă traducțiunea, și tot de uă dată ia'l și fágăduiala de a nu mai în-
 ,treprinde în viitor a traduce nici una din scrierile mele.„

Și 'n adevêr pentru 2000 de franci a împlinit traducătorul aměnduoă condițiunile.

Adevérată nenorocire, că nu trăiește Lord Byron ; ce mai negoțatorie s'ar fi
 făcut cu dēnsul pe la noi

In tocmai ca și plóia ce cade pe nisip,
 Din césul cela grósnic, cu totul nenumit.
 Eü nu sciü ce e gróza, și simț acel blestem,
 D'a nu simți uă frică firéscă 'n mine 'n veci,
 Nici palpitul acela, cel lin legânător,
 Ce bate de nădejde, de p'lanuri séü döriri,
 Nici dragostea aceia cu — atâtea 'nșelăciuni
 De óre-ce trăiesce, se află pe pămënt. —
 Acum, l'a mea osândă! —

O, tainice luciri!

Voi, duhuri nevedute a lumii fără țerm!
 Voi, cari în lumină, în bes'n'ăți căutat —
 Voi, cari c'ua pășire pămëntul măsurăți
 Ș'aveți locașul vostru în cel mai 'nalt eter —
 Voi, cari p'ină 'n culme străbateți munți r'ipoși,
 Ș'aveți un lucru lesne afund se scormoniți
 Pămëntul p'ină 'n pesceri și oceanu 'n fund —
 Vă chiâm acum la mine prin farmecul înscris,
 Ce 'mă dá pe voi putere — sculați! veniți! v'ascept! (uă pausă.)
 Dar încă nu veniră. — Acum, prin mândrul glas
 Acelui care este äntăiul între voi, —
 Prin ast semn, ce vă face pe voi se tremurați —
 Prin strigătul acelui ce fâr' de mörte e,
 Vă dic sculați în dată, sculați! veniți! veniți! (uă pausă)
 De e dar ast-fel — duhuri de aer și pămënt,
 Eü nu vă las cu mine ușior se v'eu jucați.
 Acum printr'ua putere, mai mare și mai mult,
 De cât acele tóte, ce eü am ațitat,
 Un farmec crud, tiranic și care se născu
 Într'un comet d'osândă, de ceruri blestemat.
 Sdrobire arçletóre d'ua lume ce-a perit
 În spațiul cel vecinic, un iad rätăcitor;

Printr'un blestem puteric pe sufletu'mi ce e;
 Prin gândul ce e 'n mine și împrejurul meu,
 Vê țic, a vê supune. — Veniți! Vê poruncesc!

(Uă stea se arată într'un unghiū întunecos al galeriei; ea este nemișcată, și un glas s'aude cîntînd).

Autăiul Duh.

Muritor! I'a ta dorință
 Eū cu totul aplecat
 Din înalta'mi locuință,
 Ce de nori s'a 'nfășurat,
 Ce 'i zidită din suflare,
 De crepuscul luminat
 Și d'a sórelui culcare
 Aurită tot cu smalt;
 A ta cerere întinsă
 S'o refus eū aș putea:
 Dar cu tóte—acestea însă
 Pus p'ua rază de uă stea, —
 Viū supus l'a ta jurare. —
 Muritor — dorința ta
 Implinită fie-acum!

Glasul Duhului al duoilea.

Albul munte e monarcul
 Peste munți ce 'i aședat,
 Este multă vreme încă
 De când ei l'a 'ncoronat
 Pe un tron de stânci pleșuve

Cu zăpadă înstemat
 Și c'ua mantie pe d'nsul
 Tot de nori înfășurat.
 Împrejurul cingătorii
 Tot păduri se împletesc
 Și troieni de zăpadă
 Toti în mână'i se opresc;
 Pin' a nu cădea jos însă
 Globul cesta trâsnitor,
 Stâ în loc, încremenesc
 L'al meu glas poruncitor;
 Măgle reci neodinite
 Ale ghițelor aci
 Se aplcă înainte
 Și se mișcă ȃi din ȃi;
 Eū dar sunt acel ce ȃice:
 Mergeȃi, treceȃi, nāvāliȃi,
 Sēū, cu sloi toȃi grāmādā
 Staȃi acilea, vē opriȃi!
 Eū sunt duhul astor locuri,
 Și putere mi s'a dat
 Munȃi se fac se se aplece
 Sēū se'i sguduī și se'i salt
 Pinā 'n cele māi afunde
 Scorburōse temelii —
 Ce vrei dar cu mine, tu?

Glasul Duhului al treilea

În albastrele adâncuri
 Și afund al mārui lin,
 Unde unda n'are creȃuri

Și unde vântul e străin;
 Unde peștele viază
 Și Sirenele în hop
 Cu ostrace 'ncoronéză
 Inverșita cóma lor;
 Ca furtuna ce cu uet
 Pe surfaț' a năvălit,
 Ast-fel glasul tîu c'un sunet
 Plin de farmec a venit
 Și 'l roti echo d'asupra
 Peste bolta'mî de mîrgén:
 Ce vreî dar acum?— vorbesce,
 Eû, al mîrii duh te-ascult.

Al patrulea Duh.

În acele locuri, unde
 Și cutremurul robit
 Pe jăratice de focuri
 Pirotescce prigorit,
 Unde 'n colcăte s'asvirle
 Ferbe lacuri de asfalt,
 Unde Andi rîdăcina
 Pină 'n fund 'și-aû încleștat,
 Cum și culmele spre ceruri
 Falnic, falnic saltă 'n sus,
 Străbătînd a ta chiămare
 Și de farmecu'ți supus,
 Am lăsat acele-abisuri
 Întru care m'am născut.—
 Spune dar a ta dorință,
 Eû sunt gata se te-ascult!

Al cincilea Duh.

Eū pe vânturi staū cālare
 Și furtunī am cārmuit;
 Érá viscolul pe care
 Eū în urm'am nāpustit
 Tot de fulgere 'nfocate
 Este āncă 'nfierbintat;
 Vrēnd la tine d'a strēbate
 P'un vârtej m'am aruncat,
 Peste țērmuri, peste mare,
 Am trecut cu grabnic sbor;
 Iarā flot'aceea care
 Intēlniū plutind ușor,
 Pin'a nu se duce nōptea,
 Ea supt unde va cădea!

Al șeselea Duh.

Umbra nopții 'mī-e locașul,
 Pentru ce dar tu voiesci
 Prin vrājire'ați, cu lumina
 Astādī se mē chinuesci?

Al șeptelea Duh.

Stēua, care 'i rīnduită
 Sōrta ta a cārmui,
 Fu de mine cārmuită,
 Mai 'nainte d'a începe cest pāmīnt a se zidi.

Ea era uă lume vie
 Și frumoasă cum n'a stat
 Ca ea alta se mai fie
 Dintre câte sus în aer lângă sóre-a circulat.
 Slobod, lin mergea pe drumu'i
 Și din reguli nu 'și eșia,
 Érá spațiu pe sínu'i
 Ca se legene n'avuse mai plăcută altă stea.
 Ora însă îi sosise
 Și îndată s'a făcut
 Ca un glob ce rătăcise,
 Uă vilvóre schidolită, un comet ce s'a pierdut
 Ș'un blestem ce îngrozise
 Lumea 'ntreagă 'și-a pătruns;
 Cu puteri ce se născuse
 Ea rotea tot înainte fâr' de sferă, fâr' de curs;
 Strălucită schidolire,
 Ce pe sus se învîrtea;
 Fiară, iasmă și peire
 Dupe bolta înstelată ce atuncea locuia!
 Și tu ce cu 'ncredințare
 Supt putere'i te-ai născut —
 O tu verme, și pe care
 Eū defaim, urêsc cu totul, dar acuma te ascult —
 Căci silit sunt d'uă putere
 (Ce 'n nimic nu e a ta,
 Ci o ai cu 'mprumutare
 Ca se pótă mai la urmă totul mie se te dea)
 'Pentruă fórte scurtă vreme
 Eū acilea am venit,
 Unde aste duhurí slabe
 Staū vorbesc c'un ce ca tine,

Și 'mprejuru'ți s'au smerit. —
 Ce vrei dar acum cu mine,
 Fiū de lut! vorbește, și!

Câte șapte dureri.

Ocean, pământ și aer,
 Nópte, munți, vînt, stéoa ta,
 La porunca'ți și dorința'ți
 Sunt acum, o fiū de lut!
 După cerere'ți 'nainte'ți
 Aste dureri étă staū:
 Ce vrei dar cu noi acuma,
 Spune, fiū de muritor!

Manfred.

Uitarea —

Duhul întéiū.

Câror lucruri? — a ce — și pentru ce?

Manfred.

De ceia ce e 'n mine; puteți citi aci —
 Voi asta o cunósceți, eū nu pot s'o descriū.

Duhul.

Noi nu putem da ție de cât ce stăpănim;
 Poți cere stăpănire, mulțime de supuși

Putere pe pământuri, uă parte séű și tot,
 Séű cere semn cu care se poți a controla
 Intinsel' elemente pe care stăpănim, —
 In parte și chiar tóte, acestea ți le dăm.

*Acemănare
 cu succesul eminescian*

Manfred.

Uitarea, ȃic uitarea — se uit așí vrea de tot
 Aceea ce e 'n mine, — acésta ce v'o cer,
 Voi nu puteți s'o smulgeți din 'naltele crăii,
 Pe cari cu atâta bilșug mí le 'nchinați?

Duhul.

Acésta nu e dată naturei ce avem,
 Nici chiar puterea nóstră se 'ntinde pín' aci;
 Dar — ca se mori se póte.

Manfred.

Și mórtea 'mí o va da?

Duhul.

Noi suntem făr' de mórte și nu uităm nimic;
 Noi suntem în vecie, și pentru noi trecut,
 Precum și viitorul, în veci e tot presint,
 Acest răspuns 'ți ajunge?

Manfred.

Voi mă batjocoriți! —

Puterea însă care acilea v'a adus,
V'a dat supt stăpânire'mi. E! robî, nu vă jucați;
Nu rîdeți de dorința'mi! — Simțirea, duhul meu,
Sciința prometană, lumina care am,
E—atât de lucitoare, pătrunde—atât de mult
Precum și chiar a vóstră, și nu se va pleca
L'a vóstră nici uă dată, cu tóte că acum
Ea stă întemnițată, închisă într'un lut! —
Răspundeți! — séu îndată vă 'nvêț eă cine sunt.

Duhul.

Ce am đis, noi iar mai đicem; tot ce mai repetăm,
Ai đis-o tu în tocmai.

Manfred.

Cu asta ce ați đis?

Duhul.

Afirea'ți ca a nóstră de e precum điseși,
Noi điserăm spuindu'ți că voi cei muritorî,
Acea care mórte cu toți o numiți,
Cu noi amestic n'are, nu scim ce póte fi.

Manfred.

Aşa dar eă zadarnic acilea v'am chiămat,
Căci ajutor nu'mă faceţi, nu vreţi, seă nu puteţi.

Duhul.

Đi; tot ce-avem în mână, îţi dăm; al têu va fi:
Iaţi séma, mai 'nainte d'a ne goni; ce vreî?
Imperiî, stăpănire, putere, đile lungi.—

Manfred.

Blestem! cu multe đile, ce vreţi ca se mai fac?
Şi astea 'mă sunt pré multe. — Fugiţi d'aci — periţi!

Duhul.

Maî stâi; fiind acilea dorinţa nóstră e
Se'ţi facem vre uă slujbă: gândesce-te puţin,
Nu este vr'un alt lucru pe care se putem
Se'l facem nu nevrednic a sî în ochii têu?

Manfred.

Nici unul! nu — Staţi însă — aşi vrea ca un minut
'Nainte d'a vă duce, se pot ca se vă vêđ
Pe toţi în faţă 'n faţă. Auđ al vostru glas,
Un sunet melancolic ş'atât de mult plăcut
Ca musica pe ape, şi vêđ aţintă stând

Uă stea senină mare; dar alt nimic mai mult.
 Veniți dar lângă mine, așa cum vê aflați,
 Sêu toți sêu câte unul supt formele ce-aveți.

Duhul.

Noi n'avem alte forme de cât de element
 Al căruia noi suntem și suflet și princip.
 Alegeți îns'ua formă — și în ea ne vom schimba.

Manfred.

Eū nu mai pot alege, căci pentru mine-acum
 Nu e în tot pămîntul vr'ua formă ce ar fi
 Schidolă sêu frumósă. — Lăsați p'acel din voi,
 Ce e mai mult puteric se ia uă form' așa,
 Precum o vrea el însuși, se vie — îl aștept !

Al douilea Duh.

(Se arată supt forma unei femei pré frumóse)

Te uită !

Manfred.

O cer! Dómne! — De este dar așa,
 Și tu de nu ești numai părere de nebun,
 Un vis, sêu amăgire, se gust eū încă pot
 Uă mare fericire. -- Voiū se te 'mbrățișez,
 Ș'o se mai fim noi încă.

(Figura per')

Manfred.

O! ânima 'mî s'a rupt!

(Cade făr' de simțire.)

Un glas (se aude cu următórea fermecare:)

Când luna e pe unde,
Pe grópă meteor,
In erbă licuriciul,
Din rovinî flacări sbor;
Când stelele din ceruri
S'asvîrle ne'ncetat,
Și buha ne răspunde
C'un țipet blestemat,
Și frunzele tăcute
De vînt când or cădea,
Și pacinice la umbra
Movile'i vor șede,
Atuncea al meu suflet
P'al têu se va lăsa,
Și greu cu uă putere
Ș'un semn va apěsa. —

Cu tóte câ se póte
Se poți a aromi,
Dar duhu'ți nici uă dată
Nu va putea dormi.
Sunt umbre pentru tine
Ce 'n veci nu vor peri,

Sunt gânduri și pe care
N'o se le poți goni;
Printr'ua putere mare
Ce 'nveci nu o s'o scii,
Tu n'o se poți secundă
Ca singur se mai fii;
Ca 'ntr'un linceu acuma
Te afli 'ntășurat,
In nori de grozăvie
Tu ești întemnițat;
Și pentru tot-d'a-una
Tu o se locuesci
In duhul astui farmec,
D'acum în care ești. —
Trecând pe lângă tine
Tu nu mă vei zări,
Dar însă chiar cu ochi-ți
Că sunt mă vei simți,
In tocmai ca ș'un lucru,
Ce nu îl poți zări,
Dar însă lângă tine
Ș'a fost, și póte fi:
Și când în ast de gróză
Secret în préjma ta
Tu capu'ți vei întorce,
Atunçi te vei mira,
De ce și eú ca umbrați
Pe pajisce nu sunt; —
Puterea, ce-aste trude
Te face-a suferi,
O s'ai uă mare grije
De a o tainui.

Cu farmec, cu blesteme
 Un glas te-a botezat
 Ş'un duh măreţ din aer
 Cu laţuri te-a legat;
 Un glas în vînturi este,
 Ce nu te va lăsa
 Se guşti vr'uă bucurie,
 Şi nóptea nu 'ţi va da
 Nimic din fericirea
 Odiinei ce ascepti;
 Iar đioa de acuma
 Un sóre va avea,
 Ce vei dori se piară. --

Din lacrima'ţi viciénă
 Un spirt am strecurat,
 Şi 'ntrênsul uă putere
 De mórte am aflat;
 Din negrele isvóre
 Ce 'n inima'ţi aű curs,
 Am stors un sânge negru;
 Din zîmbetu'ţi am smuls
 Şopîria ce ca 'n crivină
 Aci pitiă sta.
 Cules'am după busa'ţi
 Dulcéta care da
 La toţi uă trudă mare;
 Apoi le-am comparat
 Cu orî-ce cunoscută
 Otravă, ş'am aflat
 Din tóte cea mai tare
 Cum câ a ta era. —

Prin peptu'ți cel de sloiuri
 Prin zîmbetu'ți șerpesc,
 Prin multa'ți viclenie,
 Ce fundul nu'i gălesc
 Prin ochiu'ți ce s'arată
 Atât de virtuos,
 Prin ipocritu'ți suflet
 Ș'atât de mult petros;
 Prin multa ta sciință,
 Și care măi pre sus
 De tótă omenirea
 Chiar inima 'ți-a dus;
 Prin multa bucurie
 Ce ai, de a vedea
 Pe ómenī în trudire
 În chinurī a cădea;
 Prin scumpa ta frăție
 Cu Cain ce-ai legat,
 Asupră'ți chiem blesteme!
 Și te-osândesc să fii
 Tu însuși iadul tēu!

Acuma torn pe capu'ți
 Estractul fermecat,
 Ce la aceste trude
 Ce-am dis te-a subjugat.
 Nicī somn, nicī mórte 'n sórtă'ți
 D'acuma nu va fi,
 Aci o se vreī mórtea,
 Ș'aci te va 'ngrozi. —
 A! farmecul lucréză
 Acum în jurul teū,

Și lanțul fără sunet
 Te va înfereca. —
 Pe capul tîu, pe pieptu'ți
 Magia'm se lăsă. —
 Acum dar, dute! piei!

SCENA A DUOA

(Muntele Iungfraü. — Se revarsă de ăi. Manfred singur pe stînci).

Manfred.

Acum ș'aceste duhurî s'aũ dus, m'aũ năpustit —
 M'a amăgit magia ce-atât am studiat, —
 Uu chin 'mă-a fost aceea, drept leac ce o luam.
 Nu măi voiesc de réză'm puterî neomenesci,
 Căci n'aũ nici uă putere pe ceia ce-a trecut.
 Și despre viitorul — pe cât acest trecut
 In haos de 'ntunerec nu se va înghiți,
 Eũ n'am de ce se 'l caut. Țărână, mama mea!
 Și voi, o zori frumoșe ce-acum vë rêvërsați,
 Voi munți, de ce voi sunteți atâta de frumoși?
 Eũ nu măi pot acuma pe voi se vë iubesc.
 Și tu, o ochiũ al lumii, măreț și strêlucit,
 Ce ești deschis pe tóte și totul veselesc —
 In inimă 'mă acuma tũ nu măi poți luci.
 Și voi, voi stânci pleșuve, p'al căror 'nalt unghiũ staũ,
 Și vêđ in jos pe țermul torentului brađi 'nalți,
 Ce 'n fața depărtării se perd ca un tufiș,
 Când numai c'o săltare, un pas, séũ se mẽ mișc,

Chiar numai uă suflare, ar fi prea de ajuns
 Ca pieptul se 'mî sfărame pe patul astui sîn
 De stânci bolovonoase, și se rămăiū de veci —
 De unde dar imi vine cā încă mă 'ndoiesc?
 Eū simț uă îmboldire — dar însă nu m'arunc;
 Eū vîd primesduirea — dar însă nu mă trag;
 Și creeri'mi se mișcă — picioru'mi însă stă.
 Asupra'm uă putere ce mă oprește e
 Și 'mî dâ fatalitatea de a trăi mereū;
 De pôte fi viieță în mine ca se port
 Acastă stirpiciune de duh, și de a fi
 Chiar eū immormintarea a sufletului meū;
 Cam încetat acuma și chiar în ochiū mei
 Se'mi îndreptez greșiala — aceea care e
 A rîului slăbirea cea mai d'apoi de tot.

(Unū vultur trece.)

Al sburător ministru, ce noriū îi atingi,
 Al căruī sbor ferice se urcă pîn' la cer,
 Tu poți cāt vreī asupra'mi acum se năpustesci. —
 Ar trebui acuma se fiū ađi prada ta,
 Și se'ți hrănesc și puī; — trecuși și te duseși
 Acolo unde ochiul nu pôte-a te urma;
 Dar însă' al tîu pîtrunde 'nainte, 'n jos, în sus
 C'un vîđ ce'n tot strēbate. — Frumos! O, ce frumos
 E tot în astă lume pe care o vedem!
 Ce mândră e și'n faptei, și însuși chiar în ea!
 Dar noi! noi cari singuri, ne đicem suverani,
 Țărēnă jumētare și alta đeități,
 Nevrednici d'ua potrivă se mergem jos seū sus,
 Cu-a noastră mestecată afire ce avem,
 Cu aste elemente noi ne luptăm în veci,

Și răsufflăm suflarea mândriei ceî mai marî,
 Josirii ceî mai próste, luptândune mereú
 Cu trebuinți nemerici, cu 'nalte mult doriri;
 Așa în luptă, pîna ce mórtea în sfirșit
 Le birue pe tóte și ómenii se fac
 Aceea, ce nici loruși ei n'o mărturisesc
 Nici unul altui spune.

(Se aude un bucium în depártare,)

Auđi! ce dulce viers!

Cántarea cea firéscă din buciumul muntén —
 C'aci acele țile de patriarci, nu sunt
 Poveste pástorească — răsună el aci
 În aerul cel liber, cu sunetul plăcut
 Al turmei care pasce unit, amestecat.
 O! sufletu'mi doresce se sórbă ást eco.—
 De ce nu sunt eú duhul d'un sunet amoros,
 Un suflet d'armonie, un glas viețuitor,
 Un ne-întrupat ferice — născut și 'ndată mort
 Cu pré sfințitul sunet ce m'a făcut a fi!

(Intră un vênător de căprióre.)

Vinătorul.

Așa, pîn'aste locuri căprița a sărit,
 Piciorul ieî cel ager m'a încurcat de tot:
 Căștigul meu de astăzi abia de va plăti
 Primesliósa'mi muncă — dar cine e aci?
 Nu pare-a fi din cétă'mi; ș'apoî el a atins
 Uă ast-fel de 'nălțime la care țeú, nu cred
 S'ajungă nici munteniî, afară dintr'acei

Ce sunt mai buni ai noștri și meșteri vânători.
 E îmbrăcat pré bine, cu chipul bărbătesc,
 Și aerul sêu mândru așa ca un sătean
 Născut în libertate, ș'apoi el stă aci. —
 Sê merg mai lângă dênsul.

Manfred (făcă se vede pe cel lalt.)

Se fii așa, așa —

Cu pâr cărunt de trude, ca cești ștejarî părliți,
 Sdrobiți d'ua iarnă numai, ce n'au nici coji, nici crâci,
 Un trunchiû albit acilea p'ua rădăcină rea —
 Și blestemată, care ea nu slujește alt
 Dê cât a ruinării simțire a 'mplini —
 Se fii tot ast-fel, ast-fel, când alt-fel mult ai fost
 Cu fruntea ogorită, în crețuri peste tot,
 Arată de minute, ér nu de timpî, de anî;
 De césuri în trudire ce vârste par'car fi —
 De césuri peste care eû am trăit răbdând! —
 Desculțe stânci de ghiățuri! troiane de zăpeđi,
 Pe cari uă suflare ve prăvălește jos,
 În năvăliri muntóse, veniți mă năpădiți!
 V'auđ în tot minutul, pe sus, apoi pe jos
 Strivindu-vê cu gróznici și dese isbucniri,
 Dar însă vedă că treceți și mergeți de cădeți
 Pe lucruri numai, cari doresc a mai trăi:
 Pe mica 'n florî pădure, pe pacinicul cătun
 Ce-a fost și este 'n tóte deplin nevinovat.

Vinătorul.

În sus din vale cêța începe a se 'nălța;

Mă duc se'î daŭ povață de a se coborî,
Câci alt-fel e 'n primejdii se 'și piarță drumul 'sêu
Și vieța de uă dată, în cest sêlbatic loc.

Manfred.

În colcote uă cêță se 'nalță pe 'nghețați;
Buclați, buclați și norii aci supt mine jos
Rotesc pe supt picióre-mi albî, deși și sulfuroși,
Ca spuma, ce aruncă turbatul ocean
Din infernale-abisuri, al cârui orî-ce val
Se sparge cu urgie p'un țerm viețuitor,
Cu trupuri osendite ca pietre grâmădit. —
Sunt âmețit cu totul.

Vinătorul.

Eŭ trebuie de el
Incet se mê apropiŭ; câci pôte a 'l speria
Un pas mai fâr' de veste; și el precum îl vêđ
D'acuma șovăiesce.

Manfred.

Căđură munții jos
Lăsând în nori un caos, și cu căderea lor
Loviră și săltară pe frații lor Alpinî;
Umplură, grâmădiră pe cóptele verđi vêi,
Cu țândări de sdrobire, isvóre stavilind
Cu repeđi iuți zăgaze, ce apele schimbă
In pulbere, în cêță, silind al lor isvor

Un alt canal se'mi cate. — Aşa, aşa cădu
 In vremile bătrâne de vârste scorburat
 Şi Rozenbergul munte. — De ce n'am fost supt el?

Vinătorul.

Prietene! ia'ți séma, un pas acum mai mult
 Grozav se'ți fie pôte, — de mai iubesci p'acel
 Ce te-a făcut în lume, nu sta p'acést pripor!

Manfred (fără se'l auđă.)

Ce 'vrednic pentru mine un ast-fel de mormint!
 Atunci aceste óse eũ sciũ cá ar fi fost
 In pace, liniştite, în adâncimea lor;
 Atuncea seménate nu ar fi fost pe stânci
 Uă próstă jucărie a vîntului turbat, —
 Aşa, cum o se fie acum c'un singur salt —
 Adio, vouë ceruri, ce-acuma v'ați deschis!
 Nu vë uitați asupră'mi c'un ochiũ atât de crunt —
 Voi n'ați fost pentru mine! — Pămînte! se priimesci
 Atomele acestea?

(Când Manfred este se se arunce după pripor vinătorul c'ua săritură îl opresce).

Vinătorul.

Nebunule, ce faci?

Cu tóte cá de vieță'ți tu esti îngârbovit,
 Dar valca nóstră âncă curată n'o păta
 Cu vinovatu'ți sânge. — Aideți! — nu te mai las.

Manfred.

O! ânama'mi se rupe! stăi, nu mă strînge mult; —
 Simt mare slăbiciune—vêd munții că rotesc—
 Uă ceta e pe ochimi — dar tu, or' cine esti?

Vinătorul.

Ți-oii spune mai la urmă—acuma îns'aideți,
 Căci nori se 'ndesază. — Așa! — aci — acum
 Te rézemă de mine—aci se calci!—aci!—
 Na, ține astă cârjă,—apucă âst hățiș —
 Acuma adu mâna ș'apucă-mă de briu —
 Așa!—ușor;—ajungem la stână într'un cés;
 N'ai frică, mai încolo găsim vre un țepaș,
 Vr'un fel de potecuță, pe care vr'un torent
 În iarna cea trecută o fi spălat p'aci.—
 Așa, — frumos!—pré bine! — Umbla-și ca un voinic!
 Aș fi făcut din tine un vînător vestit.—
 Acuma după mine te ține tot mereu!

(În vreme ce se coboră cu greutate după stânci, scena se închide).

ACTUL II. SCENA ANTAIA

(Uă colibă în mijlocul Alpilor de Berna.)

Manfred și Vinătorul.

Vinătorul.

Nu, nu — mai stăi acilea, — tu nu poți 'nainta:
Nici mintea ta, nici trupul putere âncă n'ău
Se pórte unul p'altul, măcar, de nu mai mult,
Vre duoă césuri âncă ; când însé tu vei fi
Ceva, ceva mai bine, atuncea vom pleca
Fiindu'ți călăuză — dar unde o se mergi?

Manfred.

De asta n'avea grijă ; eă drumul m'îl cunose,
Și nu am trebuință d'acum de călăuzi.

Vinătorul.

Și portul tău și mersul te-arată că ai fi
 D'ună spiță de neam mare — vre unul dintre domni
 Ce sunt aci mulțime, ș'al căror aste stânci
 În vîrf cetățuite privesc în jos pe vîi; —
 Din astea care pôte stăpîn a te numi?
 Eū porțile lor numai din ele le cunosc,
 Căci felul meu de viață mă duce fôrte rar
 Se mă 'ncălđesc la vatra acestor mari boltiri,
 Mai stînd ceva de vorbă la foc cu-ai lor argați.
 Poteca înse, care ne scóte dintre munți
 La pórta lor d'a dreptul, o sciū de mic copil.
 A ta dar care este?

Manfred.

Nu este tréba ta.

Vinătorul.

Ei bine, dar, mă iartă de aste întrebări,
 Și fii ceva mai vesel. Postim se guști puțin
 Din vinul meu acumă; e vechiū, cules de mult;
 De câte ori acesta aci în ast ocol
 De munți coprinși de ghiață puterea 'mă a 'ntărit;
 Acum se'l lași se facă tot ast-fel și l'a ta. —
 Postim, cu norocire!

Manfred.

Fugi, fugi cu ast pahar!

Pe buzei este sânge! el nu va fi în veci, —
 În veci perit în Caos, afund în ast pământ!?

Vinătorul.

Ce înțelegi cu asta? simțirea te-a lăsat?

Manfred.

Îți spun că este sânge — e sânge de al meu
 Curată caldă undă și care șerpuia
 Prin vîna strămoșescă și printr'a noastră, când
 Eram noi încă tineri și uă animă aveam,
 Și unul p'altă—atuncea noi ne iubeam așa,
 Cum n'ar fi fost cu cale ca 'n veci se ne iubim.
 Și se vărsă acesta; dar însă tot mereu
 S'ardică și văpsese toți norii ce mă 'mping,
 Mă isgonesc afară din ceruri, unde tu
 Nu ești — și unde ênsu-mi în veci nu o se fiu!

Vinătorul.

O, om! cu vorbe grele, pe care vr'un păcat,
 Vr'un fel de aiurare, te face ca acum
 Tu se sădesci deșertul, — ori-care îți va fi
 Și patima și frica, tu încă tot mai poți
 Găsi uă mângăiare — în ómenii cei sfinți
 Și 'n sfânt'acea răbdare din cer, ce ni s'a dat. —

Manfred.

Răbdare, și răbdare! mergi — astă vorbă lu
 Făcută pentru fiare ce se domesnicesc,
 Ér nu și pentru pasări născute a hrăpi;
 Aceste predici dute se le rostesci la cei
 D'ua pulbere cu tine, — nu sunt de felul têu.

Vinătorul.

La cer daú mulțumită! n'aș vrea se fiú d'al têu
 Nici pentru 'ntinsa famă a lui Guilom Telú
 Dar ênsă orí și care trudirea ta va fi,
 Tu trebuie s'o suferi, căci aste nebunii
 Și furii de sêlbatic n'aduc nici un folos.

Manfred.

Și étă nu o sufer? -- Privesce-mé--trăiesc.

Vinătorul.

Acésta e turbare, nu traiú de sánetos.

Manfred.

Iți spuiú, o! om, uă dată. Eú am trăit aní mulți,
 Aní mulți și lungi de mórte, dar care sunt nimic,
 Acum pe lâng'acea ce am numéra;
 Sunt vârste—vârste—vécuri, — sunt spațiú, vecinicii —

Șavënd și cunoscința de câte 'n mine am
Cu cruda sete—a morții — neadăpată 'n veci.

Vinătorul.

Dar cum? eū vëd pe frunteați c'abia sè se fi pus
Pecetea vârstei cöpte; eū sunt mai mare mult. —

Manfred.

Cređi tu câ esistența atirnä de la vremi?
Așa, atirnä : însä prin fapte socotim
Epocele în viेतă; și ale mele vai!
Făcutu-mi-aū și đile și nođi fär' de sfișit!
Fär de sfișit în tocmai ca un nisip pe țerm,
Atome fär' de număr; și un pustiū deșert,
Sterp, rece și pe care sëlbatice se sdrobesc
Se sparg turbate valuri, dar nu rêmâne alt,
De cât sdrobiri, schelete, dărımături de stânci
Și erburı veninate.

Vinătorul.

Sërmanul! e nebun. —
Dar însä eū acuma nu trebuie se 'l las.

Manfred.

Aș vrea ca se fiū astfel, fiind c'atunci n'ar fi
Aceste lucruri, care acuma eū le vëd,
De cât uă aiurare a unui cap bolnav.

Vinătorul.

Și ce vești tu acuma, seú crești cum că zăresci?

Manfred.

Pe tine și pe mine — săténul de la Alpi, —
 Smerita, virtuósa, ospéta casa ta,
 Și duhu'ți cu răbdare, cucernic, liber, blând;
 Cinstirea cea de sine'ți, săpată în gândiri
 În veci nevinovate; și ȝilele ce ai,
 Plăcute sănétóse, și noptile'ți cu somn;
 Și munca'ți prin primejdiú cinstită, tár' de vini;
 Nădejdea ta d'úă vírstă bétránă 'n fericiri,
 Ș'úă grópă liniștită c'úă cruce lângă ea,
 D'asupra c'úă ghirlandă de flóri cu brasde verđi,
 Și'n loc de epitafe amor de strănepoți;
 Acestea sunt, acestea pe care eú le vêđ. —
 Ș'apoí, când m'oiú întórce în mine se mé uit
 Destul! — de multă vreme mi-e sufletul rănit!

Vinătorul.

Ai vrea dar tu, ca sórta'ți cu mine se'ți o schimbí?

Manfred.

O nu! în veci iubite! nu voiú se te înșel;
 Nicí n'ași schimba cu nimini, cu nicí un lucru viú;
 Eú pot se rabd — cu tóte câ sunt destul trudit,

Dar pot se rabd în viéță — ce alții n'ar putea
 În vis ca se le rabde, ci ar peri dormind.

Vinătorul.

Ș'apoî cu astă milă, cu simțul care ai
 La pătimiri străine, se póte ca se fii
 Pătat așa de rele? — O, tacî, eü nu te cred;
 Se póte câ vre unul, c'un gând așa milos,
 Se vré ca se'sî răsbune cu rêu p'ai sêi vrăjmași?

Manfred.

O'nu, nu, — nu! cruđimea'mî căđu în veci p'acei
 Ce m'aü iubit — p'aceia ce'i am iubit mai mult;
 De cât spre apërare'mî eü n'am lovit vrăjmaș,
 Dar însă îmbrățișarea'mî, fatală mult a fost.

Vinătorul.

Toți sfinții se'ți ajute! și facă ca d'acum
 Uă dréptă pocăință se'ți dea ce ai perdut;
 La ceruri pentru tine mă voi ruga mereü.

Manfred.

Eü nu am trebuință, dar mila 'ți pot s'o rabd.
 Mă duc — acum e vreme — fii frate sănëtos
 Priimesce astă pungă, și 'ți fórte mulțumesc. —
 Te rog, — te rog, priimesce — acésta 'ți sunt dator —
 Se nu vii după mine, poteca mi-o cunosc —
 Și érá înc'ua dată te rog nu mă urma!

(Ese Manfred)

SCENA A DUOA

(Uă vale adâncă la Alpi — un cataract.)

Manfred (intră.)

Amiașul încă nu 'e, câci rașele le vêd
 A arcului de sôre câ încă mai boltesc
 Torentul cu mulțimea a feșelor ceresci *)
 Rotind întins colóna în argintii undări
 D'a dreptul peste capul al stâncilor pleșuv,
 Și aruncând și spuma'i lucioasă în stropiri
 În jos, în sus d'a lungul ca cóna spulberând
 A calului cel sêrbăd, fugaciul uriaș
 Și carele de mórte se va încălica
 Cum țice — Apocalipsul. Acuma nici un ochi
 De cât al meu nu sôrbe ast amoros tabloș;
 Aș vrea ca se fiu singur în ast plăcut pustiș
 Și se 'mpărțesc cu țina acestui loc iubit
 Cinstirea astor ape. — S'o chiem acum pe ea. —

(Lé pușină apă în palmă ș'o spulberă în aer, murmurând cuvinte magice. După uă paușă, se ardică țina Alpilor supt areul de sôre al riului).

Manfred.

Duh, plin de frumusețe! cu pêrul têu lucios,
 Cu ochi rășoși de slavă, cu formele ceresci,

*) Acest iris se forméză de razele sôrelui d'asupra părții de jos a torentului Alpilor; el este în tocmă ca un curcubeu care se cobóră se facă uă vizită, și atât de aprópe în cât poți se treci pe supt el. Acest fenomen ține până la amiașul.

În care ni s'arată c'un trup nepămîntén
 Într'ua afire sfântă de element curat
 Întrégă frumuseţea a celor mai ceresci
 Fecióre ce pămîntul vr'ua dată a făcut;
 Când feţele plăcute a unei tinereţi —
 Roşite ca obrajii dormindului copil,
 D'a inimei bătae a mamei legănat,
 Sêu feţele rujate, ce-al sórelui murgit
 Le lasă pe fecióra zăpadă după munţi,
 Roşaţă de sfială a mamei cei obscesci
 Când cerul cu iubire îi dă un sărutat, —
 Color'a ta vedere cerescă, 'ntunecând
 Frumosul arc de sóre, ce--asupra'ţi e plecat.
 Ó! duh frumos! pe lina, curată fruntea ta,
 Pe care se resfrînge seninu'ţi sulletesc
 Şi care nemurirea'ţi arată însuşi el,
 Citesc câ tu acuma o se voiesci se erţi
 P'un fiú de lut, pe care ascunsele puterî
 Îl iartă câte—ua dată cu ele a vorbi—
 Când el vrea al sêu farmec a'l întrebuinta —
 Ca se te chieime ast-fel pe tine 'n faţa sa
 Şi se te—aţinte numai ua clipă, un minut.

Dina.

chip de lut

O, fiú de lut! pe tine eú te cunosc de mult
 Părecum ş'acia putere, ce dēnsa ţie 'ţi dă;
 Te sciú d'un om cu multe puterice gândiri,
 Cu fapte bune, rele, şi 'n ambe covirşit,
 Fatal şi pentru tine, fatal şi celor-lalţi
 În ale téle trude. Te aşteptam de mult.—
 Vorbesce dar acuma, ce vrei cu mine tu?

Manfred.

Ca se mă uit la tine, la frumusețea ta, —
 Nimic mai mult. Vederea acestui trist pământ
 M'a nebunit cu totul; și caut un asil
 În tăinele ce are: mă duc, pătrund a fund
 În locuința celor ce'l cârmuesc pe el; —
 Dar însă la nimica ei nu'mi pot ajuta:
 Eū le-am cerut aceea ce nu pot ca se'mi dea
 Ș'acuma nu mai caut, nici câ mai cer nimic.

Đina.

Și ce-a putut se fie acea dorința ta,
 Ce nu e în puterea acelor ce tot pot
 Și cârmuesc vėsduhul?

Manfred.

Un bine, un favor
 Dar pentru ce acuma se ți-l mai postoresc;
 E de prisos cu totul.

Đina.

Acésta nu o știu;
 Dă voe buzei tele și las'o a rosti.

Manfred.

Ei bine dar, cu tóte câ asta 'mă e aun chin,
 Dar tot-de-una 'mă este; durerea mea va sci

Un glas se mai găseacă. De tîner duhul meü
 N'a mers într'ua unire cu sufletul de om,
 Nicî n'a privit pămîntul cu ochi tot omenesci;
 Eü n'avém tot uă sete d'ambiþii ca și ei,
 Eü n'avém tot uă þintă cu dênþii pentru traiü;
 Dorinþa, pätimirea, puterea, truda mea
 Fäcură ca 'ntre dênþii se fiü de tot strëin.
 De ș'am purtat uă formă, dar ênsă nicî de cum
 Cu carnea trăitóre eü n'am simpatisat,
 Ș'ntre zidiri lutóse ce më împrejura
 Era, dar numai una — — dar mai târþiü de ea
 Am ñis, cã eü cu ómenî, cu—al ómenilor gând,
 N'aveam de cât prea slabe și micî împärtășiri;
 Dãr ênsă 'n loc de astea, pläcerea mea era
 In locuri pustiite se umblu rësufländ
 Un aer greü din virful al muntelui cu sloii
 Pe unde päsërica se teme a cuiba,
 Și aripa insectei nu póte fälfa:
 Pe marmura pleșuvă; séü se m'afund în riü
 Și se rotesc d'a lungul, în dulcile rotiri
 Al valului ce vine spëlându-se din noü
 Când riul, océnul sunt în spumarea lor.
 De mic în astea äncã puterea 'mî triumfa;
 Séü nemișcãnda lună prin nópte s'o urmez,
 Pe stele și luciósa destindere a lor;
 Séü scãpãrãndul fulger pãndindu'l pãnã când
 Mi se stingea vederea; séü se ascult privind
 La frunzele uscate cãþute 'n rëspãndiri,
 Când vînturile tómnëi cãntãri de sérã cãnt.
 Acestea 'mî fu petreckeri, și singur de a fi; —
 Cãci daca din acele fiinþi din care eü
 Eram din ele una — urãnd d'a fi așa—

Mă 'ncrușișă, în cale eũ mă simșiam josit
 Și degradat din felu'mi, ajuns chiar pîn'la ei,
 Eram iar lut cu totul. Apoi mă cufundam
 În singurile mele și dosnici rătăcirî,
 În pescerile morșii, cătând a dovedi
 Cuvintu'i chiar în faptă'i; și desvălém, scotém
 Din ósele uscate, din góle căpěșini,
 Din pulbere grămadă, oprite încheieri.
 Apoi trecém eũ tóte a anilor mei nopșii
 În tainice sciinșe, ce nu se învěșă
 De căt în vremi bětrâne; ș'ășa, cu vreme, munci,
 Grozava ordalie*) ș'un ast-fel de canon
 În căt într'ensul are pe aer stăpăniři,
 Pe duhuri, ce pămíntul și aerul mėsor,
 Intinderea întrégă, vėsduhul populat,
 Eũ mi-am deprins vederea cu vecinicia chiar,
 Așă, precum 'nainte'mi și Magi aũ făcut,
 Ș'acel ce scóte-afară din fóntinos locaș
 Pe Eros și Anteros,*) cum eũ pe tine-acum; --
 Și cu a mea sciinșă în mine a crescut
 Și setea de sciinșe, și bucurii, puteri
 De cea măi strălucită pricepere, în căt....

Zina.

Urméză.

Manfred.

O! eũ ast-fel vorbirea mi-o lungeam.

*) Incercare. Cuvintul șis în judecata lui Dumnezeu.

*) Filosoful Jamblichus. Istoria chiámării lui Eros și Anteros se póte găsi în viața lui, de Eunarius.

Tot lăudând aceste zădarnice 'nsușiri,
 Căci cât mai mult m'apropiū de centrul unde e
 A inimi'mi durere — — dar, la osânda mea.
 Eū nu'ți numiū nici tată, nici mamă, nici amici,
 Amantă, séū ființă cu care eū purtam
 Legare lănțuită de noduri omenesci;
 D'oiū fi avut de astea, tot nu'mi păreaū așa, —
 Dar însă fost-aū una. . . .

Dina.

Se nu te cruți, ți tot.

Manfred.

Era ca mine 'n tocmai în ale ieī trăsuri;
 Obraji, ochi, pêrul, tot, tot, și glasu'i chiar
 Ținea cā e în tocmai cu al meū; dar tôte dulci
 Muiate 'n fîmusețe; avea același gând
 De uă singurătate, aceleași rătăcirī,
 Dorința de științe ascunse, și un duh
 Se 'ncingă universul: și nu destul atāt,
 Ci încă de cât mine avea puteri mai dulci,
 Uă milă, zîmbet, lacrămī, — de care eū n'aveam;
 Și uă iubire — însă aceast' aveam de ea,
 Ș'ua umilință — ș'asta în veci nu o avuiū.
 Defectele ieī tôte eū le aveam de plin —
 Virtuțile ieī însă, ea numai le avea —
 Iubiam și am sdrobit'o?

Dina.

Cu mâna ta :

Manfred.

O ! nu.

Cu ânima, nu mâna, — ce ânima 'i-a rupt ; —
D'a mea 'ș'o alipire ș'așa s'a vestejit ;
Eû am vërsat și sânge, dar însă nu al ieî —
Dar sângele ieî âncă a curs—eû 'l am vëdût
Și n'am avut putere se'l staû.

Dina.

Si pentru ea.

Ființă din sëmînta ce tu desprețuescî,
Din felul care însuți vei sus a te sui
Cu noi și cu ai noștri unindu-te în tot,
Tu uiți cu totul darul sciinței celei mari
Si 'n slaba mortăciune-î te tragi 'napoi. — Se pieî!

Manfred.

A aerului fiă! îți spui cã de atunci — —
Dar vorba e suflare — te uită și mă veđi
Când dorm, seû priveghiază când sunt în privegheri —
Se viî se stai cu minc! — Singurătatea mea
Nu e singurătate, ci furî locuiesc ;
Mî a clănțaniră dinții în besnă pin'la dorî,

M'am blestemat eü însumi mereü pîn'la apus; —
 Ca facere de bine cerşiam se nebunesc. —
 Şi asta'mi refusară. Pe mórte-o afruntaiü —
 Dar însä în rësbelul elementar vëçuiü
 Că apele de mine se traseră 'napoi,
 Şi lucruri prea fatale blajin s'aü strecurat —
 Sloiosul braţ d'un demon din toţi mai nemilos
 M'a tras 'napoi d'un singur, d'un singur fir de pâr,
 Ce n'a vrut se se rupă. — În nalte fantasiü,
 Adânci imaginaţiü 'mi am cufundat adânc
 Imbilşugarea tótă a sufletului meu, —
 Ce-a fost el în zidire un Cresus într'ua şî —
 Dar ca d'un val în trageri, eü fuiü strivit napoi
 În oca cea grozavă, ce numai are fund,
 A gândurilor mele; apoi m'am aruncat
 În centrul omenirii — am căutat mereü
 Uitarea în tot locul, afară dintr'acel
 În care ea se află; — şi asta am s'o 'nvëţ!
 Şciinţele'mi şi arta'mi cu munci ce am urmat
 Atâta lungă vreme şi care e mai sus
 De tótă omenirea, acilea am vëçut
 Că este muritóre — în desnădejde-mi staü —
 Trăiesc cu tóte acestea — şi pentru veci trăiesc.

Dina.

Se póte ca la asta se pot se te ajut.

Manfred.

Ca se o faci acésta tu trebuie se poţi
 Pe morţi se'i scolí din grópă, seü se më culci cu'eü! —

O! fâ-acăsta, fâ-o — în ori-ce form'o fi —
 Cu ori-ce chinuire — în ori și care ceas, —
 Destul se fie numai cea măi d'apoî ce cerc.

Đina.

Acésta nu se află în stâpînirea mea;
 Dar daca vrei voințimî supunere se jurî,
 Și se urmezî porunca'mî acésta ar putea
 Dorința se'ți ajute.

Manfred.

Eû nu voiû se mă jur—
 Se fiû supus! — la cine -- la duhurî ce comand,
 Se fiû un serv l'aceia, ce'mî slugăreaû? — în vecî!

Đina.

Acésta este totul? n'ai alt răspuns măi bun? —
 Îți daû de scire âncă și pâ'n' a refusa. —
 Măi stâi și te gândesce.

Manfred.

Am đis uă dată tot.

Đina.

Atâta numai? spune, pot dar se plec.

Manfred.

Te du?

(Dina piere),

Manfred (singur)

Ai vremii și ai fricei nebunii suntem noi.
 Furiș a noastre zile ne vin, furiș se duc;
 Trăim cu toate acestea viața 'mpovărând
 Și tremurând de frică mereu de a muri.
 Din toate ceste zile acestui jug grozav —
 Ast greu grozav al vieții pe inim'apăsând,
 Ce de 'ntristări s'abate, se'u bate 'n isbucniri
 De chinuri se'u plăcere, și care se s'fârșesc
 În mare agonie se'u în zăceri, topiri; —
 Din toate aste zile trecute ș'a veni, —
 Fiind-că 'n astă viață nu e de loc presint, —
 O! cât de mult puține putem înnumăra
 Cât mai puțin puține, în care noi simțim,
 Că sufletul de mörte s'oprește-a palpita.
 Dar însă tot se trage 'napoi ca și un riu.
 În iarnă, de și gerul e numai un moment.
 Mai am un mijloc încă, ce'mi dă sciința mea —
 Eū pot se chiām și morții și se-ī întreb pe ei,
 Ce este că ne temem așa grozav se fim:
 Răspunsul cel mai aspru nu pöte altul fi,
 De cât mormintul numai, și asta e nimic —
 Dar dacă n'or răspunde? — Profetu-'mmormintat
 Răspunse vrăjitorii d'Andor; ș'acel monarc
 Al Spartei, de la duhul ce priveghia în veci

Al fiicei Bizantine, el scóse un răspuns,
 Ce'i otări și sórta. — Lovi p'a d'o iubia,
 Dar fără se cunóscă pe cine a lovit,
 Ș'apoi 'și-a dat sfîrșitul făr' de a fi ertat.
 De ș'a chiebat spre rézăm pe Joe Ficsian,
 Ș'în Figalia Magi Arcadieni sculă,
 Ca umbra necăjită s'o siluiască ei,
 Mănia'i se'și depue, séu se aține 'ncai
 Sorok de rěsbunare; — ea dete un răspuns
 Cu duoă înțelesuri, pe care l'a 'mplinit. —*)
 De nu nășceam în lume, aceea ce iubesc
 Ar fi cu viață âncă; de nu iubiam de veci,
 Aceea ce-am iubit'o, ș'acuma ânc' ar fi
 Frumósă — fericită, și dând la fericiri.
 Ce este ea acuma? Acum ce este ea? —
 Uă mare pătimașă de crime ce-am făcut —
 Un lucru ce la dēnsul mi-e témă se gândesc, —
 Séu póte un nimica. Acum, puțin mai vrea,
 Se nu mai chiebat zadarnic; dar însă 'n âst minut
 Mi-e frică de aceea, ce îndrăsnesc se fac:
 Eū pînă 'n cēsul cesta în veci nu m'am sfiit
 S'ațint vr'un duh în față, d'a fost el bun séu réu —
 Acuma însē tremur, ș'o brumă rece simț
 Pe inimă'mi că este. Dar pot a săvērși
 Chiar ceia ce din tóte urâsc mai cu prisos
 Și fricele umane se le nesocotesc. —
 S'apropie și nóptea acuma a veni.

*) Istoria lui Pausanias, Regele Spartei (carele a comandat pe Greci la bătălia de la Platea și apoi a perit printr'ua întreprindere de a preda pe Lacedemoni) și a Clemansei este dīsă de Plutare în viața lui Simon și de sofistul Pausanias, în descrierea Greciei.

SCENA A TREIA

(Culmea muntelui Jungfraü).

Anteia ursită. (intră.)

Lucios rotundă luna și plină s'a sculat;
 Și pe zăpezi aicea, pe unde n'a atins
 Picior uman vr'uă dată de muritor vulgar,
 Pășim și trecem nóptea și urme nu lăsăm;
 D'asupra peste marea sêlbatică d'aci,
 Pe 'ntinderea 'nghiățată a muntelui sloios
 Abia atingem ceste rîpóse sdrobituri,
 Ce iaú vederea spumei a unei vijelii
 Ce cade și înghiață îndată 'ntr'un minut.—
 Icón'adevêrată a unui mort vârtej;
 Și ceste mult vîrtóse fantastice crestări,
 Forfecătura vr'unui cutremur de pămênt—
 Pe care 'n trecăt norii se pun a s'odini—
 Sunt pentru ale nóstre veghiări séú desfâtări;
 Aci în drumul nostru surorile 'mă pândesc
 Se mergem la boltitul palat lui Iriman,
 Fiind-câ 'n astă nópte noi suntem a serba
 Serbarea cea măi mare. — Ciudat câ nu măi vin!

Un glas afară cãntând.

Usurpãtoru'n robire,
 Jos din tronu'i aruncat,
 Îngropat în amortire,
 Zace singur și uitat;

Somnu'î e strerupt de mine
 Lanțurile 'î am sdrobot,
 'L am unit cu milióne—
 Iar tiranu-î pre'noit!

Cu a mîi de mîi de sânge va plăti el grija mea
 Cu peirea unei nații—fuga și turbarea sea.

Al duoilea glas afară.

Se umfla din pânze bricul și plutea întemeiat,
 Însă nu'î lăsaiū uă pânză, nici catart nu 'î-am lasat!
 Nici măcar uă blană nu e din pojghlița'î séu podiri,
 Nici un ticălos nu este se jeléscă pe sdroboti;
 Unul numai, ce de pēru'î, 'l am ținut când a 'nnotat;
 El era supus prea vrednic, de 'ngrijirea ce'î am dat:
 Un pirat vestit pe mare, pe uscat un trădător —
 'L am scăpat pe dēnsul, însă numai ca și 'n viitor
 Se descarce pustiirea pentru mine peste tot!

Antēia ursitā (rēspunđēnd).

Somn adânc cetatea prinse;
 Zorile a o jăli,
 Pot pe ea se vie plânse,
 Negurósă, mult tărđie,
 Négra ciumă sbór' aci —
 Jos căđuți zac una mie;
 Dece mii o se se pérđă —
 Ceî în viață vor fugi
 De bolnavi cu mare gróză
 Ce datori sunt se 'î iubéscă;

Dar nimica nu va fi
 Prin putință se 'i ferescă
 De atingerea 'mă de care
 O se móră mâne toți.
 Gróză, rêu, dureri, trudire
 Pe uă nație 'nvălesce —
 Fericiți cei ce sunt morți
 Că nu vêd cu -- a lor vedere
 Inșii ei peirea lor. —

Cum distrusam un imperiū, ceste morți ce sêvêșesc,
 Ce le fac pe multe vécuri, ș'o se le măi pre'noiesc.

(Intră a duoa ș'a treia ursită).

Câte trele.

Ale ómenilor inimă noi în mână le avem,
 Ș'a călcării nóstre urme sunt morminturile lor;
 Noi la robii nóștrii suflet pentru alta nu le dâm,
 De cât numai ca la urmă se'l luâm napoi cu zor.

Antêia ursită.

Venire bună! unde e Nemesis acum?

A duoa ursită.

La vre-un mare lucru; dar care nul cunosc,
 Căci mânele 'mă sunt pline.

A treia ursită.

Te uită, vine ea.

(Intră Nemesis).

Anteia ursită.

Ia spune-ne acuma, pe unde tu ai fost?
 Surorile 'mi iubite și 'n fine chiar și tu
 În astă noapte foarte cu toate-ai târziat.

Nemesis.

Fuseiū ținută, tronuri sdrobite aședând,
 Și însurând nebunii, statornicind tirani,
 Ș'ai lor vrăjmași pe ómenī făcând ași rēsbuna,
 La nebunii grozave pe înțelepți boldind;
 Puind pe tonți se scóță oracule mai noi,
 Se cârmuiască lumea, fiind c'acuma lor
 Le cam trecuse veacul, și muritorī semeți
 Aveaū și îndrăsnéla de a mai cerceta
 Ș'a pune în balanță a cântări pe Regi,
 Ba încă se vorbescă de libertate chiar
 De póma care este așa oprită mult. —
 Aideți! căci zăbovirăm — se ne urcăm pe nori!

SCENA A PATRA

(Palatul lui Iriman. — Iriman pe tronul său, un glob de foc, împrejurat de dhuri).

Imn de dhuri.

Stăpânului slăvire! — Prinț d'aer și pământ!
 Ce calcă nori și ape, ce are 'n mâna sea
 Un ceptru d'elemente, ce la înalta lui
 Poruncă se încurcă și 'n caos se prefac!
 Răsufă — ș'-uă furtună pe mare-a năpustit;
 Vorbesce — și cu tunet lui norii îi răspund;
 Ațintă — la ochirea 'i a sórelui răđi pier;
 Se mișcă — și cutremur pe lume-a sdrumicat.
 Subt urma lui vulcanii s' ardică 'n sus trufași;
 Și umbra lui e ciuma; și pasul său grozav
 Prin ceruri trosnitóre comete-'l prevestesc;
 Planete de urgia'i cenușe se prefac.
 Pe tótă đioa jertfe răsbelele 'i daș;
 Bir, mórtea îi plătesce; viața e a lui
 Cu trudele ieii tóte, ce sunt făr' de slirșit —
 Ș'-al lui e or-ce suflet de orș și ce va fi!

(Intră Ursitele și Nemesis.)

Anteia ursită.

Lui Iriman slăvire! Puterea'i pe pământ
 Se 'ntinde, se 'mmulțesce. — Poruncele ce-a dat,
 Surorile-amânduoa întocmai le-a 'mplinit,
 Și însamă datoria'mi am îngrijit s'o fac!

A doua ursită.

Lui Iriman slăvire! Noi, cari aplecăm
Grumaji omenirii, la tronu'i ne smerim

A treia ursită.

Lui Iriman slăvire! — clipirea'i adăstâm!

Nemesis.

Stăpân pe toți stăpânii! noi suntem toți ai tăi.
Și totul ce trăiesce, 'i al nostru, mult, puțin,
Și cea mai mare parte cu totul o avem.
Se ne mărim puterea crescând mereu p'a ta,
A noastră grije cere, și noi vom priveghia. —
Poruncile'ti din urmă le-am sêvêrșit deplin.

(Intră Manfred)

Un duh.

Dar cine e acela? un muritor! — E, tu,
Semeț, fatal nemeric! Cu fața la pământ
Cađi jos și te închină!

Al doilea duh.

Eă il cunosc pe om —
Un vrăjitor puternic și de uă mare mult
Grozavă iscusință!

Al treilea duh

Cu fața la pământ,
 Rob, cați și te închină: de ce nu îngenuchi
 L'al tîu stăpân ș'al nostru? — Se tremuți și s'ascuți

Tôte duhurile.

Inclină-te pe tine și osânditu-ți lut,
 Te 'nclină și slăvesce, născute din pământ,
 Sêu teme-te de rêul din rele cel mai rêu!

Manfred.

Eû îl cunosc, dar însă vedeți câ nu 'ngenuchiu.

Al patrulea duh.

Acêsta dar îndată te-om face s'o înveți.

Manfred.

De mult am învățat'o; nopti multe pe pământ,
 Pe uă țărână gôlă, am stat cu fruntea jos,
 Și capul cu cenușă 'mî-am presărat; cunosc
 Josirea cea mai mare, câci eû m'am obidat
 'Naintea desnădejdi'mi zadarnică ce fu,
 Și chiar l'a mea dosadă eû am îngenuchiat.

Al cincilea duh.

Și ai tu semeția se nu voiesci se dai
 Lui Iriman pe tronu'î, ce tot pământu'î dâ,
 Și fără se privescă nici gróza slavei lui? —
 Cađi jos și te tãrascel! îți đic, îți poruncesc!

Mañfred.

Đi lúi se se ñchine la cel mai sus de el,
 L'a tot cãrmuitorul și nesfîrșit stãpân —
 La ziditorul, care pe dẽnsul l'a fãcut
 Nu pentru adorare; — se ñngenuche el,
 Ș'atunci și eũ cu dẽnsul mẽ voiũ ñngenuchia.

Duhurile.

Sdrobiți, sdrobiți pe verme se'l sfișiați bucãți!

Anteția ursitã.

'Napoil fugiți, lãsați'll e-al mẽu! Prinț de puteri
 Cu totul nevẽđute! ast om e de un fel
 Ce nu e 'n rînd cu obștea, precum și fața sea
 S'a lui aci venire, vedesce, cređ destul.
 Trudirile lui furã d'ua fire peste om,
 Așa ca ș'ale nóstre, și cunoscința lui,
 Puterile'i, voința'i, pe cãt se 'ngãduiesc
 Cu lutul, ce coprinde esința de eter,
 A fost așa cum lutul rar fórte lea purtat.

Dorințele lui fură mai sus de cât la cei
 Ce locuiesc pământul și ele l'a învățat
 Aceea numai care noi o cunoșcem toți: —
 Acéstă cunoscință ferice nu e, nu;
 Știința ierăș nu e nimic, de cât un schimb
 De nesciință pentru aceia care e
 Uă altă nesciință. — Acésta nu e tot;
 Ci patimile tóte, ce-atribute sunt
 Ceresci și pământene, de care nici puteri,
 Ființă séu suflare chiar pîn' la vierme jos
 Nu póte fi scutită, pătrunseră a fund
 În inimă'i; și ast-fel în ale lor urmări
 Pe dânsul îl făcură un ce pe care eă,
 Ce nu știu ce e milă — dar ert pe cei ce aă
 I-al meă, ș'al teă, se póte — o fi séu nu o fi,
 Dar însă 'n aste regiă nu este nici un duh,
 Ce are suflet mare așa precum i-al séu,
 Séu s'aibă cea mai mică putere pe al lui.

Nemesis.

Ce dér vré el acilea?

Ăntéia ursită.

Se'l lași se spue el.

Manfred.

Știința mă-o cunoșteți; și fără de puteri
 N'aș fi putut acuma se fiă aci 'ntre voi;

Dar sunt puteri mai 'nalte și âncă mai adânci —
 Venit'am în cătarea acestor mari puteri,
 Se'mi dea răspuns la ceea, ce caut eū mereū.

Nemesis.

Și ce vreī tu se afli?

Manfred

Tu nu poți se'mi răspunđi;
 Afară chiamă morđiū — pe ei am se'ī întreb.

Nemesis

Ne daī tu nuoă voie, slăvite Iriman,
 Se împlinim dorința acestuī muritor?

Iriman

Da.

Nemesis

Spune, đī, pe cine voiescī se încarnezi?

Manfred

Pe uă ființă care e fără de mormânt --
 Astarte! chiam'o-afară!

Nemesis.

Umbră! duh! ce 'i fi măcar,
 Care încă ai păstrat
 Tot seú parte fie chiar,
 Din al nasceri'ți format,
 Din al lutulu'ți tipar,
 Ce 'n pământ ier a intrat —
 Veđi acum lumina ier!
 Pórtă ceea ce-ai purtat,
 Inima și forma'ți chiar,
 Chip, ce vermiú 'ți-aú stricat
 De la dênșii cere ier!

Arată-te în grabă! se viú! se viú! la noi!
 Acel ce te trimise, te chiamă ier 'napoi!

(Fantoma Astartei se rădică, și stă în mijloc.)

Manfred.

Se fie asta mórtea? e flórea pe obraji?
 Dar veđ acum că asta nu este nici de cum
 Uă față trăitóre, ci numai e un fel
 De oftică ciudată — ca roșul nefiresc
 Ce tómnă il sădesce pe frunzele ce per.
 E însași ea! O, Dómne! ș'apoi eú se mă tem
 Ca se mă uit la dênșa. — Astarte! — nu, nu pot
 Ca se vorbesc cu dênșa — dar se'mi vorbésca, đii
 Eú sunt ertat acuma seú oséndit de tot?

Nemesis.

Prin puterea, care sparse
Grópa ce te cotropea,
Tu vorbește cu acela
Ce acuma îți vorbia
Séii cu cei ce te-aũ chiãmat

Manfred.

Ea tace și cu astã tăcere sunt mai mult
De cât rěspuns.

Nemesis.

Puterea'mi acilea s'a sfirșit.
Prinț d'aer! nu rěmãne de cât la tine — acum —
La glasu'i poruncesce.

Iriman.

Supune-te, o duh!
La ceprul meu acesta!

Nemesis.

E mutã și acum!
Ea de puteri strěine atirná. Muritor!
Zadarnicã cu totul e cererea ce faci,
Și veđi și noi ca tine cã suntem afrunțați!

Manfred.

Auđi-mă Astarte! auđi; o! draga mea,
 Vorbesce tu cu mine; am suferit atât —
 Și încă grósnic sufer—te uită 'n fața mea!
 Pe tine grópa încă nu te-a schimbat mai mult
 De cât cea pentru tine trudire m'a schimbat. —
 Tu m'ai iubit pe mine atât de mult, pe cât
 Eú te-am iubit pe tine; noi nu am fost făcuți
 Ca unul p'altul ast-fel se ne trudim; de și
 A fost păcat de mórte se ne iubim așa
 Cum ne iubeam. Ȑi, spune'mi că tu nu m'e urâsći, —
 C'am suferit pedépsa și pentru tine eú; —
 Că o se fi primită cu ceí mult fericiți
 In sfânta locuință—și eú că o se mor;
 Fiind-câ pîn'acuma tot ce e plin de rêu
 Conspiră se mă ție în viață ferecat, —
 Intr'ua viață care mă face ca se scad,
 Se perd și nemurirea — un viitor așa
 In tocmăi ca trecutul. Eú nu pot se măi stău.
 Ce voiú, eú nu sciú bine; ce caut, nu cunosc.
 Ce ești tu simț eú numai—și ceea ce sunt eú;
 Ș' aș vrea uădată încă 'nainte d' a peri
 Se măi auđ eú glasul, ce musica'mi era. —
 Vorbesce tu cu mine; fiind-câ te-am strigat.
 In liniscita nópte, am speriat din somn
 Pe paseri adormite pe amuțite crăci;
 Din munți sculat'am lupi, și pescerii am făcut
 Se 'nvețe al têu nume, zadarnic rêsunat;
 Resunetu 'mi rêsponse—și mie 'mi-a rêspons
 Măi multe lucruri încă - și ómení, duhurí chiar—

Dar tu fuși tot tăcută. Vorbesc'e-mi dar acum!
 Eū peste stele încă am priveghiat mereū,
 Ș'am așintat vederea pe ceruri în zadar,
 Cătându-te pe tine. Vorbesc'e-mi mie, tu!
 La rēi te uită'n prēmă'mi și ei de mine simt;
 Eū nu mă tem de dēnșii, de tine numai simt—
 Vorbesc'e-mi dar tu mie! d'ar fi mănle chiar;—
 Dar, ȃi!—nu sciū nimica—dar, lasă se te-auȃ
 Uă dată—astă dată— uă dată încă vai!

Fantoma Astartei.

Manfred!

Manfred.

ȃi, ȃi 'naintle, acuma nu trăiesc,
 De cât în sunet numai — e glasul tēū!

Fantoma.

Manfred!

Durerea'ti pământēnă sfișit ea va avea
 Pe mâne. Pace țle!

Manfred.

O vorbă încă-ȃi —

Țrtat sunt?

Fantoma.

Pace ție!

Manfred.

O! spune'mi, — voiți se știu —
Găsine-vom vr'ua dată?

Fantoma.

Mult pace ție.

Manfred.

Stăi!

Uă vorbă, chiar de milă! — dîi! — spune -- mă iubesci?

Fantoma.

Manfred!

(Duhul Astartei pere.)

Nemesis.

Acum se duse, și nu va reveni.
Dar vorbele ieî ênsă în tocmai se 'mplinesc.
Tu la pămênt te 'ntorce!

Un Duh.

In spasmuri este el. —

Acésta se întemplă orî cârui muritor
Care ne cere lucruri mai sus de firea sea.

Un alt Duh.

Veđi însă, cum pe dênsul se stăpănesce mult
Și truda'î tributară o face voiei lui.
D'ar fi el dintr'ai noștri, s'ar fi făcut un duh
D'uă mare mult putere.

Nemesis.

Maî ai tu întrebări
Se faci l'al nostru mare stepân, seû la ai sêi
Supuși ș'adorători?

Manfred

Nimic.

Nemesis

Apoi atunci

Adio pentru-uă vreme.

Manfred

Ne mai vedem noi dar!—
Dar unde? — pe pămênturi? -- Tot una, cum veî vrea
Iar pentru multul bine, ce-acuma mi-ai făcut,
Eû îți rămâiû datornic. — Adio la voi toți!

(Ese Manfred)

(Scena se inchide.)

ACTUL III.
SCENA ANTAIA

(Uă casă în cetăţuia lui Manfred).

Manfred şi Erman.

Manfred.

Ce cés se fie?

Erman.

Unul măi va pin'la sfinţit,
Şi ne fâgâduesce un prea frumos apus.

Manfred.

Sunt tôte aşedate în turn, așa, precum
Am rînduit eă însumi?

Erman.

Sunt gata, Domnul meu;
Și cheia și lădița acilea eată sunt

Manfred.

Prea bine; tu acuma ai voie se te tragi.

(Esc Erman).

Manfred (singur)

O linisce prea mare în mine simț că e —
Ticnire ne'nțelėsă! și care pîn'acum
Nu s'au atins de ceea ce-am cunoscut din traiu.
Filosofia, daca nu ași cunósce-o eü
Din tóte ale nóstre zădărniciü că e
Cea mai împestrițată, un simplu și deșárt
Cuvînt, ce vre uă dată urechia a 'mpuiat
Prin limba cea stricată școlasticulü om.
Aș crede taina d'aur, cel căutat „*золото*“
Că s'a găsit și șede în sufletu'm acum.
Acésta nu se póte ca se mai ție mult,
Dar însă este bine c'am cunoscut'o eü,
De și uă dată numai; gândirea 'mă a lărgit
Cu simțurü nooi acuma, și în tăblițe 'mă voiü
C'ua ast-fel de simțire se s'afle, s'o 'nsemnez.

(Erman intră iarăși).

Dar cine e acilea?

Erman.

Stepânul-meu, veni
De Sant Moris Abatul și cere-a saluta
A vóstră înturnare.

(Intră Abatul de Sant Moris).

Abatul.

Cu Conte Manfred
Se fie pace!

Manfred.

Sfinte părinte-ți mulțumesc!
In aste ziduri astăzi tu bine ai venit;
Aflarea ta de față uă cinste le-a adus,
Și bine-cuvinteză pe cei ce 'n ele șed.

Abatul.

Se fie ast-fel, Conte! — ași vrea ca se vorbesc
Cu tine singur.

Manfred.

Erman, te trage. — Ce mă va
Prea vrednicul de cinste și óspele meu sfânt?

Abatul.

Aşa, fâr' de preludiu: — zel, vârsta, slujba mea
 Şi bunul gând, un rezăm vor da la dreptul meu;
 Vecinătatea noastră, ce e aproape mult,
 De şi rar vizitată, dar ênsă va putea
 Şi ea se mă 'ntroducă. Ciudate turburări
 Şi d'uă nesfântă fire sunt răspândite-aci,
 Lucrând cu al têu nume, un nume nobil mult
 De veacuri âncă; fie, c'acel ce 'l pórt' acum
 Se 'l lase fâr' de pată!

Manfred.

Urméză! te ascult

Abatul.

Se dice că te-amestici cu lucruri cari sunt
 La om prea mult oprite de a le cerceta;
 Că cu locuitorii din negre locuinţi,
 Cu multe duhuri rele cu totul neceresci
 Ce umblă 'n valea morţii, tu cunoscinţe ai.
 Cunosc şi eú din parte'mi, cu némul omenesc,
 Cu soţi'ţi în zidire, că gânduri schimbă prea rar;
 Ş'a ta singurătate, că este, eú o sciú,
 Ca şi a unui pusnic, dar nu şi sfânt-aşa.

Manfred:

Şi cine sunt aceia ce 'n lume răspândesc
 Aceste lucruri tóte?

Abatul.

Putericii mei frați —

Fricósa țărănime — și chiar vasali tîi,
Ce te privesc cu toții c'un ochiú ce e prea mult
Neliniștit. Primejdií amerința acum
A ta viața.

Manfred.

Ia-o!

Abatul.

S'o scap viú, nu s'o stric. —

N'aș vrea se intru 'n taína a sufletului tîu;
Dar daca aste lucruri adevărate sunt,
Maí este încă vreme ca tu se dobîndesci
Căire și ertare; ímpacă-te ín grab
Cu cea adevărată biserică, ș'apoí
Printr'ênsa și cu cerul.

Manfred.

Te ínteleg. Acum

Se'ți dau și eú răspunsul; or ce-am putut se fiú,
Séú sunt acum, acésta rêmâne íntre cer
Și íntre mine ínsumi — ín veci nu o s'aleg
P'un muritor se fie miđlocitorul meú.
Făcut-am vr'uá călcare eú ímpotrívă chiar
A prăvililor vóstre? dovedí, și pedepsiți!

Abatul.

O, fiul meu! vorbirea'mi nu fuse de pedepsi,
 Ci de căiri, iertare; rămâne ca s'alegi —
 Și pentru cea din urmă, al nostru-aședămînt
 Ș'a noastră lege tare 'mi a datără puteri
 Se netezesc poteca de la păcat în sus
 La 'nalta mult nădejde și la nn gând mai bun;
 O las la cer p'a primă. — „Pedépsa e a mea!“
 Așa ne dîce Domnul, și totul umilit
 Resună a lui slugă cuvântul august.

Manfred.

Bătrâne! nici puterea a ómenilor sfinți,
 Nici farmecul în rugă — nici cea de pocăiri
 Curățitoare formă — nici un obraz înfrînt, —
 Nici post, — nici agonie, — nici, ceia care e
 De cât aceste tóte mai mare mult mai mult,
 Strujirea înăscută acelei desnădejdi
 Ce este mult adâncă, și care este ea
 Muștrări de cuget fără uă temere de iad,
 Dar care tótă 'n tóte e 'ntr'ênsa de ajuns
 A face iad din ceruri, — nu pot a isgoni
 Din duhul fâr' de lanțuri înflăcăratul simț
 De a le lui păcate, greșelă, suferinți
 Și cruda rês bunare a lui pe însuși el;
 Nu e vr'uă viitoare durere séu vr'un chin,
 La care-acea dreptate se pótă osândi
 Pe cela ce el singur se dâ de vinovat,
 C'acele, ce-al séu suflet 'șil osëndesce el.

Abatul.

Sunt bune cestea tóte; fiind-că prea curînd
 Acestea or se trecă, și le vor succeda
 Nădejdi mai norocite, ce vor privi în sus
 Cu 'ncredere ticină spre sfântu-acela loc,
 Pe care toți aceia ce'l cată 'l dobăndesc,
 De le-ar fi fost orî cari greșalele lumești, —
 Destul ca ei pe ele se le fi curățit:
 Și 'nceperea acésta a curățirii lor
 Atîrnă de simțirea a trebuinței ieî,
 Vorbesc — și a néstră biserică din tot
 Ce póte se te 'nvețe, ea te va învăța;
 Și tóte câte ție putere noi avem
 Se'ți deslegăm, acelea ți se vor și erta.

Manfred.

Când Împeratul Romei al șéselea era
 Aprópe de sfîrșitu'i, junghiat de mâna sa,
 Spre a scăpa de truda a unei morți obstesci
 Gătită de Senatori, uă dată robii lui,
 Atunci un óre care soldat, ce arăta
 Uă milă neviclénă, ca se opréscă vru
 Curgândul sânge, care țîșnea din gâtul lui,
 Cu hain'oficială; Romanul cel murînd
 Îl îmbrănci și dîse — un ce împărătesc
 Murrinda lui cătare păstra: »E' prea târđiü.« —
 E asta uă credință?

Abatul.

Cu asta ce 'nțelegi?

Manfred.

Și e cu tot cu Romanul răspunđ: „e prea târđiu!”

Abatul.

Acésta nu se póte în veci a fi așa,
 Ca tu pe tine însuți cu sufletuți se 'mpaci,
 Și sufletuți cu cerul. Ce! nu mai ai acum
 Nicı uă nădejde 'n tine? Acésta e ciudat! —
 Chiar cei ce-și perd nădejda de sus dar pe pămint
 Își fac câte-uă nălucă d'al câria frângios
 Vlastar ei se agață ca cei ce se înnec.

Manfred.

A! — taică! da; avut-am aceste pămintesci
 Închipuiri, vedenii și nobile doriri
 În vârsta tinereți, ca se mă fac stăpân
 Pe duhul omeniri, al națiilor far;
 Se m'urec pân' nu sciū unde — se póte ca se cađ —
 Dar vrém se cađ în tocmai ca și un cataract
 Al muntelui, și care sārind din cea mai mult
 Lucios'a lui 'nălțime în cea de supt afund
 Putere spumegósă, — și care 'nalță 'n sus
 Colóne mari de ceață ce se prefac în nori,

Ploând din cer, de unde cădând s'aũ reurcat —
 Sã culcã jos dar încă e în vîrtutea sa. —
 Dar aũ trecut acestea ș'a mele cugetãri
 De sine s'amegirã.

Abatul.

Și pentru ce așa?

Manfred.

Fîind c'a mea naturã s'o 'nving nu am putut,
 Cãci trebuie sã fie uã slugã, cel ce va
 A comanda — sã lingã — și sã asude mult —
 În veci sã privegheze — și sã pãndescã tot —
 Minciunã trãitóre sã fie cel ce vrea
 Pe dînsul se se facã un lucru mare mult,
 Puteric între obsce, ș'așa mulțimea e.
 C'ua turmã sã m'amestec eũ am despretuit,
 De aș fi fost chiar cãrma — de ar fi fost de lupi.
 În veci e singur leul, și ast-fel sunt și eũ.

Abatul.

Și pentru ce cu lumea sã nu vrei sã trãiesci
 Și sã lucrezi cu dînsa?

Manfred.

Fîind cã firea mea,
 Era cu viața 'n urã; dar însã nici decum

Ea nu era și crudă; căci nu putem să fac,
 Ci sê găsesc durerea — ca însuși acel vânt
 Suflarea 'nflăcărată a vântului simun
 Ce singur locuiesce întinerere pustii
 Și mêtură pe sterpe nisipuri ce nu nasc
 Uă tufă ca s'o arđă, și peste ale lor
 Seci valuri și selbatici se umple de plăceri,
 Și el nu cată, ș'astfel, nu vrea a fi cătat,
 Dér întâlnit de dînsul, omoritor îți e —
 Așa a fost întocmai ș'al esistențimî curs
 Venit'aũ însă lucruri în lunga calea mea,
 Ce nu mai sunt acuma.

Abatul.

O, vai! am început
 Prea mult de a mă teme că tu ai covêrșit
 Tot ajutorul care puteam se'ți mai daũ eũ
 Și chiar și ministeru mî; — cu tôte-acestea estî
 Așa de tîner încă, și pré mult așî dori

Manfred.

Te uită tu la mine! Se află pe pămênt
 Un fel de ómeni, cari îmbâtrênesc de tot
 În tinerețe încă, și mor nainte mult
 A vêrstei cei de miđloc, și făr' d'a fi siliți
 De mórtea de rêsbele; per unii de plăceri —
 Și alții de mari studii — ér unii gârboviți
 De multă muncă — alții de simple obosiri —
 Și unii și de bóle — și unii de sminteli —

Și alții de topire, d'a inimii zdrobiri; *)
 Căci césta e o bólă ce tot-dé-una morți
 Aduce mult măi multe chiar și de câte sunt
 Inscrise 'n lista fatei; se'mbracă ne'ncetat
 In forme felurite, în tóte în sfirșit,
 Purtând numiri măi multe.— La mine, cată tu!
 Căci din acestea tóte avut-am partea mea;
 Și din aceste una ar fi prea de ajuns.
 Se nu te miri dar astădi de ce eū sunt ce sunt;
 Dar câ am fost vr'uă dată, séu pentru câ am fost
 Eū pe pământ sunt âncă.

Abatul.

Cu tóte-acestea rog

Mă măi ascultă âncă. —

Manfred.

Bătrâne! eū cinstesc

A ta solie mare și anii tēi respect;
 Eū cred că sfânt ți e scopul, dar însă e'n deșert
 Făr' de privință, taică, se nu mă cređi că sunt;

) Lord Byron pe când nu avea de cât 23 de ani a dis: „Se vede că sunt ursit „să încerc în tinerețea mea tóte ticăloșile bătrâneței. Prietenii mei cădură împrejurul meu și voū rămânea ca un arbor pustiū, mai nainte de a mă vesteji eū insumt: cei lalți ómenī își caută uă umbrire în sinul familiei lor, eū nu am alta de cât gândurile mele, și ele nu'mt dau de mângăere de cât aspra mulțumire de a mă vedea trăind peste cei mai buni ai mei prieteni. In adevér sunt prea nenorocit. Dilele mele trec în indiferință; nopțile mele sunt fără somn; mă due prea rar în societate și când vin sé mă caute, eū fug. Cređ că o sé mor nebun.—

In altă parte iar se numescé singur uă ruină trăitoare.

Eū aș voi pe tine ca se te cruț mai mult
De cât pe mine însum, ferindu-mă acum
D'un dialog mai mare. — Ș'asa — fi sănētos!

(Ese Manfred.)

Abatul.

Uă nobilă ființă ar fi putut a fi;
Într'ensul întrunesc virtuti ce ar fi făcut
Uă fórtē strălucită structură de prea mari
Slăvite elemente, când ele ar fi fost
Cu minte mestecate; așa cum sunt, tot sunt
Un caos plin de slavă. — Și pulbere și duh—
Lumină și 'ntuneric — și patimi și gândiri
Curate micste tóte, luptându-se mereū
Făr'de sfișit séū reguli, aci în amorțiri
Ș'aci pustiitóre. — O se se piardă vai!
Și nu ar fi cu cale; cū âncă o se 'ncerc,
Câci suflete c'aceta sē cade negreșit
A fi răscumpérate. Și datoria 'mī e
Ca pentru scopuri drepte se întreprinđ eū tot.
Mē duc ér după dēnsul — ferit, dar cu temeiu.

(Ese Abatul.)

SCENA A DUOA

(Uă altă odae.)

Manfred și Erman

Erman.

Mi-ai poruncit, stăpâne; când sórele-o sfinți,
Se 'ți daū de știre; iată'l se lasă dupe munți.

Manfred.

Aşa? voiește acuma ca se mă uit la el.

(Manfred înainteză la ferestră.)

Ó tu, slăvită sferă! a pruncei firii idol,
 Ș'a némului puteric a unei omeniri
 Cu totul sânetóse, copii uriași
 Născuți din sârutarea de ângerii cu un secs
 Ce-a fost și de cât dênșii cu mult și mai frumos, *)
 Ce duhurile-acele, ce mult s'aũ râtăcit
 Îi trase jos din ceruri de unde-acum în veci
 Nu pot a se întórce. — Prea mult slăvite glob!
 Ai fost tu uă slăvire 'nainte âncă mult,
 Ce a zidiri 'ți taină descoperită fu!
 Acelui prea puteric ministru 'ntêiũ vêđut,
 Ce-adus-ai veselia p'al munților lor vêrf
 In inimile simple păstorilor Haldei,
 Așa pân' începură cu toții a cădea
 Și în a ta slăvire; tu, Țeũ material
 Și înfățișătorul acelu nevěđut —
 Drept umbra'i ce te-alese! tu steaua cea d'ântêiũ!
 A multor stele centru! tu, care trainic faci
 A fi pământul nostru, și care cumpetezi
 Și inima și fața la toți acei ce stau
 Subt ale tele rađe! tu care ești stăpân

*) „Că fiit lui Dumnezeu věđură fiecele ómenilor și le găsiră frumóse.“

„Era uriași pe pământ în acele vremi; și asemenea pe urmă, când fiit lui Dumnezeu cunoscură pe fiecele ómenilor și făcură copii cu ele, care se făcură putericii ómeni din vechime și de mare famă.“

Genesis, k. VI, 24.

Pe timpurile tóte! al climelor monarc,
 Și al acelor cari în ele locuesc!
 C'aprópe séű departe cu noi născutul duh,
 El de la tine numai își ia colórea sa.
 Ca și cel din afară al nostru chip; — te scoli
 Lucești, te culci în slavă. Adio dar acum!
 In veci de ađi 'nainte eű n'o se te măi vêđ.
 Cum cea d'ântéiű cătare-mi d'amor și de sláviri
 A fost ea pentru tine, așa ș'acum ími íei
 Privirea cea din urmă; tu n'o se măi lucești
 Pe vr'unui, pentru care al vieței dor ș'ata
 Căldură dulce póte sê fie pentru el
 D'ua fire măi fatală. Se duse; s'el urmez.

SCENA A TREIA

(Munți — cetățuia lui Manfred la óre-care distanță. . . — Uă terață
 dinańtea unui turn — Apusul sórelui).

Erman, Manuil și alți supuși ai lui Manfred.

Erman.

E prea cindat acésta; nopti peste nopti, ani multii.
 Lungi priveghiarí urmat-a în turnu-acesta el
 Și făr' de nici un martur. Am fost aci — și des
 L'am vizitat cu toți; dar însă de aci,
 Din cele 'n el coprinse, puțină nu a fost
 Sê scoț vr'ua încheiere deplină, ca la ce
 Se 'ntind a séle studii. Aci e negreșit

Vr'uă cameră în care nici unul n'a intrat,
 Ași da ce am acuma p'acești trei ani se iaă
 Ca se pătrund în taină-î.

Manuil.

Ar fi primejdios;
 Pe câte știi acum, tu se te mulțumești.

Erman.

A! Manuil, ești mare de ani și înțelept,
 Și poți să spuî tu multe; ai locuit mereu
 În astă cetățue. — Câți ani mai sunt d'atunci?

Manuil.

Nainte d'a se naște și Contele Manfred,
 Pe tată-său slujitam, cu care el nici cum
 Nu sémână.

Erman.

Se află în ast predicament
 Mai mulți copii în lume.

Manuil.

Eă nu vorbese de chip!
 Ci d'obiceiū și suflet; Cont' Sigismund era

Intr'adevăr om mândru — dar slobod, vesel mult-
 Răsbelnic bun, dar însă și de petreceri bun;
 Cu cârți și singuratic, el nu ședea închis,
 Nici tristă priveghere din noapte nu făcea,
 Ci vreme d'ospătare, de desfătări mai mari
 Mai multe de cât ziua; pe stânci și prin păduri
 El nu umbla ca lupul nici nu se depărta,
 El nu dosea de ómenī și d'ale lor plăceri.

Erman.

S'a deochiat mult césul; acele, veđi erau
 Vremi vesele și bune! eú aș dori prea mult,
 Ca zile ca acelea se viziteze iar
 Aceste triste zidurī se uită ele-așa,
 Așa, ca cum ar spune că le-aú uitat de tot.

Manuil.

Aceste zidurī, crede, aú trebuință 'ntâiú,
 P'al lor stăpân se'l schimbe. O! eú vr'uă câte-va
 Ciudate lucrurī, Erman, în ele am veđut.

Erman.

Aideți, fiī bun și spune'mi din ele-acum ceva,
 Se speriem și somnul: te-am auđit spuind
 Íntunecos d'un lucru, d'uă întēmplare ce
 S'a făcut în prējma chiar a acestuī turn.

Manuil.

Și într'adevăr câ noapte atuncea iar era.
 Mă aduc aminte încă, era pe la sfințit,
 Așa cum e ș'acuma, ș'uă altă séră iar
 Întocmai ca ș'-acésta -- acel nor roșiu, veđi
 Pe crésta a lui Eigher ce stâ, el sta ș'atunci --
 Atât de 'ntocmai este, cât póte e tot el;
 Sufla atuncea vântul păclos și furtunos,
 Și néua dupe munte la lună strălucea;
 Era, ca și acuma, în turnu-'i Cont' Manfred --
 La ce 'ndeletnicire, noi nu putem se scim --
 Dar ânsă împreună cu dênsul măi era
 Și singura părtașa la ale lui veghieră
 Și căi rătăcitoré -- ea care dintre tot,
 Ce pe pământ trăiesce, era tot ce părea
 Că el iubescé póte -- cum și într'adevăr
 Era silit prin sânge. Ladí-Astarte-a lui...
 Pst.; cine vine acilea?

Intră Abatul.

Ascultă, unde e

Acum stăpânul vostru?

Erman.

Colo, închis în turn.

Abatul.

Eu trebuie cu dênsul în dată se vorbesc.

Manuil.

Prin neputință este, căci fórt e retras.
Și întrerumpt să fie 'i-e lucru neplăcut.

Abatul.

Asupra'mi iaă osânda, or cât de grea va fi,
De fac vre uă greșelă. — Dar trebue s'îl vêđ.

Erman.

Tu âncă astă séră noi scim câ l'ai vêđut.

Abatul.

Iți poruncesc eă, Erman! se cați și se vestesci
Pe Conte de venirea'mi.

Erman.

Dar noi nu cutezâm.

Abatul.

De e așa, se vede câ insumi sunt silit
S'emi fiú și vestitorui.

Manuil.

Părinte sfinte ; stâi!

Te rog, aşteptă încă.

Abatul.

Dar pentru ce s'ascept?

Manuil.

Pe drumul cesta vino câ voiū se'Ńi spuī mai mult.

(Ies toŃ)

SCENA A PATRA

(In Ńtrul turnului)

Manfred (singur).

Sunt stelele eŃite Ńi luna 'n crescet e
 Pe munŃi lucioŃi de nŃuă -- e prŃe frumos! Lăngesc
 Eū încă de natură, fiind câ nópte-a fost
 Un chip ea pentru mine mult mai familiar
 De cât de om uă faŃă Ńi 'n înstelata ici
 De întunerec umbră Ńi amoros tăcut,
 Am învăŃat cū limba a unei altei lumī.
 'Mī aduc acum a minte că 'n tinereŃea mea,
 Pe când eram tot singur in rŃtăcite căi,
 P'uă nópte ca acŃsta in coloseū am stat
 In miŃlocul acelor de frunte mŃsce vechi

Acelei măi puterici nebiruite Romi —
 Copaci, creșcuți d'a lungul sdrobitelor boltiri,
 În miezul nopții-albastru undaș întunecos
 Și p'într'ale ruinei spărturi se 'ntrevedea
 Și stelele lucinde; în depărtare iar
 Privegătorul căne lătra neîncetat
 Pe dincolo de Tibru; și măi aprópe mult
 Afară din palatul Cezarilor eșia
 Al buhei lungul țipăt, ș'apoi din când în când
 A strejilor în stânții cântări de veselii
 Pe vântul lin și dulce nășceaș ș'apoi muriaș
 Prin cea de vremi lucrată spărtură s'aréta
 De orizont aprópe vre câți-va chiparoși,
 Dar ei erau cât bate săgeata depărtați
 D'acolo, unde-uă dată Cezarii locuiaș,
 Și pasări țipătoare de nópte șed acum
 În mișlocul a unei dumberave mugurând
 Prin creste dărămate, ce 'și împletesce strins
 Cu vatra 'mpêrătéscă a séle rādăcini. —
 Și edera răpesce al laurei răsad —
 Dar circul plin de sângiurii de gladiatorii stă,
 Uă nobilă sdrobire perfectă în ruini!
 Când boltele-augustane, cezarele odăi
 Zac într'uă nealésă topire pe pământ; —
 Și tu rotindă lună luceai tu peste tot,
 Ș'uă dulce mare 'ntinsă lumină aruncaș
 Ce îndulcea cu totul bătránele asprimi
 A unei prea barbare și aspre pustierii;
 Ș'a vécurilor braiști tu le umpleai, făcând
 Ca nooi se se arate, lăsând acel frumos
 Ce măi era tot ast-fel, pe cel ce nu era
 A fi făcându'l, până ce locul se făcu

Ca uă religiune, și inima atunci
 Se rāvārșa c'uă multă slāvire pe cei mari
 Aī vremilor bătrāne — morți, însă toți ceptrați
 Stāpāni și carii āncă din urne cārmuesc
 Eī sufletele nōstre. — Era uă nōpte-așa!
 Ciudat, cā 'n astā vreme a minte ĩmī-aduș;
 Dar gāndurile nōstre gāsīt-am cā ĩși iaș
 Un sbor selbatic, iute, chiar ĩn acel minut
 Cānd cere trebuința de a se așeșā
 ĩn regula gāndirii.

(Īntrā Abatul.)

Abatul.

Iubite Domnul meū!

Īți cer pentru acēștā dīn nōū venire-a mea
 A duoa ertāciune; smeritu'mī zel, te rog;
 Prin multa lūi iuțelā a nu te supēra —
 Se cadā peste mine tot ce-o avea el rēū;
 Īar bunul sēū ĩn faptā 'ī lucēșcā p'al tēū cap —
 O! cerul se 'mī ajute ca inima 'ī se pot
 S'o mișc ĩn adāncime cu vorbe și cu rugī,
 Pe cale 'ī a ĩntōrce un fōrte nōbil duh
 Ce rātācit se așlā. Dar nu e tot perđut.

Manfred.

Tu nu mē știi Abate; ĩnnumērate sunt
 Minutele viieșimī și faptele'mī de mult
 Sunt tōte 'nregistrate; te trage, cāci apoī
 Te așli ĩn primejdiī; — te du d'aci!

Abatul.

Tu vrei

Să mă 'ngrozești pe mine?

Manfred.

Eă nu; dar numai-ți dic
 Caprópe mult de tine primejduirea e,
 Șaș vrea că se te apăr.

Abatul.

Ce vrei se înțelegi?

Manfred.

Te uită bine colo! ce veđi?

Abatul.

Nimic

Manfred.

Îți dic

Ațintă-ți ochii colo; — acum se-mi spuî ce veđi?

Abatul.

Aceea, care tremur putea a'mî insufla —
 Dér însă nu mă speriū -- uă 'ntunecósă vêđ

Și falnică figură că ese din pământ,
 Ca Dumnezeu de iaduri cu chipul într'un vâl
 Infășurat, și forma 'i înveșmintată e
 Ca într'un nor în furi; acuma stă 'ntre noi —
 Dar ênsă nu 'mî e frică

Manfred.

Nici nu ai pentru ce;
 Nu 'ți face vătămăre — dar pôte că a ieî
 Vedere p'ale tèle bêtâne mîdulări
 Se le slăbânogescă. Te trage — îți mai țic!

Abatul.

Țic — nici uă dată — pînă ce nu voiū birui
 P'acest vrăjmaș de mórte. — Ce face el aci?

Manfred.

Cum? — Ai — ce face-acilea? eū n'am trimis se'l chiem, —
 Neinvitat el este.

Abatul.

Vai! muritor perdut!
 Cu óspeți ca acesta ce ai tu se 'mpărțesci?
 De causa ta tremur! De ce te-ațintă el,
 Și tu pe dênsul ast-fel? A! fața-și desveli;
 Pe fruntea lui săpate de trăsnet semne sunt;
 Tartara nemurire lucesce 'n ochii lui —
 Se piei!

Manfred.

Ți, — care ți este însărcinarea?

Duhul.

Vin!

Abatul.

Tu cine ești ființă necunoscută? Ți!

Răspunde!

Duhul.

Eă sunt duhul acestui muritor. —

Aideți! sosit-a vremea!

Manfred.

Mă aflu pregătit

De or ce lucru, însă refuz, nesocotesc

Puterea ce mă chiamă. De cine ești trimis?

Duhul.

Acésta maă la urmă o veă afla — vin! vin!

Manfred.

Am comandat ființe de uă afire mult

De cât a ta mai mare, și cu ai tîi stăpîni
Eû m'am luptat adese. Piei! dute!

Duhul.

Muritor!

Acum sosit-a césu'ti cel după urmă — mergi!

Manfred.

Eû știu, cunosc prea bine câ césul 'mî a sosit,
Dar nu ca la ființe ca tine s'e'mî predaû
Eû sufletul: piei! dute! eû o s'e mor așa
Cum am trăit — tot singur.

Duhul.

Așa dar; frați mei

S'e'i chiàm e trebuință. Eșiți!

(Alte dureri es afară.)

Abatul.

Periți d'aci!

Ființe rele — mergeți! v'e d'ic -- voi nu aveți
Putere-acolo unde credința 'n Dumneđeü
Domnesce cu putere, ș'acum v'e isgonec
În numele. . . .

Duhul.

Bătrânc! cunoscem ênșii noi

A noastră 'nsărcinare și ministerul tîu,
 Prea sfintele'ti cuvinte tu nu le risipi
 În astfel de deșarte, seci întrebuițări,
 Zadarnice sunt tóte; ast om e confiscat.
 Uă dată anc'a merge îți poruncesc. — Aideți!

Manfred.

Eū vê provoc — cu tóte câ sufletul meū simț
 Din mine câ se trage, dar ênsă vê provoc;
 Nicî nu mă mișc d'acilea, pe cât voiū maî avea
 Suflare pâmêntescă disprețul meū pe voi
 Se'l suflu — pâmăntescă putere se mă lupt
 D'ar fi și chiar cu duhuri; ce-o se luați, va fi
 Bucăți, bucăți, sfărâme.

Duhul.

Rebele muritor! —

Acesta este Magul acela ce-a voit
 Ca lumea nevêdută se o pătrunđ adânc
 Și ast-fel se se facă cu noi el maî egal?
 Se póte tu cu viața se fii așa 'n amor?
 Adevêrată viața ce te-a ticăloșit!

Manfred.

Amâgitor vrăjmașe, tu minți! viața mea
 E'n césu'i cel din urmă — acésta eū o sciū,
 Și n'aș vrea se rescumpăr dintr'ênsul nicî minut;
 Eū nu lupt contra morții ci număi contra ta

Și a acestor ângeri ce împrejuru'ți stați;
 Trecuta mea putere ea dobândită fu
 Nu printr'ua legătură cu cei din căta ta
 Ci prin științi mai 'nalte — canóne — îndrăsneli,
 Lungi privegheri și multe — putere de un duh —
 Ș'adâncă iscusința în strămoșesci științi —
 Pe când vedu pământul pe ómeni umblând
 Cu duhuri cóstă 'n cóstă; și vuoă nu v'a dat
 De loc întâietate: p'a mea putere stați —
 Eă vê provoc — vê lepêd — vê îmbrâncese 'napoi
 Și vê defaim cu totul!

Duhul.

Dar crimele 'ți ce sunt
 Prea multe te făcură

Manfred.

Și ele ce pot fi

La ast-fel de ființe așa precum ești tu ?
 Ór crimele se cade prin alte crime iar
 Se fie pedepsite, de criminali mai mari ?
 'Napoi te du în iadu'ți! tu nu ai nici de cum
 Asupra'mi vr'ua putere; acésta eă o simț;
 În veci n'oiă fi averé'ți, acésta eă o știu.
 Ce am făcut, făcut'am; uă strujă 'n mine port
 Ce printr'a ta nu póte nimic a căsciga :
 Nemuritorul suflet își face singur el
 Rêșplata celor bune séu rele cugetări —
 El însuși este propriu început, sfârșit

Al rëului — și vremea și locul este el —
 Simțirea-î înăscută când jupuită e
 De astă mortăciune, colóre ea nu'și ia
 Din lucruri sburătore ce împrejură'i sunt;
 Ci este mistuită în trude séu plăceri,
 Ce nasc din cunoșcința a pustierii ieî.
 Tu nu m'ai tras în parte'ți și nici că ai putut;
 Eū n'am fost amăgirea'ți și prada'ți n'o se fiū.
 Ci surpător de mine eū însumi chiar am fost,
 Și de acum 'nainte eū însumi iar voiū fi.
 'Napoî! fugiți d'acilea vrăjmași batjocoriți!
 A morțiî este mâna ce-asupra mea s'a pus —
 Dar însă nu a vóstră!

(Duhurile pier.)

Abatul.

Vai! cât de galben ești!
 Și buzele'ți sunt albe — trësare pieptul têu —
 Accentele 'n gătjeju-ți căscat reshorcăiesc. —
 La cer tu rugi îndrêptă — te rógă — fie chiar
 Și 'n gândul têu — dar ênsă, vai! nu muri așa!

Manfred.

S'a dus-a mea privire în rătăcirea ieî
 În stare nu mai este de a te așinta.
 Dér lucrurile tóte în préjma mea inot,
 Și pare că supt mine pământul s'ar sălta
 Adio! — adu mâna!

Abatul.

E rece! rece mult —

Chiar pînă în adîndul al inimii răcit —

Măcar uă rugă numai — vai! ce o se te faci?

Manfred.

Bătrânule! nu este așa greu a muri.

(Manfred móre)

Abatul.

Ș'a dat sfîrșitul — duhu'i sburâ de pe pămînt —

Dar în cotro?—'mî e témă d'ast gînd—dar el s'a dus!

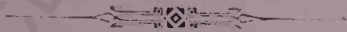
CÉSURILE

DE

MULTUMIRE

A DOUA EDITIONE

CU CÂTE-VA POESII FĂCUTE MAI ÎN URMĂ

BUCURESCI

1885

DEDICAȚIUNE

LA

SECSUL FRUMOS.

Se pérđă ângerî cerul, se pérđă omul raiul
 Se pérđă însuși tatăl pe fiul sêu iubit;
 Păstorul cinste, suflet; coróna, vieța craiul;
 Femei! c'ua vorba numai, se pérđ' ați isbutit!

Se dobëndescă tronul gonitul, esilatul,
 Slăvit și mare nume un mic necunoscut;
 Virtutea necinstitul și raiul vinovatul,
 Femei! se dobëndescă c'un zîmbet ați făcut!

În mâna vóstră este a lumii cârmuire!
 La voi dar plec genunchii, iubirea vóstră cer,
 Căci voi aveți putere, c'ua vorbă, c'ua clipire,
 Se m'afundați în iaduri se m'nalțați la cer.

C. A. ROSETTI

X A CUI E VINA ? (1839)

Tu 'mî ȃiceai uă odată cum că pân' la mórte
Dragostea ta tótă mie 'mî vei păstra;
M'ai uitat pe mine, le-ai uitat pe tóte,
Ast-fel merge lumea, nu e vina ta.

Tu 'mî ȃiceai uă dată, ah! al meũ iubite,
Partea mea din ceruri ȃie 'ȃi o voiũ da;
Tóte sunt uitate, tóte sunt perdate,
Ast-fel este vécul, nu e vina ta.

Când vėrsaĩ, scii, lacrămi, și 'n genunchi la mine
ĩmĩ ȃiceai; o dragă, nu te voiũ uita!
Mė uitași ĩndată, mort fuiũ pentru tine;
(Vremea șterge tóte nu e vina ta.

Când te-avém ĩn brațe, buza ta cea dulce
Roua fericirii pe a mea lăsa;
Dar acum otravă și venin 'mĩ aduce,
Ast-fel 'ȃi este secsul nu e vina ta

Aurul și Slava îți goni amorul

Și 'ți vechiū credința câ în vînt sbura,
'Ți-ai închis și rana, îți peri și dorul,
Ast-fel 'ți este secsul, nu e vina ta.

Cinste și iubire, dragoste, credință,
Ieri juraî tu mie, ađi cui s'o 'ntempla;
Nu cunoscî iubire, nu simți pocăință,
Astfel 'ți-este secsul, nu e vina ta.

Dar cu tótă însă, multa'ți necredință,
Inima'mî tot bate orî când te-oîu vedea;
Ânger estî în ochi-'mî, sfântă mult ființă,
Ast-fel e amorul, nu e vina mea! (*)

(*) La 1847, autorul a făcut uă întempinare l'acastă poesie. Este acusarea ce face femea bărbatulul. Se publică aci la finile césurilor de mulțumire,

P I S M A.

(1841.)

Tu te plângi, Eleno, ne'ncetat de mine,
Țici că de tot omul eũ te bânduiesc;
Te înșeli iubito, eũ mă 'ncređ în tine,
Însă fâr' de voiă-'mĩ eũ te pismuiesc.

Eũ sunt fórte sigur de a ta iubire,
De a ta credință nu mă îndoiesc;
Dér iubirea'mĩ dragă este peste fire
Și de a ta umbră eũ te pismuiesc

Când te strâng în brațe, când sunt lângă tine,
Când nimic în lume alt nu 'maĩ doresc;
Nu sciũ ce simțire de uă dată 'mĩ vine,
Că de țici: 'mĩ sete, eũ te pismuiesc.

Când îți sorb suflarea, când îți vêđ zîmbirea.
Când în ochi'ți cerul, raiul îl privesc,
Déca vêđ că luna 'ți-atras privirea
Simț că fâr' de voie-'mĩ eũ o pismuiesc.

Când Zefirul suflă, și te răcoresce,
Fâlfăind cosița'ti, drag'mi e s'o privesc;
Dar când vêđ suflarea'i, câ te muțumesc,
Simț atunci d'uă dată câ il pismuiesc.

De'ti mângâi canarul și el ciripesce,
Dêca 'n sînu'ti roza mândră stând zăresc,
De vêđ fluturașul câ te ocolesce,
A lor fericire eă o pismuiesc.

Pismuiesc eă totul, ce te muțumesc,
Valurile undei, ce te învelesc;
Stele, lună, sóre, tot ce te privesce,
Tot ce te atinge, eă le pismuiesc.

Iartă'mi dar iubito astă pismuire
Și nu te mai plânge câ nu te iubesc;
Câci și chiar în templu, la Dumneđeire,
Când vei fi plecată, o se pismuiesc.

SCHIMBAREA MEA. (1843)

M'am schimbat cu tot acuma,
Lumea ȃice ne'ncetat ;
Dar lăsând' încolo gluma,
Aũ cuvînt, eũ m'am schimbat.

Ce făceaũ și ei și ele
Imi păreaũ de lăudat ;
Tóte-acuma imi par rele ;
Aũ cuvînt, eũ m'am schimbat.

Ca se fiũ în Adunare
Mie-atuncea imi plăcea
Și' găsém cu duh prea mare,
Unii d'alți când ridea.

Fug acuma cât se póte
Când îi vèđ câ s'adunat ;
Neroȃii imi par mai tóte,
Aũ cuvînt, eũ m'am schimbat

De vedem atunci ca jură
Un boer judecător,
Eu credeam ca nu mai fură
Ca e sfânt, nemuritor;

Astăzi însă mie 'mi pare
Cum ca mulți ce au jurat,
Se 'ți ia pielea sunt în stare;
Au cuvânt eu m'am schimbat.

Când vedem ca se adună
Deputații și vorbesc,
Eu credem ca fapta bună
Toți din suflet o doresc;

Astăzi însă mie 'mi pare
Cum ca unii ne-a 'nșelat
Și de țară nu îi dore;
Au cuvânt eu m'am schimbat.

Eu credem cum ca cinstitul
Patriot e lăudat,
C'adevêrul și talentul
E plăcut și mult stimat.

Din potriv' acum îmi pare,
Și 'ncuă dată am visat,
Ca se pun și la 'nchisóre,
Au cuvânt eu m'am schimbat.

Când vedem vre uă femeie
Frumușică, o iubem,
Imi eșia din ochi scintee,
Câ e ânger o credem.

Cum le creș o țiu în mine,
Dar ș'acuma ne'ncetat
Când le vêș, suspin îmi vine ;
N'au cuvînt, nu m'am schimbat.

DORINȚA.

(1840.)

De ce nu sunt dumbrava, ce sêra pe recóre
De braț cu un prietin 'ți e drag a visita?
De ce nu sunt uă roză, de ce nu sunt uă flóre,
C'atunci gëndesc, o dragă, câ tu nu m'ai uita!

De ce nu sunt Zefirul, ce sînu'ți râcoresce,
De ce nu sunt parfumul ce puî pe haina ta!
De ce nu sunt eũ valsul ce șopta 'ți înlesnesce!
C'atunci ași crede lesne, câ tu nu m'ai uita!

De ce nu sunt sticluța cu apa înflorată,
Ce 'n tótă diminéța îți spală fața ta!
De ce nu sunt oglinda frumósă ce te-arată!
C'atunci ași fi mai sigur, câ tu nu m'ai uita?

De ce nu sunt eũ lucsul ce sufletu'ți iubesc!
De ce nu sunt podóba, ce puî pe fruntea ta!
De ce nu sunt eũ slava, ce inima-ți doresce!
C'atunci ași fi prea sigur, câ tu nu m'ai uita!—

Dar vai! nu sunt nimica! sunt simplă uă ființă,
Ce-a te iubi din suflet amorul m'a 'nvățat ;
Eu nu am alte daruri, de cât a mea credință,
Și de aceea, crudo! me tem că m'ai uitat!

PE ALBUMUL UNEI DÓMNE. (1841.)

In miu de suvenire și eu spre suvenire
Pe uă foiță verde, la umbră mē strecor.
Pe lângă miu, plăcute și dulci resuvenire
Supt fóie ca insecta necunoscut se mor.
Aci într'ua mulțime de nume însemnate,
Ce pân' la mórte 'ți jură se'ți fie închinat,
Credință și iubire ce îți făgăduesc,
Acum că ești frumósă, în fericiri, în bine
Ș'un număr d'adoratori se ți se 'nchine vine.
Ascuns, uitat, mă lasă se stați se te privesc. —
Er déca vre uă dată de vr'unul înșelată,
De altul pârăsită, de altul ér uitată,
Veți da și de foița, pe care-am scris și eu
Desprețuit de tine, tu se 'ți aduci a-minte
Cum că se află 'n lume un om ce 'n veci nu minte
Ș'a căruia iubire o scie Dumneșeu!

Ș'atunci, ca și acuma, me vei găsi tot gata
Și ânima și viața și suflet se 'ți jertfesc;
Cerând spre răsplătire, cerând spre tótă plata,
Al têu sincer prieten câ sunt se 'ți dovedesc.

CĂMAȘA FERICITULUI. (1843)

Ascultă, Impèrate, cu multa ta răbdare,
Se 'ți dâm uă socotélă de gréoa'nsărcinare,
Ce tu ne-ai rînduit.
Am fost trimiși de tine, spre-a bóle'ți vindecare
Se 'ți cumpărăm cămașa aceluï om orî-care
In lume 'i fericit.

Dorind se 'ți facem slujbă și s'afli lecuire,
Umblarăm pretutindini, câtând cu îngrijire
Cămașa ce-ai dorit.
Dar însă astă lume e haos de dorire
Și ntr'ênsa nimeni nu e se n'aibe vr'uă mahnire
Se fie fericit.

Găsirăm pe un tîner, frumos, cu bogăție,
Dar însă vrênd se aibă și bună uă soție,
Era nenorocit.
Colea jălea un tată pe fiis'o ce murise
Și ici plăngea un altul că fiï nu dobëndise
Și nu e fericit.

Doria un altul tronul, și altul ce 'l avuse

Și țera-și jăfuisse, la alții o vînduse

Plăngea că 'l aŭ gonit.

Un altul frumusețea, un altul poesia,

Un altul sănătatea; un altul bogăția,

Și nimeni fericit !

Credeam, cu cești tovarăși, pătrunși toți de măhnire,

Că nu se află 'n lume vr'un om în fericire

Și ești nelecuit ;

Dar ênsă dintr'ua vale, mergînd, noi auđirăm

De buciim uă cîntare, și 'ndată 'mmârmurîm

D'ast sunet fericit !

Acolo alergarăm. O cer! ce frumusețe!

Trecea un riŭ printr'insa c'un murmur de blîndețe

Ușor și liniscit;

Păștea uă turmă pacinic, pribégă prin vâlcele

Și 'n flori culcat păstorul îl asculta și ele

Dicînd: e fericit!

„Păstor“, noi îi ȑiserăm, „trăiesci în serăcie,

„Ți-e turma fôrte mică, se 'ți dâm dar bogăție

„Acilea am venit.

„Cu noi vin la 'mpêratul, ei va ca astă dată

„Sermanul și săracul, avîndu'l ca p'un tată,

„Se fie fericit.“

„„Trăiască Impêratul! eŭ nu am trebuință,

„„Bogat sunt cu-astă turmă și 'n astă locuință

„„Sunt fôrte mulțumit;

„„Iubesc dumnezeirea, ș'un câne mă iubesc,
 „„M'adapă astă apă, uă turmă mă hrănesc
 „„Și sunt prea fericit.““ —

— »Curênd, curênd cămașa, câ bóla mă trudesce!
 »Se 'mbrac curênd cămașa, o! frate te grăbesce,
 „Că sunt prea chinuit!“ --
 — Iți spunem, Impărate, cu mare întristare,
 Că n'are nici cămașe pe dênsul, omul care
 Se așlă fericit!

TRIBUNALUL AMORULUI (1843).

(Galanteria era spiritul domnitor în vécul al 12-lea și al 13-lea. Cavalerii și Trubadurii se eserecituă numai în acésta. Ei avéu uă curte de amor, unde se indeletnicéu la asemenea lucrări, așa cam de felul acesta de care vè daū aci uă pildă, și la care ei pūcū mai multă osărdie de cât la cele mai principale pricină ale statului. Din nenorocire mie îmi pare că și la noi a cam ajuns acea vreme vrednică de ris seū de plâns (cum veți voi). Din judecătoriile nōstre vădurăm într'ua vreme eșind multe feluri de hotăriri mai vrednice de ris de cât acésta. (Și dacă nu mă credeți pot se vè daū și dovești). O daū dar și eū acésta ca cel puțin rîlënd judecători de dēnsa se se siléscă se fie mai serioși într'ale Dummélor ca se nu mă facă și pe mine se plâng citindul-e).

Dupe jalba care dete pătimașul Costandin,
Credincios amant și care a trăit în mare chin,
Ce pe podul jârtfei șede, tabla patimii și oștat,
In parohia vestită de sincerii ce ne-a dat,
Contra Dómnei Elencuța, care are ochi vii,
Fiică bună a Cruzimeii ș'a grozavei Tiranii,
Ce lăcașul seū 'și 'l are peste podul de nevoi,
In parohia asprimii, tabla animă de sloi;
Ađi la nouă ale lunii Sârguinței celii mari
Și în anul Stâruirii de civili și militari,
Marele d'aprođi vętașul credinciosul și supus,
Drept în sala zălojirii a adus pe cei de sus

Înaintea judecâții, unde este prezident
 Cupidon, Prinț al dreptății General locotenent
 Al credinței, ș'al blândeții e Marchiz, și decorat
 Cu cordon de sfinte ânimi care el le-a săgetat;
 Și citindu-se și jalba ce a dat'o Costandin,
 Unde dîce că Elena 'i a făcut un mare chin,
 Ne-pădîndu-și jurămîntul ce prin graiū și'n scris 'i a dat:
 S'aū vîdūt că ea îi jură se'l iubescă ne'ncetat,
 Se'i jertfescă a ieī viață, chiar și partea ieī din cer,
 Și se'i ție pân' la mórte un amor curat, sincer;
 Mai adăogînd sus dîsul că ea 'n dată s'a schimbat,
 Și, iubind un om cu stare, în trei dîle l'a 'nșelat. —
 Și 'ntrebînduse pârâta n'a putut tăgădui,
 Ci a dîs că numai pôte de acum a'l mai iubi.

Judecata.

Chibzuind dar judecata cele drepte-asupra lor
 Și vîdînd cum că Elena asupresce pe amor,
 Pe temeiul legiurii ș'al oficiului ce-avem,
 Și pe pravilele sfinte hotărîrea noi o dîm,
 Potrivită cu jurarea ce Elena a făcut,
 Și credința și iubirea ce amantu'i a avut;
 Anima 'i se 'i dea îndată tótă 'ntrégă înapoi,
 Și prin sîrutârî prea-calde se'l mîngîe de nevoi;
 Dar fiind că ea și crima necredinței a făcut,
 Crimă, care pe amantu'i se'l omóre-ar fi putut,
 Se s'adune de acuma voie ea nu va avea
 Cu nici unul dintre secsul-bîrbătesc ce 'l iubea.
 Dacă ênsă și dup' asta hotărîre n'o voi
 Pe amantu'i cu credință de acuma a'l iubi,
 Fi-va iarăși osîndită pentru tótă viața sa

La uă mare nesimțire ce într'ênsa va purta. —
 Costandin dar prin urmare voie-atuncea va avea
 A lui inimă se pótă se ó dea or-cuï va vrea,
 Și cu drept cuvânt atuncea înapoi lui întorcând
 Cheltueli, despăgubire și dobânđi, mai coprinđend
 Intristări și neodine, muncă, luptă, trude, chin,
 Care ea pricinuesce lui sârmanul Costandin.

Președinte: *Cupidon*

Judecători: *Statornicul și Credinciosul.*

Grefier: *Biletul Dulce.*

Controlată la osrovol Citeret, în ziua Desunirit, anul Ruperit.

Protestul D. Procuror.

Eú Nicola Iubitorul, procurorul, protestez
 În potriva otăririi, care dreptă nu o cređ.
 Osendiți p'acea Elenă, fără mult a vē gândi,
 Cumcă ast-fel merge lumea tótă 'n care ea trăi;
 Șimpotriva chiar a firii, fără se vē socotiți,
 Că se uite muritorii de la ceruri sunt ursiți.
 Ea apoi și dreptul are, căci amantu-ï e sárac
 Și sáraci de când lumea, n'aú plăcut și nici că plac;
 Și vē rog d'acum 'nainte ca mai mult a vē gândi,
 Căci așa pe tótă lumea prea curínd veți osândi.

VREMEA.

(1843).

Imitațiune,

Un bătrân, anume vreme,
Ce în veci călătorea
La un rîu sosind uă dată
Cu-aste vorbe se jelea :
» Ce! cum vîd pe aste țermuri
» Toți cu totul m'ați uitat,
» Când a vóstră și secunda
» Eú în veci am numărat. --
» De adîncă'mi bêtrênețe,
» Frați, vė rog vė umiliți,
» Și se treceți astăđi vremea;
Alergați și vė grăbiți

Dincóci iar ia mal mai multe
Copilițe se uitaú
Vrënd se-o trecă cu uă barcă;
Ce amorul o ducea.

Dintre ele însă una
 Mai cu minte se afla
 Ş'aste vorbe fórte drepte
 Cu suspin le repeta:
 » A! gândiţi-vă mai bine,
 » Căci prea des s'a întemplat,
 » Câţi pe vreme a vrut se trecă
 » Cu-astă barcă s'aú 'necat «

Dar Amorul cu iuţelă
 Şi cãntând la mal s'a dus,
 S'a oprit drept lângă Vreme
 Şi se mergă 'i a propus.
 Se îmbarcă şi se lasă
 Într'al undeî curs turbat,
 Şi cu mica sa lopată
 Dând, el cântă ne'ncetat
 » Copiliţe, dragi, iubite
 » Vê uitaţi la luntrea mea,
 » Şi vedeţi cum câ amorul
 » Trece vremea când o vrea.«

Îns' Amorul numa'ndată
 Lopătând a ostenit,
 Ast defect el de când lumea
 'L a avut neconţenit;
 Vremea-atunci îi prinse locul.
 Şi c'un zîmbet îi đicea:

» Ești prea slab o băiețele,
» Tu nu ai puterea mea.
» Dormi acuma, dormi în pace,
» Căci eu cânt încetișor
» Vechiul cântec și cu minte —
» *Vremca trece pe Amor!*«

JUDECATA OCHILOR.

(Din dicționarul amorului.)

Ochii cei negri, vie scîntee
Și cei albastri dulci amoroși
Vrut-aŭ se aște s'aibă idee,
Care dintr'înșii sunt mai frumoși.

Nici uă dată judecată ca acésta n'a mai stat
Pe femeele frumoșe se le fi interesat.

Ca se sfîrșescă aste mari sfade,
Jalbă porniră la deŭ Amor,
Vrînd se le spue ce li se cade
Și se le-arate ce e al lor.

La uă ast-fel de 'ntîmplare se vedeți pe advocați
Cînd se judecă e lucru ca se nu îl mai uitați.

Ast-fel Amorul înțelept mare
 Prigonitorii 'i a 'nfățișat,
 Martur aduse pe 'mbrățișare
 Și hotărîrea ast-fel 'ș'a dat:

Hotărîrea.

Ochii cei negri în adunare
 Sciū mult mai bine de a luci;
 Er cei albaștri în înserare
 Mai cu lesnire pot a robi.

Ochii cei negri lesne ei scie
 Animi se fure ș'a le răni;
 Er cei albaștri pot ca se ție
 Vreme mai multă ce-o birui.

Animă vie, dăr sburătore
 Ochii cei negri ne dovedesc;
 Er cei albaștri mai simțitore
 Și cu credință multă iubesc.

Cei negri-aruncă via'mi săgétă;
 In cei albaștri flacăra 'mi țiu;
 Cei negri duhul cel viu arată;
 Er cei albaștri suflet descriu.

Protest din partea gustului.

Femei cu ochi-albaștri,
Se nu vă îngânfați,
Căci erî duoî ochi ca cerul
Pe mine m'a 'nșielat!
Și voiū ce-aveți ochi negri
Se nu vă supărați,
Căci numai c'o clipire
De'ți vrea, m'ați subjugat.

REVEDEREA.

(1842)

(La Dómnă D. S.)

Te mai vĕquiũ uă dată, prietină iubită,
Te revĕquiũ, și viața acuma o iubesc!
Tu ađi 'mĭ aĭ arĕtat'o cu flori ĩmpodobită
D'ar fi ca ađi și mâne, aș vré se mai trăiesc!

.
.
.
.

Maĭ ții acum tu minte, câți ani d'atunci trecură,
De când noi ĩn grădină la tata ne jucam?
Căci frunté 'mĭ viscolită nu póte da măsură
Cât e, de când de ruje cunună ĩți făcém! —
Ce de dureri d'atuncea pe noi nu năvăliră,
Ce de ființe drage pămĕntul ne-a 'nghițit!
Ce de doriri plăcute, ce de nădejdi periră,
Ce lume de fantome, o! cer, ne-ă ocolit! —
D'am fi bĕtrĕni ca timpul, eũ nu cređ că se póte
Maĭ mult de cât atâtea ruine se călcăm.

Si nu cred cum că crime, vëndări, predări și morțe
 Mai mari pot fi în lume, de cât în care stâm! —

Moneda și femeea pe ómeni cârmuesce,

Sëracul și cinstitul e 'n veci gonit de ei;

Și mama 'și vinde fiul când preț mai bun găsece

Și fiii 'și vind chiar țera, părinți și Dumneđei!

Virtutea stâ în aur și cinstea 'n nebunie;

Frumos patriotismul când póte da folos;

Iubirea speculare, poetul jucărie,

Sciința e uă vorbă, sëracul ticălos! —

Acésta este lumea, prietenă iubită,

Acésta este viața ce de atunci trăiesc;

Și d'am găsit vr'uă dată uă ți mai liniscită,

A fost, ca cu 'ndoite dureri se o plătesc.

.

Dar astăzi dup'uă astfel de lungă despărțire

În urma astor trude, când iar te-am revêdut,

Acum când eü pe buze'ți vèduiü acé zîmbire

Din zile fericite, ca vis ce aü trecut,

Ca orbul din pruncie, ce n'a vèdut el sóre

De cât arșița'i numai pe pleope'i o simțea,

Deschide iarăși ochiü și vede lucitóre

Uă stea ce o perduse și care o iubea,

Se simte câ renasce și uit' orı-ce durere

Ce ómenii, orbia, 'i a fost pricinuit;

Și eü tot ast-fel astă-zi la astă revedere

Uitaı orı-ce trudire, uitaı că am trăit :

Te 'nlățișași în minte'mi c'atuncea copiliță,

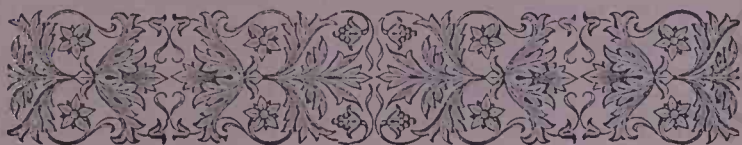
Pe când frumoși în chipu'ți vedeam pe ângerı eü;

Ș'un prunc ađi lângă tine, ținendu'ți măiculiță,

Îmi arată pe mama cu fiul Dumneđeü!

Atunci erai copilă, în albe înveșmântată,
Aveai obrajii rumeni și ochii 'ți scîntea;
Acuma ești în negre cu fruntea aplecată,
Ș'ua lacrimă în ochiți acuma licurca. —
In tóte astă-đi timpul îmi arată schimbare
Vêđu-î uscata-î mână câ 'n tóte s'a 'nferat;
Dar sufletul meu încă îl vêđ tot într'ua stare
Ș'acum ca și atuncea vederea'ti l'a mișcat
Ș'acum ca și atuncea el bate lângă tine,
Din cercul têu afară ș'acum nu simț nimic.
Iluzia renasce, îmi par că tóte-s' bune,
Ș'acum ca și atuncea sunt gata ca se đic:
Te mai vêđui uă dată, prietină iubită,
Te revêđui și viiața acuma o iubesc;
Tu ađi m-ai arêtat'o cu flori împodobită,
De-ar fi ca ađi și mâne, ași vrea se mai trăiesc.

FRACUL MEÛ (1843).

Aşa de gol în tóte, cum m'am născut în lume,
Trăiesc şi până astă-zi; muncesc, dar n'am putut
Se 'mă fac trăsură, haine, parale şi un nume ;
Dar êns' am pus eũ minte ş'un frac ađi 'mă-am făcut!

Şi ađi ca 'n tótă vremea datornicii veniră,
Obrasnici cât se póte; boeri, 'i ađi cunoscut!
Dar ênsă cu ocară, cu brânci mai tođi eşiră,
Fiind c'am pus eũ minte ş'un frac ađi 'mă-am făcut.

Acum se fac mătâni, la piept eũ a mă strânge,
Se 'mă plec şi ochi şi capul, şi mâna s'o sărut,
Se muşc, se vînd pe unul, pe altul iar a linge
Le-am învăţat pe tóte, ş'un frac ađi 'mă-am făcut,

Rang, slujbă, bogăţie, acuma vin grămadă,
Acea idee próstă de cinste am perdut;
La un boer prea mare mă duc acum îndată
Şi mâne şi poimâne, ş'un frac ađi 'mă-am făcut.

Plecai se merg, dér ênsă împins de îngănfare,
Pe la a mea Elena se trec puțin am vrut ;
Dar ce, ea 'mă đise: »dragă, și tu în astă stare,
Și tu cu haina curții, și tu frac 'ți-ai făcut?«

Ca vis, ca nălucire, cum pere tóte 'n lume,
Zadarnica 'mă mândrie îndată a trecut!
Ș'am đis: de cât ast »dragă“, nu voiŭ eŭ un alt nume,
Nu voiŭ palat, rang, aur, și fracul l'am vîndut.

BOLNAVA ȚĚRANCUȚA. (1843)

Din satul Obedeniŭ uă fată, Ilincuța,
Ca luna de bălae cu ochi scîntectori,
Cu forme de slăvire, ce are țērăncuța
Ce crește 'n locuri simple, în câmpuri tot cu flori

Născută făr' de pată, la trup desevisită
Ca ficele romane Vestalei ce jărtfea;
Ca manta aurorii la fața rumenită,
Ca focul ce cu rațe de sóre se 'noia.

Blajină ca și pruncul când nu mai are sóme,
Și 'n mica sea guriță cu sēnul cel mămesc
D'a ânimei bătaie el legănat adórme
Și vise de ferice obrajii îi roșesc.

A zefru-i soție, a florilor țeiță,
C'o simplă lăcrămióră pe ea o 'mpodobeă;
Și 'n riuri cristălóse frumósa copiliță
Cu blândeles Naiade obrajii își spăla

Ea n'avea altă grijă de cât ca se urmeze
 Pe mamă-sea Maria la lucrul ce avea;
 Mătasea se o tragă și in se dărăceze.
 De puî, de mei, de tóte ce 'n casă trebuia

Cântând făcea de tóte și séra mulțumită
 Sfêrșia modesta-'i cină, slăvind pe Dumneđei;
 Și nóptea cu-a ieî mamă dormea prea liniscită
 Găsind'o aurora în veci la lucrul ieî.

Așa creșcea acéstă copilă drăgălașe,
 A mamei fericire, a satului ieî stea;
 Dar sórta ce pe lucruri de bine e pismașă
 Ii dete uă lovire, din tóte cea mai grea.

S'o scriu, o simț prea bine că péna-'mi nu e 'n stare.
 Mě trag dar la uă parte ș'o las se spue ea,
 Așa precum cu gura 'i, fiind bolnavă tare,
 Ș'adusă la un medic, ea simplu povestea:

» Era uă vreme, când dintre tóte
 » Cu mult mai sburdă în veci eram,
 » Tot cântec vesel cântam și nópte,
 » Pe mama, tata și florî iubeam.

» Făcém tot lucrul cu bucurie
 » Și n'aveam gânduri în mintea mea;
 » Mergeam la horă cu veselie,
 » Și séra somnul mă prididea.

» De la uă vreme încóce însă
 » Eū simț în mine un foc ardênd;
 » În loc d'a rîde, eū sunt tot plînsă,
 » În loc de cântec, mă simț oftând;

» Când cucul cântă, simț că mă dóre
 » Și'mi curge lacrămi din ochi isvor.
 » Că sunt pustie atunci îmi pare
 » S'aprinde 'n mine un mare dor.

» Cu nóptea ȝioa pe când se 'ngână
 » Și păsări cântă eū lăcrămez;
 » Când vâcolaci ciupesc din lună—
 » Aci îmi place, și aci oftez.

» Dar la fântână când vêđ că trece
 » Pe lângă mine și Costandin
 » Aci îmi vine sudóre rece,
 » Aci căldură, aci suspin.

» Aci simț peptu că 'mă isbucnesce,
 » Că al meū sânge mi s'a aprins;
 » Ș'aci simț iarăși că amortesc
 » Și răsufllarea că mi s'a prins.

» Apoi d'acilea, când viū acasă
 » Și vêđ pe mama eū mă roșesc;
 » Nu 'mbuc nimica de șeđ la masă,
 » Și tótă nóptea nici n'aromesc.

» Și când ast nume se pomenesce
 » Un ce me'necă și me sfîrșesc;
 » Or unde-oî merge, el mă 'nsoțesce,
 » P'or ce puî ochi, pe el zăresc.

» Cântări de bucium, de păsărică
 » D'aud, îmi pare că el vorbi;
 » De vêđ vr'uă rujă, vr'uă florică,
 » Eü cređ că buza'i par'cași privi.

» Când nu'l vêd iară, 'mî e rêu măi tare
 » Și simț prea bine că mă sfîrșesc;
 » Se fac vr'un lucru nu sunt în stare
 » Ș'apoî îmi place se pătinesc.

» De n'ar fi mama, n'ași vrea vr'uă dată
 » Acéstă bólă s'o lecuiesc;
 » Dar însă plînge, e întristată!
 » Se'mî spuî dar lécul, s'o 'nveselesc.“

(Doctorul).

» » Bóla ta o copiliță
 » » Aî dreptate s'o iubesci;
 » » E uă bólă pré plăcută,
 » » Când o perđi n'o măi găsesci!

» » Eü 'mî aș da averea tótă,
 » » Jumătate viața mea;

» Eū 'mī aș vinde și din suflet,
» Ca s'o cumpăr d'aș putea.

» Dar fiind-câ a ta mamă
» Va se nu mai pățimescī,
» Perde'ți tótă fericirea
» Numai ca s'o mulțumescī:

» Costandin și de un preot
» Ȋi se vie însoțit:
» Se'ți citescă trei cuvinte
» Și pe loc te-ai lecuit. « «

TĂNGUIREA UNUI POET.

Români, iubiți prieteni, femei mult simțitoare,
Vă spui duiósa 'mă sórtă ca se mē miluiți;
Se 'mă faceți de se póte, vr'ua mică ușurare,
De nu, dar două lacrimi vă rog se 'mă dăruiți!

În orî-ce pas în viață 'mă întâmpin uă durere,
În tóte ale mele, tot stavili întēlnesc;
Eú sunt uă minge-a sórteí, și vēđ, nu e părere,
Că nu se află 'n lume nimic din ce doresc.
Români, iubiți prieteni ș. c. l.

Me spěl, me raz, me curăț, îmi strēng miđlocul bine,
Dar tóte sunt de géba, căci tot urát rămâiú;
Aleg, muncesc ți, nópte, și banii fug de mine
Și orî-ce 'ncep a face, nu 'i dau de căpētâiú.
Români iubiți prieteni ș. c. l.

În versuri și în proză, toți cântă, toți ne spune,
Că 'n vécul de acuma femeile iubesc;

Eü cânt amor la tóte, la rele și la bune
Și 'n loc d'a lor iubire uă palmă dobëndesc.
Români, iubiți prietenî ș. c. l.

Iubesc măncarea bună, friptură turturică,
Dar cum merg la vr'uă mėsă, de loc mă bolnăvesc;
Șampania îmi place dar și ea mult mă strică,
Câci cum béu picătură, eü țera 'mî o jălesc.
Români, iubiți prietenî ș. c. l.

Mî e drag și adevêrul, dar daca vre-uă dată
Am đis cum că ne fură acei ce stăpănesc;
Un om căđu pe mine ca uleul îndată
Mê smulse și mê 'nchise đicêndu'mî câ bărfesc.
Români, iubiți prietenî ș. c. l.

Tot ast-fel de durere încerc și 'n poesie;
De și brodesc cu vr'una la uniî ca se plac,
Dar însă al meü nume e mort, nu o se ție,
Și 'n veci un Goete, Șiler eü nu o se mă fac.
Români, iubiți prietenî ș. c. l.

Acum vêđ că și legea dorința 'mî prigonesce:
Imî plac vre trei blondine, cincî ócheșe iubesc;
Soții le voiü pe tóte, și ea mă stavilesce,
Când alt-fel pe nici una nu pociü se dobëndesc.
Români, iubiți prietenî ș. c. l.

Apoi dup' astea tóte maĩ am uã presimțire,
Ce 'n veci mẽ chinuesce, ca un judecãtor!
Cã trupu 'mĩ într'uaã grópã gol, rece 'n nesimțire
Cã mãne o se intre; mẽ prinț câ o se mor!

Romãni, iubiți prietenĩ. femeĩ mult simțitóre,
Vẽ spuiũ duiósa 'mĩ sórtã, ca se mẽ miluiți;
Se 'mĩ faceți de se póte vr'uaã micã ușurare,
De nu, dar duaã lacremĩ, vã rog se 'mĩ dãruiți!

NEATËRNATUL. (1841).

(După Deranger). *Deranger?*

Slăviți, cinstiți-mi neatêrnarea,
Ai vanității robî rușinați;
În sârăcie și 'n depărtarea
De lucș de slavă eă am găsit
Stând libertatea ce n'o gustați!

Din aste imne de ea 'nsuflate
Vedeți asupra'mi drep ce-a luat
Lizeta pôte c'are dreptate
Ca se zimbescă când eă îi țic?
Sunt liber, liber, neatêrnat! (bis)

Așa acuma eă sunt în lume
Un biet selbatic, gol, rătăcit;
N'am rang, n'am aur, nici chiar un nume,
Se pocî robia s'o îmbrăncesc
Un arc am numai de ocrotit.

Tăiate pene săgeata'mi este,
 Moî câte una când sunt călcat.
 Lizeta numai vêđ câ 'ndrăsnesce
 Ca se zîmbescă când eă îi đic:
 Sunt liber, liber, neatêrnat! (bis)

De robii ceia va rîde-orî-care
 Ce în genuche pe brânci lăsați
 Merg de se 'nchină la un birt mare
 A câruî pörtă nu s'a deschis
 De cât la ómenî încoronați.

D'acela rîde ce 'n veci cerșesce
 Cu a sea liră pe la palat;
 Lizeta numai vêđ că 'ndrăsnesce
 Ca se zîmbescă când eă îi đic:
 Sunt liber, liber, neatêrnat! (bis)

E chin și trudă orî-ce putere
 O! cât plâng sórta de împêrat:
 Ferice n'are, plăcere n'are
 E conductorul al unuî jug,
 Trist ca și robul ce e legat.

Nu voi domnie, nu voi palate,
 Chezaș amorul s'a 'nfățîșat,
 Lizeta are puțin dreptate
 Ca se zîmbescă când eă îi đic:
 Sunt liber, liber, neatêrnat! (bis)

Cu șorta 'mă bine în împăcare,
 Cântând și vesel pe drum pornesc
 De pânea ții bogat și mare
 Si de nădejdea c'a duoa ți
 A viețemă hrană o s'o gălesc.

Si séra somnul plăcut sosesc
 De semnul cruci fiind armat,
 Lizeta numai vêț că 'ndrănesc
 Ca se zimbescă când eă îi ție:
 Sunt liber, liber, neatărnat! (bis)

Dar ce! Lizeta împodobită
 D'acele grații ce m'aă rănit,
 În lanțuri gróse e pregătită
 Se pue brațul ce-o mângăia;
 Îmă cere nuntă, jug 'mă a gătit.

Așa se perde domni, rigate,
 Dar nu, acuma sunt neplecat;
 Lizeta s'aibă în veci dreptate
 De a suride când oă striga:
 Sunt liber, liber, neatărnat! (bis.)

HAINA MEA.

(1841)

(După Beranger)

O! haină dragă nu fi ingrătă,
Veđi că 'mpreună noi ne-am trecut,
Tu chiar de mâna 'mă ești măturată
Ani țece astăđi neîncetat,
Socrat mai bine n'ar fi făcut.

Și deca sórta tot furiată
In alte valuri te va muia
Se fii ca mine îmbârbătată
De pildă ia-mă, se rabđi, cum rabđ;
Bătrână haină, nu mă lăsa!

Ca astăđi încă 'mă aduc a minte,
Căci anevoie sunt la uitat,
De cea d'ântéia îmbrăcăminte
La al meu nume când te pusei
Și pentru slavă'ți toți te-aú cântat.

De scâpătarea'ți, ce mē cinstesce,
 Nu mē goniră câți mē chiema,
 Ca și atuncea ne prăznuesce
 Ai mei prietenī când ne-adunâm;
 Bătrână haină nu mē lăsa!

Și vechiu'ți guler vêḑ cu zimbire
 Că 'ntr'un loc este împetecat;
 Dar e uă dulce resuvenire:
 Când într'ua séră m'am prefăcut
 Că pe Eliza m'am mâniat;

Eū fug, ea ține și te sfișie
 Ș'acea necinste de mâna sa
 Nu îmi ațâță a mea mănīe
 C'abia 'n trei ḑile ea te-a cārpit.
 Bătrână haină nu mē lăsa!

Te-am pus vr'ua dată în mosc, în ambră?
 Oglinda 'n față, se 'mī spuī, 'ți am pus?
 Am stat vr'ua dată în antișambră,
 Strângēndu'mī pieptul pe la cei mari,
 La defăimare eū te-am supus?

Dorind uă cruce și mic și mare
 Iși vinde cinstea și slava sa,
 La cheotóre'ți de câmp uă flóre
 Frumósă, simplă în veci luci;
 Bătrână haină nu mē lăsa!

D'acele ȃile prea dureróse,
Ce alergáram n' avénd vr'un rost,
Când vânt, când sóre, și când ploioése,
Nu te mai teme, nu te sfii;
A nóstră sórtă un fel a fost.

Și vremea 'mí pare acum sosesece
Trudirea nóstră a înceta;
Puțin mai rabdă, mă însoțesce,
Ca împreună se ne sfirșim.
Bătrână haină, nu mē lăsa!

LA S * * * *

(1843).

Nu'mi place nici chiar rosa când nu vîd ș'a ta față,
Nu'mi place primăvera, când tu nu'mi vei zămbi;
Nu'mi place nici cărtogul cu flori și cu verdéță,
Nici viața, când în ochi'ți iubirea'mi n'oi citi!

Nu'mi place nici pictura, când chipu'ți nu'mi arată,
Nu'mi place poesia, când nu te va descri;
Nici harpa când nu cântă simțiré'ți cea curată
Nici viața când în ochi'ți iubirea'mi n'oi citi!

Nu'mi place avuția, când nu'ți o da vr'un bine,
Nu'mi place nici coróna cu tine când n'o fi;
Nu'mi place nici uă slavă când nu e pentru tine,
Nici viața când în ochi'ți iubirea'mi n'oi citi!

Și tóte'mi plac, când buza'ti de faguri e p'a mele
Și îngănând un „dragă“ pe sînu'mi te lipesc;
Și când tu ești în brațe'mi, când sunt într'ale tée,
Sunt fericit, în ochi'ti iubiré'mi d'o citesc.

MANGÂIEREA POETULUI (1842).

I

Tu poți a mea trăire
În trude s'o prefaci
Și ori-ce fericire
Uă negură s'o faci;

Ca trăsnet, când trăsnește
Stejarul înverzit
Și'l rupe îl sdrobesc
Îl lasă ars pirlit.

II.

Tu poți cu uă privire
Mai aspră d'ăi lăsa
În tót'a mea simțire
Otrava a vërsa.

Ca șerpele ce póte
În sus când o privi
În sbor s'arunce mórte
La pasəri ce-o zări.

III.

Tu poți se verși măhnire
În tótă viața mea,
De'mi vei lua umbrirea
Ce'mi dâ iubirea ta.

Ca rîma ce stîrpise
Din rădăcina sa
Uă plântă ce umbrise
Uă ți pe Ioana.

IV.

Dar am un ce în mine
Ce nu poți se mi'liei;
Trăiesce fâr' de tine,
E dar de Dumneșei.

Așa precum trăiesce
Lumina când e ți
De nori ea se umbresce
Dar fâră a peri.

V

Un ce, ce el mă urcă
De tóte măi presus,
Un ce, ce el m'aruncă
La cer mă 'nalță 'n sus.

Cum merge 'n sus suspinul
Feciórei, amoros
Cum rosele și crinul
Inalț' a lor miros.

VI.

Acea dar bucurie
Viața cea de ței,
Ce-am în poezie,
Tu nu poți se mî-o ieî;

Căci este uă suflare
Un abur, fum sfințit,
Un suflet ce nu móre,
Căci e 'ndumnețit!

CANTEC ARAB (1843).

O tu! ce-mi faci mustrare, că sunt în veci în trude,
Supus la ale sôrtei loviri atât de crude

Ce curg neîncetat!

Cruđimele 'i învață că nu le răspîndesc
De cât pe lucruri numai ce ea le prețuiesce

C'un preț mai însemnat.

Nu veđi tu câ 'n grădine ce sun: împodobite
Cu flori de multe feluri, sunt rupte și răpite

Răsurî și viorea?

Și stele numeroșe pe cer în răspîndire
Dar numai sóre, lună, încercă eclipsire

Și nici uă altă stea.

Și leșurile 'n mare. pe unde legămate
Când perlele ascunse, în funduri aruncate

De haos se 'nvălesc?

Se nu te 'nșeli dar astăđi, când timpu'ți dá vr'un bine,
C'adesea fug ca umbra aceste vremi senine

Și neguri năpădesc!

DIN ENGLEZESCE

a lui

Lord Byron.

În césuri de ferice în brațe'ți consfințite
C'un ton atât de tînăr, îmi dîci tu: „*viața mea!*“
Cuvinte dragi și scumpe, d'ar fi nevestejite,
De s'ar putea ca mórtea în veci se nu le ia!
Dar vai! ca tóte, ș'astea spre mórte curg mereu!
Te rog dar, aste vorbe a nu le mai rosti;
Séu „*viața mea!*“ uă schimbă; și dî'mi: „*sufletul meu!*“
Căci el ca și amoru'mi în secolî va trăi.

FACEȚI DEŪ ȘI VOI AȘA.

Orî ce-o vrea se dic' or cine
Sórta mea e de 'mpërat;
Sciũ câ 'n lume este bine
Numai cin'mî-a semënat.

Pildă luați voi de la mine
De nu vreți s'aveți nevoi,
Eũ nu fac nici rëu nici bine;
Faceți deũ așa și voi.

Cânt și rîd și joc di, nópte,
Beaũ mănânc cât voiũ putea,
Patu'mî, mësă și bucate
Ëtã frați comóra mea.

O se 'mî vëd sfërșitul vieții,
Fără s'am nici uă para
Ca se nu vë calce hoții
Faceți deũ și voi așa

Eû nu staû în sal' afară
La miniştri se pândesc;
N'am suit eû nici uă scară
Rang şi slujbe se cerşesc

Ca se n'aibă ei putere,
Ingâmfare-a le scădea,
Ca se n'aibă ei avere
Faceţi dëu şi voi așa.

Spun că ađi femeii, fecióre
Fac negoţ de sârutat;
Spun că tóte simţitóre
P'al lor soţ danţ l'a 'nvęţat.

Ca se ştiû de se mai póte
Credinciósă vr'un' a sta,
Eû le cânt amor la tóte,
Faceţi dëu şi voi așa.

Judecâţi şi bătălie
Este perdere de stat
Numai, fraţi la veselie
Fiţi voi vrednici de luptat;

Eû nu bat de cât pahare
Şi cântând m'aş judeca
Pentru-a lumi bilşugare,
Faceţi dëu şi voi așa.

În mai mult d'ună adunare
Câte-un vers am auđit,
Fâr' de șir, fâr' de cărare,
Fâr' de duh și prea silit,

El era luat din Iele
Ș'am cerut a'l copia,
Când veți da peste-ale mele,
Faceți d'eu și voi așa.

LA DOAMNA *.*.*.

Trimițându'î uă filomilă pentru sərbătórea iei.

(1843).

A pasărilor bardă născută în pustie,
Eû slobodă prin crângurî cântam, ș'a mea soție
 Ce cânt înțelegea
Dar crud e omul vostru, e crud chiar în simțire,
Căci simte el plăcere închisă în robire
 Sé'î cânt durerea mea!
Prin rose și isvóre, pe deal, liveđi, câmpie.
De zefirî legănată cu scumpa mea soție
 Plăcut cântam cu ea;
Uă pasăre e bună, și rea e omenirea,
Că'mî smuise libertatea, fericie, și iubirea,
 Și cânt durerea mea!
Așa cântam ăi, nópte dar vai nenorocită!
Făr' de resunet jalé-mî de inimî nesimțită
 Uă milă nu găsea!
Când ađi d'ăi voștri unul, tot cântăreț ca mine
M'aude , mă 'nțelege, și'mî ăice: »tot ca tine
 »Cânt singur truda mea!
»Dar însă sciû un suflet din cele sfinte, bune,
»Uă inimă în care durerea'ți se reșune
 Se simță ce'î cânta!

» Suspinele'ți ca 'n ceruri se fie priimite,
 » Cu lacrimi de iubire se'ți fie respătite
 » Când cântî durerea ta!
 » În suflete ca astea ce domnul locuiesce,
 » Și slava și azilul poetul își găsesce
 » Aci în viața sea,
 » Mai dulce respătire el pe pământ nu are
 » De cât răsunset s'aibă în inimă simțitoare
 » Când truda'i va cânta!

Ca dânsul alt ferice nu voi nici eũ în lume
 D'acea ađi la tine când este ș'al tâu nume
 Se fiũ viũ róba ta.

Ferice și iubire urez d'acum se'ți fie,
 Pe soțul tâu în viață în bine se ți'l ție
 Și eũ îți voi cânta!

Vr'un nor p'a tale ție d'acuma de va trece
 Pe fruntea ta vr'un zefir de va sufla mai rece
 Ș'ua lacrimă 'ți va da,

Primesce-mă ca martor la muta ta durere,
 Numesce-mă prietin și eũ spre mângăiere
 Ți nópte 'ți voi cânta!

Eũ nu mai am tovarăș d'aceia în robire
 Se fiũ eũ la un suflet ce'mi dá a lui iubire
 E tot ce-aș ascepta.

Primesce-mă de milă se'mi îndulcesci viața
 Primesce-mă de róba. și'n tótă diminęta
 Cu drag îți voi cânta!

INVOCĂȚIUNE.

Tradusă din De la Martin.

Tu ce păruși în cale'mi, în ast glob de pustie,
Tu ce locaș ai cerul ș'aci treci ca un nor;
O tu! ce 'n astă nópte de beznă de urgie
Ai licurit în ochi'mi uă rază de amor;

Arată-te întrégă la stinsa mea cătare
Și spune'ți nume, sórtă, și unde locuesci?
'Ți a fost pământul légăn, pe munți, în vânt, pe mare.
Séu numai uă suflare ceréscă sfântă ești?

O se te 'ntorci iar mâne, în vecinica lumină?
O se arunci acilea, tot ce mai ai lutos?
Séu numai 'n aste locuri d'osândă, doliu, vină
O se pășești ca mine trudosul drum spinos?

Orî care 'ți o fi sórta și patria și nume,
O! fică pământénă séu din locaș ceresc,
A! lasă-mă ca 'n viața 'mi în ceruri séu în lume
Se 'ți daū a mea iubire, séu templu'ți se slăvesc.

De ești și tu p'ăicea ca noi de osândită
Se treci, atunci mă lasă, ca nici măcar minut
Se nu fiu fâr' de tine: și pulberea sfințită
De pașii tîi ce-o calcă, dă 'mî voie s'o sărut.

Iar dacă îți iei sborul măi sus de omenire
A ângerilor soră! la ei de te'i muta,
Atuncea dă 'mî acilea uă și a ta iubire
Și când t'eî duce 'n ceruri, te rog nu mă uita!

DUPE VICTOR HUGO.

(1842)

Fiind câ orî-ce suflet
La aitul dâ aci
Séu muzica séu focul
Séu tâmäierea sa;

Fiind c'aci tot lucrul
Ursit e de a da
Séu ghimpele séu rosa
In veci l'al séu amor;

Fiind c' April dâ frunzei
Un frémât cântător
Și nóptea dâ dureri
Uitarea într'un somn

Fiind că vântul crâcii
Pe păsărică 'i dă,
Și aurora crinul
Îl udă puțintel;

Fiind c'atunci când vine
Puțin a s'odini —
La țerm amara undă,
Îi dâ un sărutat;

Și eū în césul cesta,
Spre tine aplecat
Îți daū cel maī bun lucru,
Ce 'n mine eū găsec;

Primesce dér gândirea 'mī
Măhnită 'n adevêr
Și care ca uă roă
Îți va sosi plângênd,

Primesce-a mea dorință
Ce e fâr' de sfîrșit,
Vêlvórea séu tăciunul
A vieței mele 'ntregi;

Delirul minții mele
Fecior de bânueli
Și tótă mângăierea
Ce scóte lira mea;

Ast duh ce fâră pânđă
Plutesce 'n ocean
Și care drept stea n'are
De cât cătarea ta;

Și muza 'mă ce de césuri
Se légănă visând,
Ce, când tu plângi, ea plânge.
Șadesea e suspin.

Primesce, o iubită!
Tu partea mea din cer,
Și inima 'mă ce pierde,
Când n'o avea amor.

FLUTURUL.

Traducțiune.

O dragă flutur nenorocite
Fugi de lumină că te-ai topit;
De pildă ia-mă și vezi iubite
Tot de lumină că sunt părlit.

De și cu mórte a ta iubire
Lumina'ți dragă nu'ți va plăti
Îți arde aripă, ochi și simțire
Te face în trude de a trăi.

—Praf și cenușă de m'ași și face
Orb, fâr' de aripă d'oi remănea,
Tot în lumina ce mie 'mă place
Cu uă turbare eă voi cădea.

De cât în trude durere mare,
Se'mi trecă viața, se me topesc
Doresc mai bine uă 'mbrățisare
Ș'apoi cu mórtea se o plătesc.

FEMEIA CEA NOBILA

saü

*PIERDEREA ILUSIUNII MELE. *)*

(1842).

I

O cer! acum rësufu. . . . aci 'n pustietate
Renasc 'mi-alinã dorul, icóna ta gãsesc
Tãcere. . . . nici un sgomot. . . . ș'a lumi rëutate
N'ajunge pân' la mine, nu scie de trãiesc!

A ómenilor lipsã în tot aci se vede
Și cale cu bucurie tapetu-acesta verde
Ce numai cãprióra se vede c'a cãlcat;
Eü sorb aci în aer de zefirî uã suflare,
Ce nu e smreduitã d'a omului duhóre
Și care pân' la pieptu'mi prin florî s'a strecurat.

*) Trasã dintr'un Romanș.

Acum viața'mi este cât pôte fi de dulce
 L'acela cari 'n lume în tôte-a păgubit;
 Uă apă curgătore ce 'n cursul ieî se duce
 Eū beaū dar fâr' de sete, d'un obiceiū pornit.

II.

O! cu câtă ađi plăcere durerósă eū priveam
 Când frumósă'î blondă buclă ce ca mósce uă slávém
 Fir cu fir am ars'o tótă! se sbîrlea și sfîrîia,
 Și părea cerënd ertare când de foc se mistuia!

Spun că chipul e oglinda sufletéscă, ș'-êl frumos
 Spun c'arată tot d'a una și un suflet virtuos!
 Ce fu dar astă femeie? căci vėđënd'uă am cređut
 Că pe dēnsa după chipu'î Dumneđeu o a făcut!
 Am vėđut'o l'ale lumîi prejudiții cum zîmbea
 Pravilele sociale cât de rele sunt scia;
 Cum fugea de lucs, de balurî, tîrgul cela de femeî,
 Unde omul se aruncă cu profanele 'î idei
 În ațel de lucsuri caos d'un amestec felurit
 Cu vîndēri, predări, necinste fôrte des împodobit,
 Ia femeia care 'î place un minut a învêrti
 Ș'un prilej pândesce pôte ca s'o pótă necinsti.
 Ea de și era femeie, viața simplă îi plăcea,
 Asculta și adevêrul, îl iubea și îl vorbea.
 O! c'Arhangeli de tare și curată o credeam
 Și ca uă ființă sfântă eū în taină uă slávém,
 În ascuns, căci nu venise césul ca s'o dobēndesc;
 Ca sêrac pândém eū vremea cuib se pot ca se 'î zidesc.

III.

Dar într'ua ȃi, ce gróză! o cer! 'mă aduc aminte,
Un om intră în casă, ȃicând. . . s'a măritat!
Așa! -- se măritase! femeia cea cu minte,
La regula obștésză și ea s'a închinat.

'Ia șovăit iubirea și neavând putere
Ca raiul se 'l aștepte în trude și 'n tăcere,
Primi 'n slrșit și iadul și 'n el se asvėri.
Atunci și ea ca tóte, perdënd orı-ce simțire
In fie-care séră făr' d'a avea iubire
Simți un om pe sėnu'i strėin că se lipi.

Iși asvėri rușinea la patu 'i de culcare,
Cu haina 'i de uă dată de ea s'a despoiat,
Și priimi în brațėi un om strein și care
Nici brațu'i la plimbare nu l'ar fi meritat.

La un bărbat ea dete, făr' d'a avea iubire
In fie-care séră un trup făr' de simțire,
Precum 'i ar da și cina; — în veci tot regulat;
Și tóte aste gróze putu ea d'a le face,
Navėnd nici uă rușine, în linisee și 'n pace,
Arhanghelul acela atăta de curat!

Și eũ, ce ca un ānger întocmai am slăvit-o,
Eũ, ce ca la uă sfântă, la ea m'am închinat,
Eũ, care de departe și 'n taină am iubit-o,
Eũ, care în genuche în fața ieı am stat,

In séra cea fatală, în care își vînduse,
 La soțul ieî virtutea și cinstea își perduse,
 Eram jos subț feréstră, ca un nebun gemém!
 Cu unghiile carnea 'mî rupém într'ua turbare,
 Și când stingea ea lampa, și 'i da uă sêrutare.
 Strigam slăvitu'î nume; ca mórtă o plângém!

.

 Ce nópte de durere, de crime, de trudire!
 A morții agonie atunci am suferit!
 A dua o ți în chipu 'î vêđuî uă mulțumire
 Și patima 'mî îndată ca fulger a perit.

IV.

Spun că este fericită, încă multe-o pismuiesc,
 Orî-ce ușă 'i e deschisă, toți în lume o cinstesc;
 Soțul ieî e de rang mare, e ales și deputat
 El în almanah un nume pórt' acuma imprimat;
 Merit el într'ênsul n'are, necinstit și ne 'nvêțat,
 Ea de loc nu îl iubesc, inima ea nu 'i.a dat
 Inșă este măritată, face-acum orî-ce o vrea,
 Stâ, se plimbă cum îi place, se îmbracă 'n catifea,
 Are slugi, trăsură, case, curtezanî neîncetat,
 Și cu cugetu 'i se 'mpacă: „alt de ce m'am măritat!“

V.

Și eú, sciî tu Eleno că ași fi fost în stare
 Armăt d'a ta iubire se trec prin foc, prin mare,

Se birui elemente ca se te mulțumesc?
 Amorul mē 'ntărise, și daca bucurie
 Puté-va se 'ți aducă uă mare bogăție,
 Eū pentru tine 'ndată putém s'o dobëndesc.

'Ți ași fi gătit palate de marmură zidite,
 Cu statue, cu ape, cristale, diamant,
 Cu flori, cu pēsărele în préjmă ocolite
 Te-ași fi muiat în aur, metase, briliant!

Maī moī de cât zăpada, când cade moleșită,
 Tapete așternute în veci ai fi călcat;
 In blonde, catifele întrégă învelită,
 Și patul tēu de stofe de zefiri legănat!

Ș'atunci a ta cătare de lucsurī amorțită,
 D'atâta bogăție cu totul obosită
 Ai fi lăsat'o-asupră 'mī, frumos, blajin, ușor
 Și mâna ta prin pâru'mī plimbându-se în pace,
 Tu mi-ai fi đis îndată; cât astea sunt sērace
 Și fâr' de preț în ochi 'mī pe lâng' al tēu amor!«

VI.

Iubesci, îți place slava! eī bine, pentru tine
 Eū dobëndem un nume, un nume strălucit!
 Un nume de acelea ai fi făcut din mine
 Ce vremea nu 'l omórá, de vécuri e slăvit!

Eă 'ți aș fi pus pe frunte o stea strălucitoare,
 Umbrită d'al meu geniū ai fi nemuritoare,
 Uă singură cunună ne-ar fi încoronat!
 Când ai eși în lume, de toți ai fi slăvită,
 În orî-ce pas tot omul 'ți ar ȃice: fericită,
 Căci lira mea virtutea 'ți slăvind ar fi căntat.

Ai auȃi 'nainte-ți un sgomot, o strigare;
 Veniți, ea este, iat'o, p'aci ea a trecut;
 Ne-ar arăta părinții la fiul lor cel mare
 Ca într'o ȃi el mândru se ȃică: 'i am vȃȃut!

'Ți aș fi făcut în lume un raiū de fericire,
 Și m'aș fi pus la pȃrtă aci în pironire
 C'Arhangeli în ceruri, m'ai fi vȃȃut a sta
 Cu sabia în mână, lucind scînteetȃre
 Și asvȃrlind în prȃjmă'mi foc, flacări arȃtȃre,
 Ca se opresc durerea la tine d'a intra.

Și 'n loc de astea tȃte, tu ai luat în lume
 Ca orî și ce femeie un loc de tot obștesc,
 Vinduși frumosu'ți suflet, pătași sfințitu 'ți nume,
 Șașa acum, Eleno, te blestem! te urȃsc! . . .

Te blestem ȃic, Eleno, că 'mă ai stricat dulcȃȃa
 A viselor acelea. ce 'mă îndulcea viaȃa,
 Corȃna 'mă de ilusii, în riū 'mă ai înecat
 Te blestem, căci acuma în lume pentru mine
 N'a mai rȃmas ferice, nu mai aștept vr'un bine,
 De cȃnd ce e femeia se sciū m'ai învȃȃat.

Acum de creatorul se fii tu oropsită
C'Arhangelul în Demon se vêđ că te-a schimbat
D'a Đomnului mănîc ca dînsul asvêrlită
Din cerurî jos în tartar c'urgie c'ai picat,

În pulbere 'nfocată d'alți demoni tâvălită
De alți îmbrăncită, de furîi biciuită,
Prin păru 'ți de mêtase vipere șerpuid;
Ca Tantal' chinuită, cu buza sângerată
Se vêđ că morî de sete, că 'n chinurî ești uitată,
Eû nu o se 'ți ud buza și o se trec zîmbind;

Așa cum trecî acuma și tu pe lângă mine,
Setos de fericire, lăsându-mă a fi
Așa precum vênđarea'ți, răpindu'mî al meu bine,
În ocnă de trudire pustiu mă părăsi.

Schimbat-ai tu cu aur uă sfântă fericire
În tocmai ca Iuda vênđuși dumneđeire,
Mênjiși altare sfinte, predași al têu amor! —
Remâi dar la stăpân' têu, de mobilă slujasce,
Cu ceia laltă lume în caos te târasce,
Pân'ț'eî lua resplata ca tot cel vînđetor! —

DEMISIUNEA LA AMOR. *) (1841).

Acum și Ței se umiliră
De câte chinuri am suferit
A mea iubire tămăduiră
De necredința'ți ei m'aŭ scăpat;
Trăiesc, resuflu, sunt fericit.

Scăpaiŭ de trudă, de amăgire
D'acel crud zâmbet înșelător,
Sunt slobod, slobod, sunt în simțire
Plăcerea vieți acum o gust
Ca ma'nainte nu voi se mor.

Peri, se stinse a mea iubire,
Amor în mine eŭ nu găsec
Și al meŭ suflet în liniscire
Nu se ma' bate când ne 'ntâlnim;
L'a ta numire nu 'ngălbenesc!

*) Trasă din dicționarul amorului.

Dorm, și dorm bine, eă dorm în pace
 Nu salt în spasaturi, nu te visez,
 Mi e dragă luna, câmpia 'mi place,
 Mă 'nchin la ceruri, la Dumnezeu,
 Că ești un ânger nu te mai cređ.

Fug de la tine făr' de durere
 Făr' de dorință d'a mai veni
 Mă 'ntorc, viu iarăși făr' de plăcere
 Făr' de 'ntristare c'o se te las,
 Făr de a cere a te 'ntelni.

De stai în față'mi, séu lângă mine,
 Nu'mi bate peptul, nu mă sfiesc;
 Vorbesc prin lume cu toți de tine,
 Că ești frumoasă o đic și eă,
 Dar sărutarea'ți n'o mai dolesc.

Arunc' asupră'mi tu uă cătare
 Ca fericirea poți se'mi zimbesci,
 Séu cu mândrie cu defăimare,
 Imi e tot una de m'ai privi;
 Tu drum în peptu'mi nu mai găsești!

D'o'i fi acuma în veselie,
 În întristare de m'o'i afla;
 Păduri, colnice, liveđi, câmpie
 De nu'mi vor place, de'mi vor plăcea,
 Caprișul este, nu fapta ta.

Imi pari tu încă destul plăcută,
 Dar mi ca tine mai pot găsi,
 Și mai frumoasă, și mai urâtă
 Pe totă dioa eu întănesc;
 Sincer sunt, dragă, nu te măhni.

Când rupt-am lanțul ce lângă tine
 Viață, suflet 'mi a lăntuit,
 O spun, Eleno, cam cu rușine
 C'am fost aproape se mă sfirșesc.
 Durere multă am suferit!

Dar ca se scape de uă robie,
 Se nu se vedă și rău tratat,
 Stăpân pe sórtă 'i în veci se fie
 Sermanul omul, ce n'ar răbda?
 Bucăți din carne 'mi aș fi tăiat!

In lațuri puiul se jumulesce
 Iși rupe aripă vrënd a fugi,
 Apoi când scapă și péna 'i cresce
 Esperiență el dobândind
 De curse fuge cât o trăi.

Că simț de tine, gândesci tu póte,
 Fiind c'adesea eă îți repet
 Că nu 'mi ești dragă, că fum sunt tóte
 Ori câte 'n brațe 'ți eă am gustat;
 Ești înșelată 'ți o spun prea drept.

De și eă încă vorbesc de tine,
 De spun la lume ce-am pățimit,
 Urmez firescul acel ce vine
 La om se spue din ce-a scăpat,
 Și câte chinurī a suferit!

Așa ostașul la toți descrie
 Cu foc, cu mórtea cum s'a luptat,
 El va ca lumea 'n veci se scie,
 Cu stégu 'n mână cum s'a rănit,
 Cu câte trude s'a vindecat.

Așa și robul se fericesce
 Că de robie s'a mântuit,
 Și ăi și nópte tot povestesc
 In lanț tiraniū cum l'aū ținut,
 Barbariū, cruđi cum l'aū muncit.

Tot ast-fel dară și eă de tine
 Acum la lume mai povestesc,
 Dar nu am grije de 'ți pare bine,
 De 'ntrebī de mine, de nu întrebī;
 De 'ți bate peptul când te 'ntănesc.

Eă nu sciū însă din noi duoi care
 Mai înainte s'o mângăia;
 Las uă femeie prea sburătore,
 Ce tot d'a una m'a înșelat,
 Tu perđi un suflet, ce te slăvia.

Dar sunt prea sigur, așa ca mine
Se te iubescă n'o se găsești
Ș'amăgitore așa ca tine,
In totă casa o se 'ntênesc;
N'aș vrea Eleno, se te căiesci!

AJUNUL DASCALULUI VILIBALD*).

(1843.)

I.

Cum se usucă flórea, cum se topesce gheața,
D'a vîntului suflare cum noriî, fumul, sbor!
Tot ast-fel pierе 'n lume și fericirea, viața,
Și craiî, cerșetorii, trăiesc, suspină, mor.

Trăi bătrânul dascâl în satul ce născuse,
Trăi în fericirea, ce Regi n'au cunoscut! —
Acuma ênsă p'Anna, socia lui, perduse
Ș'amara cup'a vieței la rîndu'i a bîut!

Era uă đi d'acelea atâtea de frumoșe,
Ce chiar pe rob îl face viața a 'i plăcea;
Și el a lui cămară frumos o îmbrăcase
Și puse lângă patu'i cadavrul ce iubea.

*) Acest subiect mi l'a dat un prieten dintr'un romanș nemșesc.

Și cum ședea pe patu'i, pe paie ea culcată
 Cu chipul ie'i cucernic bătrân, senin, frumos,
 Părea că dorme numai, și când o fi sculată
 O se'î vorbescă éráși cu glasu'î dragăstos.

Chiar pân' la gura gropei nădejdea *ne momesc,
 Și ânimi veștejite se bată face ea!
 Cu pêrul alb sërmanul și tot nădejduesce,
 Dar ênsă ea tot tace și 'n vécuri va tăcea.

Eși în multe rînduri din mica sea cămară
 Dar îns' atât de singur pustiū el se simțea ;
 Pe sufletu'î acuma era uă grea povară,
 Căci el vedea în tóte că Anna îi lipsea.

Ș'un ce ascuns magnetic iar îl trăgea în dată
 Napoi în cămăruța în care ea era ;
 Și îi lua iar mâna cea rece și uscată
 Și o spăla cu lacrămî și jalnic îi đicea :

» O! Anno scumpă, o! mult iubită,
 » Uă dată âncă voiū se'mi vorbesci!
 » Antâiași dată te vêđ răcită,
 » Antâiași dată mă chinuesci!

» Tu pe bătrănu'ți răspunde, spune,
 » Vrei tu acuma se'l părăsesci!
 » Vrei făr' de dênsul în altă lume
 » Se mergi, o dragă, se te-odinesci?«

II.

Se fac virtuți și crime, tiranii triumfază
 Se nasce omul, móre, dureri îl năpădesc.
 Ér sórele le vede, și tot mai luminéză,
 Și în natură tóte uă regulă păzesc.

Eși, luci și astăzi, spre-al său apus plecase.
 Dar fără ca s'arate ce chin a luminat!
 Și îl vèdu bătrânul că și el o se'l lase
 Așa precum și Anna 'i în besnă 'nfășurat

Atunci 'și aduse-aminte că are datorie
 Se mérgă la locașul cel sfint, a pregăti
 De sfânta sèrbătóre ce mâne o se vie
 Orî câte trebuesce spre a'l impodobi.

Oftând luâ el chcea și lada o deschise
 Și scóse nisce rufe bisericesci ce-avea,
 Ce Anna lui 'nainte de mórte le gătise
 De sfinta sèrbătóre ce a dua o și venea.

Se mérgă fuse gata, dar îi veni dorința
 Se vèdă ânc'ua dată pe draga Anna sa;
 Intrâ furiș cu frică în trista'i locuința,
 Părea că tot se teme a nu o descepta.

Iar sórele acesta, a lumi veselie
 În falnica'i sfințire a colora voi

Ticnita'i lină față c'ă rădă purpurie,
Șuă viață aburită părea pe ea a fi;

S'apropie bētrānul de scumpa sea soție
Și multă vreme ast-fel tăcēnd, el o privea
Uă lacrimă dup' alta pica fār' de se scie;
Dar în sfârșit din gându'i trezindu-se ȕicea:

» Anno, veȕi aceste rufe a locașului sfințit,
» Ce de sfânta ȕi de mâine însuși tu le-ai pregătit;
» Astă pólă de icónă ce cu mâna'ți ai cusut,
» (Patruȕeci de ani iubito de atuncea aū trecut)
» Și la ȕioa nunți nóstre, tu fecióră ai venit
» Și biserici cu frică și iubire ai dāruiț;
» Astă pólă, care dragă scumpă ție îți era,
» Când la ȕile de serbare sfânta casă 'mpodobeā,
» Căci îți aducea aminte ȕioa 'n care ne-am unit
» Și a nóstră tinerețe ce 'n iubire s'a topit.
» Veȕi d'atunci ne gārbovirām, chipul nostru s'a uscat;
» Pólă ênsă ca iubirea noi tot nuoă am păstrat.
» Vrei tu aȕi ântâia-și dată se me lași ca s'o puī eū?
» Voi putea așa de bine?—Anno! pentru Dumneȕeū,
» Scólă, vin ca tot-d'a-una pune-o, dragă, iarăși tu!—
» Dar ești mută și'nghețată, buza'ți pentru veci tăcu!
» Anno! simț c'a ta răcélă și prin vine'mi a trecut,
» Și curând și eū ca tine o se fiū așa tăcut!—
» Ții tu minte, dragă, séra 'mpreună ne 'nchinam
» Și pe Dumneȕeū, d'uă dată se murim noi îl rugam?
» Și cu tóte-acestea, iată, tu ântâi ai adormit;
» Dumneȕeū a vrut'o as-fel și porunca'i s'a 'mplinit!
» Am eū ênsă 'ncredințare, c'ascultat acum voi fi
» Și curând, o dragă Anno, dupe tine voi veni!—

Sfîrși aceste vorbe, stătu, ș'apoî depuse
 Pe buza ieî cea rece un sêrutat ce-ardea;
 Apoî cu multă silă se smulse și se duse;
 Dar des și cu dor mare spre ea 'napoî privea.

III.

Un vînt de primăveră sufla plin de dulcătă,
 Un aer viu și tînăr natura ce 'nviea
 Ce înfloreă copaciî, puneă pe câmp verdătă,
 Ce 'mbobocea pe ruje, frumôsa viorea.

Ș'apoî trecea copilul pe frunteaî increțită
 Și pletileî albite ușor le fâlîia;
 Dar êns' a lui putere aci era slăbită
 Și 'n loc s'aducă viață el singur se răcea

In sat pe din afară domnea uă amortîre
 Și numai în colibe un sgomot s'auđia!
 Copiî, bătrânî, cu toțiî făceaū uă pregătire
 De sfânta sêrbătore ce-a doua ți era.

Ș'incet, incet bêtânul cu pieptu 'n apăsare
 Sui movila sfântă; mormintele privi
 Ce înverđeū atuncea, ș'apoî cu suspinare
 Intră în sfânta casă și slujba 'și împlini.

Când tôte fură gata ș'așa de drăgăstôsă
 Biserica curată gătită strălucia

În roșia lumină ce sórele o lasă,
Simți că ȃioa bună el trebuie se-și ia

De la amvonul unde copil el petrecuse
Prea des, și de la piatra botezului sfințit,
D'asupra peste care copil el îi ținuse
Mai toți locuitorii din satul său iubit.

Și dintre cari iarăși pe mulți îi petrecuse
La casa de vecie; de la acel sfințit
Altar p'a cărui trepte el în genuchi se puse
Și sfânta 'mpărtășire cucernic a primit;

Pe care el și Anna 'i fecióră înflorită
Pătrunși de fericire credința 'și aũ jurat;
Era lui tóte scumpe în casa cea sfințită
Câci viața lui întregă în ea s'a strecurat

Și cum se n'o iubescă, când el în ea trăise,
Când tot în ea prietini și cunoscuți era.
Strămoși și moși și tată 'naintea'i o slujise
Ș'afară altă lume el nu mai cunoscea.

D'aceia el acilea simțea că e la dânsul;
D'aceia tóte 'ntr'ênsa dragi, scumpe îi era;
Și cu un glas pe care il inecase plânsul
În mijlocul ticnitei biserici stând, ȃicea:

- » Vilibald, e multă vreme de când pâru'ți a albit
 » Și pleșuvu'ți cap acuma spre mormînt e povîrnit;
 » Peste prea puțină vreme altu 'n locu'ți va veni
 » Iară tu ca și părinți'ți în tăcere vei porni.
 » Ca se 'ți ție ênsă locul tu nu lași ca ei un fiu.
 » Singuru'ți născut, e vreme de când numai este viu;
 » Și străinul o se lase totul ast-fel așeđat
 » Cum 'ți le-a lăsat părinții, cum tu ênsu'ți le-ai păstrat?
 » Veștejitele bătrâne ale morților cununii,
 » Care sunt colo 'n părete și 'ți arată pe cei bunii;
 » Ș'aste table cu vechi nume cunoscute ce 'ți era
 » Și a Annei tele pólă o s'ua lase tot așa?
 » O se aibă tot ca tine pentru ele un amor?
 » A! de le-ar lăsa în cinste el pe tóte 'n locul lor!
 » Căci uă pace de vecie mie 'mă pare că ar fi
 » Lănțuită d'astea tóte, și cum că le ar păđi
 » Și le-ar priveghia ca ângerii duhul morților mereu;
 » Sfântă, scumpă și iubită casă a lui Dumnezeu!
 „ Cât de pacinic și 'n ticnire, pêru 'n tine 'mă a albit
 „ Cât de mult în tótă vremea eă am fost de fericit!
 » Cu cucernica mea Anna când în tine ne 'nchinam
 » Și la sêrbători cu brasde și cu florii te 'mpodobem.
 „ Pentru cea din urmă óră astăđi póte te-am gătit
 » Ast-fel de frumos cu aste florii ce-acuma a'nflorit,
 » Cu verdéța multă nuoă și cu plopii argintii.
 „ Căci frumósă verde tótă împrejuru'ți voiă se fii
 » Ca a cerului mirésă, când poimâne p'Anna mea
 » Voiă aduce-o iar la tine, căci așa ea te iubea.
 » Dar cosciugul meu de nimeni nu va fi împodobit.
 » Căci bătrânii mei prietini prea de mult toți aă murit,
 » Și în astă lume nuoă uă simțire nu găsesc;
 » Omenii acum la rele și la viață se gâdesc.

» Trebuie acuma ênsê se mē duc afară eũ
 » La mormintul scump al tati unde e și fiul meũ,
 » Căci îmi pare că mă chiamă : Vilibald la noi jos vin,
 » Țilele 'ți îmbătrâniră, vinele nu te mai țin.«

IV.

E dat prieteșugul la om ca se 'i arate
 Cum Dumneșeũ iubescce, cum va se fim iubiți ;
 Se scerg de vreme tôte, dar el e fâr' de mórte!
 Vê plâng, o! Regi, din suflet căci rar îl dobândiți.

Dér Vilibald bêtrânul pré des îl cunoscuse
 Și ânima și viața el 'i o 'nfrumuseșă ;
 D'aceea prin morminte acuma el se duse
 Ș'a vechilor prietenî țerina vizită.

El mai vorbi cu dênsiș și crucele culcate
 Și fără de inscripții la loc le îndreptă ;
 Le curăți de erburî și florile surpate
 De criveșe geróse, în sus le ridică.

Pe ceea-l-altă parte apoi d'aci se duse
 Și un bêtrân ca timpul uă grópă deschidea ;
 Ca dênsul el în viață'i la gropi mereũ făcuse
 Ș'acum și pentru Anna bêtrânul Franș făcea.

Mișcă adânc acéastă vedere truditóre
 Pe Vilibald, și lacrimi în jos se strecurau
 Pe supt a le lui gene argintuite, rare,
 Și slabele 'i picióre supt trupu'i tremurau.

Cu capul gol bătrânul cu mâna ardicată
 Spre cer și în genuche fierbinte s'a rugat
 Ca Dumneđeș se'l lase se mór' acum în dată,
 Cu Anna lui iubită se fie 'mpreunat.

Bătrânul Franț, ce 'n grópă el singur nu căduse
 Din dragii lui prietenî încet și el plânga,
 Vêdënd în astă stare p'acel cel cunoscuse
 În tinerete 'i âncă, când fericit era.

» Dumneđeș se te ajute, o cumetre, îi đicea,
 » Dar a Annei téle grópă e lucrare fórté grea!
 » Însă 'n grab și tu acilea o se te coborî, 'ți o spuiú,
 » Ș'între voi, se fii tu sigur, câ pe nimenî nu mai puiú;
 » Vêđi bătrânele cosciugurî tóte-acum aú putređit,
 » Dar al fiului têu âncă bun, întreg eú l'am găsit;
 » Anna ta pe el d'asupra bine se va odini
 » Și tu éráși lângă dênsa; și apoi voi právăli
 » Vechia piatră mormîntală peste toți acești cinstiți
 » Vilibalzi ce și cu tine toți acilea sunt sfirșiți.
 » Gróp'apoi eú pentru nimenî de aci n'oiú mai săpa,
 » Ci ascept ca lângă tine se îmi facă și p'a mea.
 » Bine e cumetre dragă câ de noi s'aú isprăvit,
 » Lumea numai e a nóstră, ș'asta nuoé ce-a venit,
 » E de tot cu totul alt-fel; ea în tóte s'a schimbat

» Dar mai bună ênsă nu e. . . noi murind am câștigat; «
 Dar Vilibald acuma abia îl aușia,
 Un ce cerese bătrânul pe fața lui avea; . . .
 » Ascultă, Franț, îi ăise, prieten bun ai stat,
 » Vrei dér se'mi faci un bine? mă simț așa ciudat,
 » Uă séră de serbare prea mare 'mă pare a fi
 » Ajun al lumii tóte; așa, par' c'ar vorbi
 » Și Dumneđeș el însuși, și sórele acel,
 » Ce veđi colo c'apune, lăsând un foc din el,
 » Și ângerii și morții ei între dênșii chiar
 » De pacea de vecie! ca cum ar sta veđ iar
 » Colo 'n roșéța seri d'al sórelui sfințit
 » Pe Anna mea în brațe cu fiul meu iubit!
 » Și mai încolo âncă pe tatăl meu îl veđ,
 » Ce'mi face semn a merge și eș cu ei se șeđ;
 » Veđi tu, o Franț, că este ca cum ei mânași daș
 » Și ast-fel par'c'ar plânge de bucuria ce-aș;
 » Ca cum drept lângă dênșii și Dumneđeș ar sta,
 » Și el pe toți acuma pe peptu'i'i ar lua
 » Ce e iar ca un sóre; ca cum în préjma lor
 » Tot primăveri de veci și prea frumoșe sbor
 » Și florí săltând și ângeri cântând și dântuind! --
 » Apoi imi pare iarăș, eș mai în jos cătând,
 » Ca cum pe tot pământul cu verde îmbrăcat,
 » Cu multe ruje albe, c' ar fi îngenuchiat
 » Mai multe mi de ómeni și cum câ ar striga
 » Cu toți Aleluia, mărire! Osana! «

» Vilibald și tu acuma o se mori, îi ăise Franț,
 » Eș nu veđ nimic, dar ênsă, cum că trebue eș simț
 » Ca se fie tóte ast-fel cum le ăici, căci ce vorbești,

» Dumneșeu prin tine astăzi ne vorbește! ce voesci?
 » Vilibald se spuie ce slujbă de la mine tu ai vrea?
 » Căci tu știi că eu sunt gata ca se 'ți fac tot ce voiș pute. «

— „In biserică, organul, vin, se 'l tragă, căci sunt dator,
 » Ca se 'mă împreun eu glasul cu acelea ce în hor
 » Sus colo 'n roșata seriă Aleluia cântă toți. «

Frant pe bunul său prietin sus la hor îl și urmă
 Și organul el îl trase; iară Vilibald cântă
 Cu cătarea'i îndreptată spre apusul aurit
 Și c'un glas încet cu totul și din ce în ce slăbit.

La bunurile tée
 Mă trage tu în cer
 Din astă tristă vale
 De trude și de ger!

Bătrănu'ți fiu, părinte,
 De tot e obosit;
 Uă taică, taică sfinte
 Dă 'i pace și sfirșit!

Nu mă lăsa pe mine
 Ca singur se jelesc!
 Sunt toți ai mei cu tine
 Cu cin' se mai trăiesc?

O! mórtea tu trimite
 Ca calea-a'mi aręta
 Şi 'n locurile sfinte
 Cu ei a mẽ muta.

Auđimĩ tãnguiera
 Slãvite Dumneđeũ!
 Mi-a obosit privirea
 Dar ângeru'ŝi vęđ eũ!...

Mẽ chiamã el la tine,
 O! ętã... ętã... viũ!
 Eũ simŝ cã mórtea vine,
 O! sunt cu al mẽũ fiũ!

Roşãta cea din urmã a sórelui se stinse
 Luciose candelabre pe orison s'aprinse
 Iar limba de aramã un mort iar mãi vestea.

.....

 A dua q̃i tot satul gãtit de sãrbãtore
 Eş̃i cãntãnd pe Domnul, în mãini toŝi cu vlãstare
 Şi dupe dẽnşii duaã coşgiuge mãi venia!

C U V I N T

*pus la înmormântarea lui Dimitrie Roset, în schitul
Paserea 1842. Septembrie 3.*

La voi viû cucernice maici, se'mi uşurez prin plângere inima de grozava durere ce o slişie; la voi îmi îndreptez tânguirea mea, căci numai în singuratica vóstră retragere nădăjduesc că póte se mai găsesc vre-un suflet compătimitor şi necorumpt d'acele fieróse, ticălóse, şi nenorocite legăturii sociale, cari degrad inima, corump sufletul, şi fac din om, pe unul uă jertfă nenorocită, pe altul uă fiară săngerósă! Étă, că vê aduc aci în ocolul vostru, una din acele nenorocite jertfe ale societăţii, şi care cu tóte că acum este mută, îngheţată şi vestejită, însă printre diformitatea morţii puteţi încă se mai vedeţi pe fruntea'i încreţită, săpate furtunele sociale, pe care nici chiar mórtea nu le aú putut sterge!

Daţi'mi dar voce, ca în mişlocul acestei triste ceremonii pe care religiunea a pus'o ca un punct de odină între jertfă şi vecinicie, în mişlocul acestui vapor de smirnă ce se înalţă la ceruri mestecat cu fumul făclíilor şi cu jalnica rugă a acestor ceresci ministri ce reclamă nesfirşita milă a Creatorului pe marginea mor-

mîntului făpturei lui, se plîng nenorocita pierdere a acestui cinstit bărbat, se vă descriu uă mică parte din viața sa, ș'apoî se ascund aci, departe de lume, aceste triste rămășițe ce am mai putut smulge din ghiarele ieî

„Că s'aū stins între durere viața mea,
și anî mei în suspinuri, slăbit-aū între
sărăcie virtutea mea, și ôsele mele s'aū
turburat.“

David.

Ast-fel plînge David, și tot ast-fel ar fi plîns și acest Dimitrie Roset, deca ar fi putut plînge; însă, pînă în astă vîrstă de 39 ani, cu tôte că sunt 10, de cînd inima lui ne 'ncetat sîngera, și trei de cînd zăcea trudit de mai multe bóle cronice, nu se pôte găsi nici un om, care să fi vîdut uă dată măcar lacrima sa, nici unul, care se fi auđit din gura sa uă vorbă de durere, de nemulțumire, seū un suspin; pentru-că un adevărat nenorocit nici uă dată nu se plînge, și fiind-că el scia că în societate acela ce ascultă plîngerea nenorocitului își însușese dreptul de a'l îmbrănci; ba, încă el refuza și chiar micul ajutor medical ce-ar fi putut se'i mai ușureze durerile trupesci; seū fiind-că ele erau de tot mici pentru dînsul, seū că acel amestec îl mai ușura, seū că le primea ca pe nisce prietini ce îi prevesteū mîntuitorul sfîrșit! Eū numai, prietine, în césu'ți după urmă am vîdut pentru ântăiași dată două lacrimi șiroind din ochi'ți și oprindu-se în gropile obrazilor tîi; dar însă ți le am șters în dată cu buzele mele, ca se nu le vîdă vre un om și se se bucure cu veselia indianului biruitor, cînd se adapă în cranul mortului seū antagonist.

„Ceî ce mă vedea, afară aū fugit de la mine, uitat am fost ca un mort de la inimă, făcutu-m'am ca un vas pierdut.“

Maî iată, o cucernice Maici, încă uă plângere a lui David, potrivită cu prietenul meū! dar, potrivită; pentru-câ acest om atât de cinstit, acest om în potriva căruia nici unul nu are nimic se reclame, acest bărbat, care era unul din cei măi literați tineri Români, fu nesocotit, defăimat, uitat ca un mort străin, și aruncat ca un vas netrebnic; și pentru ce? pentru-câ nu se îngânfă, pentru-câ nu lingușa, și pentru-câ nu a voit se-și vîndă inima, fu, precum măi dîsei, nesocotit și necunoscut, întocmăi ca una din acele stele care modeste lucesc într'ua parte întunecósă a cerului, și ale căroră nume numai astronomii il sciū. Așa; niminî nu tea cunoscut, niminî nu te-a sciut afară din mine, și niminî afară din maică-ta și din mine nu va plînge pentru tot-d'a-una perderea ta; pentru-câ pentru dînsa eraî un fiū, și pentru mine aceea ce nici sórta nici Dumneđeiî nu aū fost; un frate, un prietin, o! ș'acum căduși ast-fel precum cade uă frunză, periși ast-fel precum pere uă insectă, și nici un semn în natură, nici uă mișcare care se însemneze lipsa ta! periși și numai lăsați în urmăți de cât uă vecinică durere în inima mea, și uă mamă nenorocită, uă mamă, pe care cerul o osândi se ascundă în pămînt aceea ce 9 luni ascundea în pânticile ieî, se dea spre hrana vermilor un trup ce ea l'a hrănit cu sângele'i, și uă piatră ce va arăta vre-unui călător rătăcit uă dată un nume, ș'o pulbere de om!

Triste rămasuri, prietene, duiósă moscenire ne-ai măi lăsat cu care se ne hrănim în astă ocnă numită

lume! O! de ce tu nu-ți ardicî un minut capul, de ce strigătul meu nu măi pôte strêbate în auđul têu! de ce nu poți vedea durerea mamei tée, câci atunci negreșit inima-ți armată de iubire ar goni ghiața morții, și fiescul amor ar recircula sângele 'n vinele tée; dar ce ăic! durere órbă! chiar de ași putea, ar trebui óre se te măi chiem aci! Nobilul têu suflet, abia scăpat din robie, abia urcat în acel cor de ângerî, pentru care era născut, și eú voiú se 'l măi robesc, se 'l ímmormîntez iar prin viața! câci cine 'mî pôte da asigurare că locul în care m'ai lăsat nu este mormîntul, și acela, unde mergî nu este vieța? Niminî! dute dar prietine, dute sprijinatorul meu, dute sóre și primevară a sufletului meu, dute fericirea ăilelor mele! Și voi toți cei cari ați trăit cu dênsul, voi frați conce-tătenî pe cari el vê iubea, voi rude, cunoscuți, prieti-nî, veniți, se 'i dâm sărutarea cea măi din urmă, veniți. . . Dar vaî! niminî. . . niminî afară din mine și sluga ta! . . . Aramă sună dar! sună câci tu cel puțin știi a jeli de uă potrivă pe toți! Preoți, ăiceti vecinica pomenire! Și voi, cucernice maici, cântați, cu duiosul vostru glas: „Pămênte desfăcêndu-te primesce pre cel zidit din tine!“

EPITAFUL LUI DIMITRIE ROSET.

E mult mai cald pământul de cât uă 'mbrățișare
D'acelea ce în lume îmi da ai mei iubiți;
Mai creștinos mormintul de cât palatul mare,
Și vermiți ce mă róde sunt mult mai omeniți!

De vîi dar în morminte împins de vr'ua durere,
Mângâe-te cu mine ce 'n veci am suspinat;
Nesocotesce totul și rabdă în tăcere,
Câci ce scii póte-acilea, cu ce'i fi mângâiat!

CATE-VA POESII MAI NOUÏ

1). Acésta s'a scris pe la 1847. Este uă întémpinare, un răspuns din partea femeii la acuzarea ce i s'a făcut prin cea d'ântéiu, supt titlul „A cui e vina?”

Te du, tu ai palatul, pompósa-î amăgire
Surísul ş'uă panglică, regéscă răsplătire
Ce vê răpescce mintea ş'uitaţi amorul chiar.
Femea ênsé-î slabă, n'o 'mbat' ast farmec mare
Şi când amoru-î vîndeţî, ea alt azil nu are
De cât amorul érá-şî ca se se pérđă ér.

(Bis) (Ter.)

Părinţi, virtute, cerul, a mea ş'a lumii stimă,
Jertfitule-am pe tóte, şi d'a-şî mai sci vr'uă crimă
Aşî face-o pentru tine, acum uitată chiar.
Veđî tu! sunt órbă 'n tóte, dér chipu-ţi îmi lucesce,
C'aşa temeia cade, ş'alt léc ea nu găsesce
De cât amorul érá-şî ca se se pérđă ér.

(Bis) (Ter.)

Te du, trompeta cântă, şi negru-ţi cal rînchiază
Soţi, fii, amanţi omórá, arđî tot şi pustiază

C'atunci eroū ești mare, omorî amorul chiar.
 Femeia ênsë-i slabă, nu pôte se omóre,
 Și când amoru-i vindeți ea alt azil nu are
 De cât amorul érá-și ca se se pérđă ér.

(Bis) (Ter.)

Te du, voiagiū, comerciul, ambiții, bogătie
 Frumósa-ți frunte fama, cu laurî se o 'nviue
 Te chiamă; tot conspiră se uiți amorul chiar.
 Femeia ênsë 'n astea nu-și află vindecare;
 Și când amoru-i vindeți ea alt azil nu are
 De cât amorul érá-și ca se se pérđă ér.

(Bis) (Ter.)

Te du, lucios și mëndru, frumos de tericire
 Prietini, curtezane, ți-or vinde-a lor iubire
 Căci astă-đi tot se vinde, se vînd și patrii chiar.
 Femeia ênsë 'n astea nu-și află vindecare
 Și când amoru-i vindeți ea alt azil nu are
 De cât amorul érá-și ca se se pérđă ér.

(Ter.)

LA UĂ ȚI ÎNORATĂ. (1847)

Inseninează, Dómnne! e grea uă Ți norósă
Căci ânimile nóstre se 'nchid și nu iubim!
Cu nori când este cerul noi fruntea 'ți luminósă
Păr c'am vedea-o tristă și Dómnne! . . . ne 'ngrozim!

Dar! norul e urgie; căci sufletul lumină,
Lumină 'n tóte cere; și când s'aú încercat
Tirani 'n el se stingă scânteia-ți cea divină,
Cu întunerice mare pământu-ai spăimîntat.

Dar! patru-șeci de Țile fu fruntea-ți înorată
Când lumea ta iubită cădu 'n pecatul greú;
Și când prin bunătate-ți ea fu 'n sfirșit ertată
Inseninând'uă iarăși zîmbiși prin curcubeú.

Vai, norul e urgie! căci când cădém în vină
Senina sfântă frunte a mamei se 'nora;
Și când vedea de tine că inima-mi e plină
Ca sórele 'ți atuncea și ochiú lumina.

O! cât eram ferice, măicuță cu iubire,
Când cu senină frunte cu drag mă mângăiai
In inimă'mi iubirea creștea-î cu uă zîmbire,
Și cu uă vorbă dulce credința'mi întăreaî. —

Și tu luceai senină iubită Românie
Când Cristul sfânta cruce prin tine o 'nălța.
Cu cugete senine în noi era frăție
De ori-ce rîu și armii Românul triumfa.

O! senineză Dómnne! e grea uă și norósă
Câci ânimile nóstre se 'nchid și nu iubim!
Mai dâ-ne curcubeul și uă și mai luminósă
Câci lungă 'ți e urgia și Dómnne. . . . ne 'ngrozim!

INFLUINȚA ȚIGARETEI ASUPRA MEA

Imitațiune

1847, August 1°/₁

Dedicată D-lui major Ión Voinescu II-lea

Când ostenit de lume credința'mi șovăiesce
Și la filosofie alerg se 'mi-o 'ntăresc
Icône roditóre țigara 'mi înlesnesc
Și 'n nori ce p'alți 'necă eă viața o gălesc.

Când mintea mea voiósă, improvizații cere,
Și 'n cântece ușóre va lecțiuni se dea,
Iuțéla țigaretéi o 'nalță, 'i dá putere
Și 'n câte-va minute eă cânt „plapăma mea“¹⁾.

Eleno! nóptea focuí ca ochi'ți ímí lucește;
Pe talia'í cu mâna 'mí, pe gura'í buza mea

¹⁾ Uă poesie a autorului care, oprită de censura, a circulat manuscrisptă numai și n'o mai puturăm găsi.

Cu sete îi sorb viața; și când se mistuesce
In arderea iubirii. . . . m'adórme-atunci și ea.

Așa țigara numai e scumpa mea soție,
Ea numai se topesce spre a mă mulțumi
Și când mă 'nghiață lumea și 'mă ia din poesie
Căldura'i mă 'nviază, și 'ncep iar a simți.

Când sorb din țigaretă tutunul de Havana
Și undele'i albastre în préjma mea rotesc,
In jocuri amoróse vęd șárpit din Savana
Și lumea nouă tótă cu stepele'i zăresc.

Levantul cu puterea'i ușor imă desemnéză
Pe Mihail, pe Fărcaș, cu Crucea biruind;
Creștin Românul este și vrea în el se crédă,
Pe ziduri otomane,¹⁾ vęd stégu'i fálfâind;

Și 'ncet, încet slăbesce și 'ntr'ua subțire cétă
Vęd mórtea că cu giulgiu'i vrea tot a înveli,
Și Crucea sus pe turnuri cerșând uă și de viață
Se lasă ca de vënturi încai a se clăti

A! țigaretă dragă, aș vrea, déca se póte,
Ca patimile mele în focu'ți se topesc,
Și se așint uă clipă iluziile tóte
Ce-al téeu vapor crează și iar se risipesc. —

¹⁾ Zidurile Andrianopolei.

Dar vai, duiósă sórtă! ca undele'ți ușóre
A fericirii visurî aũ cursul efemer;
Uă jumătate cade și 'n pulbere jos móre
Iar cea laltă se 'nalță, se duce sus în cer!

Un bilion de dâruit pentru anul nou

Intr'una din serî, fiind foarte strimtorat de bani, căci eram stăpânit de doriri foarte mari, 'mî am lăcut socotéla de câți bani aş avea trebuință, potrivit dorințelor ce voiam se 'mî împlinesc, se le cumpăr cum am țice; și am văđut că 'mî trebuiesce tocmai un bilion — mai mult se pôte dar mai puțin nu pociu se las nici uă lăscăe.

In acéstă agonie fiind mintea mea ostenită, și ostenéla aducênd somnul, și somnul aducênd visuri, și visul urmarea dorinței mele; se făcea că eü mă închinaseam cu multă căldură și cerusem lui Dumneđeu un bilion — căci și bani când ne trebuiesc pentru or-ice întrebunțare, chiar de a cumpăra un rob séu a corumpe uă copilă ș. c. l. noi tot de la Dumneđeu îi cerem;—și se făcea că se înorâ d'ua-dată și fulgeră foarte, și norul apoi se coborî pe pămênt și stătu lângă feréstra mea, și se deschise ușa norului, — căci am uitat mi se pare se ve spuiü, că norul avea forma unei carete; și eși un ânger din no-

rul caretă, un ânger urât, un ânger bancher — pen-
tru că trebuie se sciți, d-vóstră, că bancherii și mare
parte din funcționarii publici chiar și când se urcă în
trépta de ângeri sunt urâți fórte; — și veni la mine
ângerul bancher și 'mî ȃise: căldurósa ta cerere se
urcă pînă la ceruri; lacrimile téle se prefăcură în nor,
suschinele téle în fulger, din care se făcură cai și ca-
reta mea cu care veniú se 'ți daú bilionul — scólă
dar -- numéar'l ș'al tēú va fi.

Orí-ce om înțelept póte prevedea că am primit cu
mare bucurie propunerea, și că îndată m'am pus pe
lucru — dar vai! puțin mai pe urmă am văđut — căci
noi, nenorocirile tocmai la urmă le vedem — am vă-
đut, ȃic, că este mult mai greú după cât se pare a
numéra un bilion.

Ce este un bilion? răspunsul este fórte simplu, de
uă mie de orí câte un milion: acésta se scrie într'uă
clipă și se pronunță asemenea; nici un om ênsé nu
este în stare se 'l numere. Poți numéra 160 séú 170
într'un minut. Se ne închipuim ênsé că o se poți merge
chiar pînă la 200; și atunci într'uă oră vei avea
12,000; într'uă ȃi 288,000; și într'un an séú 365
ȃile (câci la fie-ce patru ani, cum am ȃice în anul a-
cesta bisect îți rămâne uă ȃi de odină) vei avea
105,120,000. Se ne închipuim acum, — câci cu închi-
puirile mai trăim — că Adam la începutul vieței séle
a avut în acel paradis, alătura cu arburele cu pricina,
âncă unul cu un bilion, și că el, adică moș Adam,
se ȃicem că s'ar fi apucat se 'l numere, și că în loc
se stea de vorbă cu soția lui, séú se s'apuce de mâncat
la mere, precum se ȃice, el a numérat mereú și tot
a numérat de atunci și pînă în ȃiulița de astăđi; și

aşa fiind, potrivit vârstei presupuse pământului el tot nu ar fi isbutit se numere afurisitul de bilion. Pentru că de a 'l număra trebuiesc 9,512 ani, 34 de zile, 5 ore, și 2 minute, potrivit regulei de mai sus. Se mai dicem că nenorocitul numărător din 24 ore 'ș'a oprit pentru odină, somn, mâncare, ș. c. l. 12 numai — séu cu alte cuvinte că a lucrat 12 ore pe zi — lucru de necređut pentru un Român, dar care cu tóte acestea se întemplă la uă mare parte din ómenii aceea ce se numesc Voltaire, Lafitte, Michelet și la orí care om cu minte — atunci 'i ar trebui 19,024 de ani, 69 zile, 10 ore, și 40 de minute.

Ast-fel am pătit'o, domnií mei; și vedđend că merge lucrul ast-fel, 'mí am đis că negreșit déca omului nu i s'a dat a putea număra un bilion, prin urmare nici nu 'i póte fi folositor; — și iarășí prin urmare — căcí tóte lucrurile lumíi nu sunt de cât urmarea urmării ș'a urmărilor, -- dorințele mele de un lucru nefolositor fiind numai nisce friguri ale trupului (de 'mí dați voie se mă esprim așa) vor trece lesne și atunci voiú sci se fiú fericit cu ceia ce am și cu ceia ce pot avea; și îndată ce am đis așa am și cređut. și cređend se și ímplini, căcí eú sunt creștin, și Cristul 'mí a đis că cu credința voiú strămuta munții; — se ímplini, đic, căcí fără părere de răú am poștit pe domnul bancher se se întórcă a casă la dumnélui și se mă lase în pace cu sěrăcia mea.

Énsé, pentru că vorbim între noi, pot se ve spun la ureche că sunt minute în care tot doresc bilionul acela; mai vėrtos când mă uit la frații mei, la țera mea și vėđ. . . . de prisos se ve măi spun ce vėđ fiind că le vedeți și dumnévóstră; dar ce șe ve fac

déca bancherul nu voiesce se mi'l dea nenumărat
nici în altă monedă mai mare. Cine dar nu se
mulțumesc pe ceea ce pôte dobândi cu sudórea
frunții séle și dorește bilionul, și se bizue a 'l număra,
se postescă la mine și eú îi voiú da uă poliță către
mai sus ășul bancher a primi bilionul ce il dăruesc
pentru anul noú.

Câte-va cuvinte asupra Cançonetei. ¹⁾

(Chanson)

La începutul calendarului acestuia dăruirăm un bilion cititorilor noștri, și voim se 'l sfîrșim cîntîndu-le un cântec. Noi credem că ne purtarăm cu mărinimie, de și sunt mulți, prea mulți ce o se dică că bilionul nostru a fost pe hîrtie numai, și că cântecul este urât: calomniî născocite de gelosie ca se ne dărapene gloria; pentru că noi de cînd ne învêrtim prin lume, vîdîrăm că cele mai multe daruri și fîgădueli, de care ómenii și națiunile rêmaseră fôrte mulțumite, fură pe hîrtie numai, și auđirăm cançonete cîntate, mult mai próste de cît acestea: dar lumea merge după proverbul „mîna ce n'o poți mușca sărut'o“ și altul: „unde este ața slabă acolo se rupe“, și prin urmare altora le înalță statue și nuoă ne mușcă mîna și ne rupe ața.

Cu tóte-acestea noi vom cînta, pentru că acum numai sêracul și poporul cîntă. Pricina nu o putem

¹⁾ Acest mic articol a fost mai pe jumătate ciuntit de censură.

sci; p^ote c^ă s^{er}ăcia te face m^{ai} sim^țitor, c^ăcⁱ v^{ed}u-
r^{ăm} adesea c^ă la orⁱ-ce neajuns, la orⁱ-ce trebuin^{ță},
chiar și pecuniar^ă, acela ce comp^ătimește și te ajut^ă
este iar s^{er}acul. P^ote c^ă focul suferin^țelor ascute sim-
țurile, cur^ăț^ă inima de patimi, o nobil^{ez}ă și face pe
om m^{ai} apt a sim^{ți} frumosul și sublimul; și pentru
c^ă cela ce sufer^ă m^{ai} mult este poporul, de aceea
el este m^{ai} sim^țitor, el este poet, și de el numai am
putea đice c^ă se nasce, sufer^ă, c^ănt^ă și m^ore. P^ote
c^ă c^ăntecul este un suspin al sufletului și Dumneđeu
— — — dar sunt multe p^ote de đis, dintre care m^{ai}
este și unul c^ă p^ote ar fi m^{ai} bine se ne oprim aci.

Caⁿțoneta dar avu și ea timpⁱu iei de glorie, pe
c^ănd Menesri și Truveri deschid^{eu} por^{ți}le cele mari
și grele ale castelelor cu un singur c^ăntec, și Caste-
lana le pl^ătea cu un suris dulce; nu rⁱde^{ți} domnilor!
un suris de Castelan^ă, și m^{ai} v^ărtos de u^ă Castelan^ă
frum^os^ă, pentru u^ă inim^ă de poet este u^ă plat^ă mult
m^{ai} mare de c^ăt gratific^ări și ranguri pe care mul^{ți} le
cerșesc t^ăv^ălindu-se în ț^{er}ăn^ă -- Castelana dar le suri-
dea și Castelanul, pentru c^ă b^ărba^{ți}ii sunt m^{ai} prozaici,
dup^ă un bun osp^eț le da une orⁱ și c^ăte un cal; și
ast-fel Caⁿțoneta ce venise pe jos, pleca c^ălare. Ce
timpuri și ce Caⁿțonete.

De la trubadurii de atunci și pⁱn^ă la Caⁿțoniarⁱii de
astăđi mult timp și timp gre^u trecu. De la Abeliard,
care precum se đice, făcea caⁿțonete latinesci Eloi-
sei s^ele, și pⁱn^ă la nemuritorul Beranje, mul^{ți} poe^{ți}
trecur^ă pe p^ăm^{en}t c^ă n^{is}ce c^ăl^ători a c^ăror^ă misiune
a fost se m^{ai} învesel^{esc}ă pu^{țin} ac^{est}ă lume b^ătr^ân^ă,
care, nu putem sci s^eu sp^{un}e de ce, cam are un fel
de ap^lecare spre în^{tr}istare. Abeliard dar d^orme în

mormânt lângă Eloisa sea; și Thibauld, comite de Șampania, Jadé, Collé, Favart, Boufflus, Armand, Gouffé, Cărlova și Râmnicénu ¹⁾ dorm — — — — nu — ei nu dorm; ei sunt deștepți sus în ceruri, căci Cañoneta este fică a cerului și acolo copii nu fac anticameră la părinții lor.

Enric al IV făcea și el Cañonete și voia ca poporul se le cânte puind găinușa în olă; dar bunul Enric muri, și poporul adăstând un stăpânitor poet, așteptă a veni și găinușa în slaba lui fertură; dar așteptând cântă, și tot e bine, căci Dumneđeū o se auđă în sfirșit cântecul lui.

Nu scim cum e făcută ea de Dumneđeū, dar scim că dintre tóte națiunile Franța face cea mai mare consumațiune de cañonete; Italianul mai mult gun-gună de cât cântă; Spaniolul cântă cu madolina; Alemanul nu cunósce de cât balada sa de Burger, „mórții merg iute“ care este prea frumósă, deca vreți, dar fórte tristă; Austria și Prusia cântă în dutin; Elveția și Rusia... prea e zăpadă mare în cañoneta móre de frig; Englezul are splinu numai și Polonia mai cântă, de și Helanții, Persoci și stavili se încercară se le îneca glasul.

O! cântați Români, cântați! căci adesea un cântec este destul se facă pe un om nemuritor și un națiune fericită; — adesea un cântec a fost mai tare de cât armii întregi! — cântați dar, și precum cântecul rândunelii anunță primăvéra, tot ast-fel și cântecile noastre se ne anunțe primăvéra unui viitor mai fericit.

¹⁾ Un poet român care avea mare viitor și care peri necunoscut, murind prea ténér și perđându-se tóte produsele séle netipărite.